

CÂNTAREA CÂNTĂRILOR

BIBLIOTHECA ORIENTALIS

שִׁמְעֵי בְּחֻמָּם יִלְלֵיכֶם בְּחֻמָּם יִלְלֵיכֶם בְּחֻמָּם יִלְלֵיכֶם בְּחֻמָּם יִלְלֵיכֶם
בְּשִׁמְעֵי בְּחֻמָּם יִלְלֵיכֶם בְּחֻמָּם יִלְלֵיכֶם בְּחֻמָּם יִלְלֵיכֶם בְּחֻמָּם יִלְלֵיכֶם

מִיָּד רָפָם לֹא יִכְבְּלוּ לְכַפּוֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וְהַדְרֹת לֹא יִשְׁמָעוּהָ אִם יִמְן אִישׁ אֶת־כְּלִיָּתוֹ בְּיָדוֹ בְּאֶתְרָהּ כִּי יָבוֹי לָהּ

BIBLIOTHECA ORIENTALIS

APARIȚIA SERIEI
„BIBLIOTHECA ORIENTALIS“
ESTE SPRIJINITĂ DE
ASOCIAȚIA DE STUDII ORIENTALE
DIN REPUBLICA ȘOCIALISTĂ ROMÂNIA

SERIE ÎNGRIJITĂ DE IDEL SEGALL

SUPRACOPERTA ȘI COPERTA V. SOCOLIUC

CÂNTAREA CÂNTĂRIILOR

Studiu introductiv de
ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA

Traducere din limba ebraică,
note și comentarii de
IOAN ALEXANDRU

Editura științifică și enciclopedică
BUCUREȘTI, 1977

STUDIUM INTRODUCTIV

În gravul, austerul peisaj al cărților canonice din Vechiul Testament, străbătut îndeobște de figuri venerabile, pioase, răsare privirilor uimite ale neavizaților, ca o întrebare mereu deschisă, superba, rara floare a *Cântării cântărilor* (*Șir hașirim*). Grațioasa poveste de iubire dintre regele Solomon și Sulamita, oacheșa păstoriță, este una din cele mai vechi pastorale din istoria literaturii universale, păstrînd în străvechea ei structură toată prospețimea și spontaneitatea mișcării unor suflete care se cheamă, se găsesc, se pierd și se regăsesc, după înaltele legi nescrise ale dragostei.

Sorgintea acestui poem cu răsunet fără sfîrșit prin timp și spațiu pare să fi fost un fapt istoric petrecut în răstimpul domniei încărcate de glorie a lui Solomon (între 970—931 î.e.n.), fiul lui David, și cântat de el, într-o superbă revărsare liric-dramatică. Vara, mergînd însoțit de curtea sa întregă înspre răcoroșii munți ai Libanului, regele-poet ar fi aflat-o pe Sulamita, frumoasa păstoriță săracă, de care s-a îndrăgostit.

Dar data reală a formulării definitive a cântecului s-ar așeza, după cei mai moderni și mai pricepuți exegeți, în secolul al cincilea înaintea erei noastre. Iar prezența poemului de iubire între cărțile de învățătură, prezență care a nedumerit pe mulți savanți din cea mai veche tradiție rabinică, a

generat în cursul mileniilor dispute și coniecturi nesfârșite. Unii dintre interpreți, foarte puțini, care luau poemul într-un sens foarte mărginit, literal, se arătau ostili considerării acestei opere printre textele cano-nice. Erau aceia pentru care *Cântarea cântărilor*, adică poema poemelor, poemul între poeme, nu avea decît o semnificație strict profană, de cântec de iubire a doi tineri, fiindcă arăta poate ca singura operă a Vechiului Testament în care nu se profera numele sacru al Divinității. Alți stăruitori asupra textului l-au socotit un epitalam tradițional în toată aria de răsărit a Mării Mediterane, asemănător cântecelor de nuntă ale egiptenilor și grecilor. Într-adevăr, sînt îndestulătoare dovezi ale influențelor egiptene în poemul ebraic, de la forma dramatică pînă la apelativul foarte curent de *soră*, adresat de îndrăgostit iubitei sale. Tot așa se poate vorbi despre în-rîurirea exercitată de către cântecele de nuntă ale babilonienilor, care întrețineau cultul lui Tammuz și obișnuiau să vorbească în mitologia lor frecvent despre hierogamii ¹. Pentru alți specialiști mai vechi, poemul se bucura de atri-butele cu funcțiune didactică ale unei apologii de virtuți matrimoniale sau ale unui argument în favoarea căsătoriei monogame.

Punctul de vedere care a prevalat însă, fixat ca atare pînă astăzi, în interpretarea rabinică și în cea creștină, este acela al alegorismului funciar al *Cântării*, care învăluie enigmatică operă, făcînd-o în cadrul Vechiului Testament la fel de inci-frată ca Apocalipsa lui Ioan în Noul Testament. Firește, una este perspectiva exegeților evrei, alta a celor creștini. Dar toți sînt de acord că alegorismul nu mai poate surprinde într-o astfel de lucrare poetic-religioasă, compusă la o sută cincizeci de ani după profetul Iezechiel, primul mare alegorist biblic.

¹ *Le Cantique des Cantiques* — Préface par R. Tournay, Lecoffre, Paris, 1963, p. 22.

S-a spus de către unii că, sub forma alegorică, s-ar ascunde epopeia însăși a Exodului, cu rătăcirile și regăsirile-i dramatice. În același sens, alții au văzut în ciudata operă un cânt mistic despre unirea lui Iahve cu poporul lui Izrail. Frumoasa păstoriță ar fi însuși poporul ales și pământul sfânt în același timp, adică în termeni messianici minunata grădină a lui Iahve ¹.

Oricum, *Zohar*-ul privea opera aceasta ca pe un rezumat al întregii Scripturi, folosit în ritualul liturgic al Sabat-ului și mai ales în seder-ul pascal ². De aceea savantul A. Robert, ca și Renée Bloch, au aplicat textului o modalitate de înțelegere în lumina Bibliei întregi. Căci într-un anumit fel, cele mai pertinente priviri aruncate în istoria interpretărilor descoperă o deosebit de interesantă continuitate între tradiția iudaică a secolului I e.n. și tradiția creștină care a sugerat necesitatea unei lecturi alegorice a *Cântării cântărilor*, dat fiind alegorismul general al scrierilor din Noul Testament (unde, de pildă, Sf. Ioan înfățișează Sionul ca pe iubita din poemă, în Apocalipsă). Fie că vorbea despre aventura transfigurată a îndrăgostiților desăvârșiți înălțați în ceruri (cum susținea Sf. Hieronymos), fie că vedea în Hristos pe mirele noului Izrail, exegeza creștină descoperea reflecții poetice despre iubirea lui Hristos față de Biserică. Și astfel, din Sinagogă, ca o trăsură de unire, *Cântarea cântărilor* trecea în Biserica creștină dobîndind același drept de cetate întru frumusețe și semnificații adînci. Într-adevăr, privit în contextul întreg al Scripturilor, vocabularul poemului este acela al motivelor clasice, cu care se înscrie într-un cod comun. Regele, păstorul, turma, via, Libanul, dar mai cu seamă mirele și mireasa, sînt vocabulele-cheie, sensuri ce se descifrează nu fără oarecare anevoință.

Structura poemului ajută însă, în linii mari, la deslușirea aceloră, deși unii (ca A. Robert) văd în *Cântarea cântărilor*

1 *Le Cantique des Cantiques*, ed. cit., pref. cit., p. 15.

2 *Ibidem*, p. 24.

cinci poeme în progresie constantă, iar alții, printre care și Bossuet, își întemeiază interpretarea pe omologarea celor șapte părți ale operei cu cele șapte zile ale creației (șase de lucru, a șaptea de odihnă).

De fapt, pe dubla temă a iubirii pasionate și a descrierii reciproce a îndrăgostiților se leagă o structură dramatică, în care o permanentă tensiune e întreținută de întoarcere și reluare prin refrenele care sudează și în același timp deosebesc părțile. Pe rînd, îndrăgostiții laudă iubirea și se uimesc de frumusețea lor într-un fel de neobișnuită mixtură între proștețime și solemnitate. Mirele, puternic și misterios, ascunzînd parcă identitatea sa, înalță imnuri de frumusețe și slavă miresei, în stilul obișnuit al liricii vechi, cu aceleași comparații trădînd modul de viață și scara de valori: „Într-adevăr frumoasă ești tu / Cu adevărat frumoasă ești tu / Ochii tăi columbe. / Îndărăptul voalului tău / Părul tău precum o turmă de capre / Care unduiesc pe muntele Galaad. / Dinții tăi precum o turmă de tunsori / Ce ies din adăpătoare / Care toate au gemeni / Și stearpă fără miel nu-i. / Precum o coardă roșu închisă buzele tale / Și gura graiului tău fermecătoare. / Precum o ruptură de rodie coaptă sînt tîmplele tale / Îndărăptul voalului tău. / Gîtul tău precum turnul lui David / Clădit în rînduri / O mie de scuturi atîrnă de el / Toate trofee eroilor. / Amîndoi sîinii tăi precum doi iezi / Gazele gemene / Ce pasc printre crini...”

Din cînd în cînd, printre înflăcăratele chemări ale iubirii, străbate proștețimea unei naturi fermecătoare, ca în această încîntătoare descriere a primăverii: „Iubitul meu a răspuns și mi-a zis: / Deșteaptă-te iubita mea, / Frumoasa mea și vino! / Căci iată iarna a trecut / Ploaia s-a dus, a plecat. / Au apărut florile pe pămînt / Timpul tăiatului viei a sosit / Și strigătele turturelelor se aud în țară la noi. / Smochinul și-a pîrguit fructele de primăvară / Și viile în floare împrăștie miros. / Ridică-te iubita mea / Frumoasa mea și vino!”

Și mereu, peste descripție, peste uimirea encomiastică, peste un tip de sensibilitate cristalizat în imagini de o rară,

aprinsă și delicată sensualitate, stăpînește ca o poruncă a sufletelor îndrăgostite chemarea puternică, irezistibilă, dînd extraordinara dinamică a acestei prețioase piese lirice.

Tocmai această chemare îngăduie transcenderea frumuseții imaginilor, a tipului de sensibilitate vorbind despre iubirea ipostaziată într-o lume a unui moment istoric, a unei societăți, în haina liricii vechilor evrei. Privirea aruncată asupra iubirii se duce dincolo de aspectele ei imediate, ca și privirea aruncată asupra frumuseții. Ca în marea poezie a lumii, aci nu mai e vorba de simple figuri de retorică, ci de simboluri care revelă adîncimile arhetipale, unice, esențiale ale iubirii. Ca la Dante, bunăoară, dincolo de sensul unei poezii imediate, de accesibilitate nemijlocită, depășind elementele denotațiilor simple, trecem pe treptele poeziei celei mai înalte care transfigurează. Eroul devine astfel mirele etern, ea este mireasa veșnică, iar întîlnirea lor este nunta, hierogamia, taina supremă a unirii, cu valențe cosmice și adînc psihice, tălmăcită ca atare în filosofii antice. Forța iubirii reunește elementele cosmosului, cosmicizează lumea, fuzionează elementele, după cum lipsa iubirii generează durere, haos, sterilitate. Chemarea care răsună în toate rîndurile poemei este una care anunță și cheamă toate elementele lumii, de la macro- la microcosm și pînă în străfundurile sufletului, la unitatea originară, la începătorea patrie a spiritului. Iubirea strălucește astfel ca o făgăduință supremă a refacerii ființei originare în perfecțiunea ei întreagă. Iar nunta, simbol suprem, adevărată sărbătoare a spiritului, încununează marea, tainica iubire dintre făpturi, părți, fragmente care aspiră să redevină unitate, totalitate, în felurile metaforice în care o

spuneau și Platon și Paul din Tars ori chiar alchimiștii medievali; referindu-se la nunta elementelor. Și această plenitudine a făgăduinței spiritului, adăugată frumuseții poetice propriu-zise, dă vechiului poem ebraic valoarea capodoperelor literaturii universale.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA

CÂNTAREA CÂNTĂRIILOR

Cuvîntul traducătorului

Traducerea de față s-a făcut după textul original ebraic al ediției științifice תורה נביאים וכתובים (*Torah, Năviim Ukătuvim*) — *Biblia Hebraica* edidit Rudolf Kittel, Textum masoreticum curavit P. Kahle, 1966, Württembergische Bibelanstalt, Stuttgart, 1966, — *Canticum canticorum*, îngrijită de F. Horst.

Timpul cînd a fost alcătuită această *Cântare a cântărilor* este mai greu de numit cu precizie. Învățații cad de acord că originea ei este foarte veche și o așază în regatul timpuriu, în veacurile X—IX, în timpul domniei regelui Solomon, fiul lui David. Regelui Solomon îi și este atribuită în primul vers al *Cântării*. Unele forme gramaticale arhaice susțin această afirmație; altele mai noi adevăresc transcrieri și prelucrări tîrzii pînă în perioada postexilică, în veacul III î.e.n., cînd procesul elaborării întregului text pare a fi fost încheiat.

Cântarea cântărilor a fost inclusă în partea a treia a cano-nului palestinian, fapt care a contribuit într-o măsură hotărîtoare la păstrarea nealterată a textului veacuri de-a rîndul.

Frumusețea, simplitatea, gingășia și noblețea spirituală a acestei cântări lirice a constituit obiectul nenumăratelor exegeze și comentarii de-a lungul veacurilor.

Unul dintre cei mai vechi comentatori, R. Akiba, mort în anul 135 e.n., socotind *Cântarea cântărilor* între celelalte scrieri hagiografice ebraice, ca cea mai curată și sfântă dintre ele îi dă o interpretare alegorică, cerînd totodată să nu fie profanată prin amestecarea ei între cântecele de petrecere la nunți, spunînd: „Cine va rosti *Cântarea cântărilor* cu voce vibrantă în casa de ospăț a nunților și în acest fel profanînd-o, acela n-are parte de lumea viitoare“ (în Billerbeck, I, p. 516). În acest fel Akiba, prin această poruncă negativă, indică indirect un drum către originea acestei cântări, anume sărbătorile de opt zile legate de evenimentul nunții.

Cea dintîi interpretare alegorică mai extinsă ne provine de la Hippolytus din Roma (m. în anul 235). Hippolytus este cel dintîi care înțelege *Cântarea cântărilor* ca dialog între mire și mireasă. Un pas mai departe pe drumul deschis de Hippolytus face Origene (m. 253/54), care analizează în amănunt, vers cu vers, cuvînt cu cuvînt, întreaga *Cântare*, dîndu-i o interpretare alegorică de-o mare frumusețe și profunzime. Cu îndelung ecou peste veacuri Origene înțelege cartea ca o dramă tainică a iubirii între cuvînt și sufletul omenesc.

Pe aceeași linie este interpretarea spaniolului Gregorio de Elvira (m. 392).

Ambrosius și elevul său Augustin Aureliu, apoi Hieronymos (în veacul IV—începutul celui de-al V-lea), continuă tradiția apologetică alegorică asupra *Cântării*.

În această perioadă Aponius din Roma scrie un comentariu în care *Cântarea cântărilor* este înțeleasă ca o carte de înțelepciune.

O direcție mai insolită, însă după Renaștere, cu urmași, propune comentariul lui Teodor din Mopsuestia (350—428), socotind *Cântarea cântărilor* ca o poezie erotică profană.

Evul Mediu numără iluștri comentatori, începînd cu Grigorie cel Mare (540—604), care continuă tradiția patristică a comentariilor alegorice. Veacuri de-a rîndul citit este comentariul lui Beda Venerabilis din veacul al VIII-lea,

continuatorul lui Grigorie. În veacul al XII-lea s-au scris peste 30 de comentarii la *Cântarea cântărilor*.

Rupert von Deutz (1070—1129) din Colonia trece ca întemeietorul exegezei mariologice asupra *Cântării cântărilor*. Continuatorul său este Bernard de Clairvaux (1090—1153) care desăvârșește această interpretare într-un număr de 86 de homilii, dintre care 20 numai despre primele două versuri.

În același sens lucrează Guillaume de St. Thierry (1085—1148) și Gilbert of Hoyland, acesta din urmă continuând homiliile lui Bernard de Clairvaux cu încă 48.

John of Ford încheie munca lui Bernard de Clairvaux cu cele 120 de homilii ale sale.

Surprinzător pentru această perioadă este comentariul unui anumit Toma, care pe lângă referiri la izvoarele biblice vorbește și de scriitori ca Virgiliu, Ovidiu, Horațiu și Boethius.

Comentariul lui Victor de Paris acordă mult spațiu speculației dogmatice iar Honorius Augustodunensis concepe *Cântarea cântărilor* ca un text dramatic în patru părți corespunzând celor patru epoci ale istoriei omenirii.

Luther, în secolul al XVI-lea, vede în *Cântarea cântărilor* un dialog între regele Solomon și statul său.

Veacurile XVII—XVIII nu aduc noutăți de interpretare deosebite, mai degrabă reiau vechi comentarii. În această perioadă cad și unele comentarii așa-numite mitic-cultice (după Gillis Gerleman, *Ruth. Das Hohelied*, p. 48). Acestea socot *Cântarea cântărilor* ca un dialog între zeul Soarelui și zeița Lunii sau între Adonis și Tammuz. Aceste comentarii nu se susțin mai târziu.

Pe lângă interpretările alegorice și mitice se reia comentariul lui Teodor din Mopsuestia, care pune accentul pe caracterul profan al *Cântării*. În acest sens este și încercarea de interpretare a lui Johann Gottfried Herder: *Lieder der Liebe... aus dem Morgenlande*, 1778. După Herder, *Cântarea cântărilor* este literatură populară, expresie a candorii și nevinovăției. Herder spune: „Există numai o iubire ca și

un bine și un adevăr. Dacă nu-ți iubești femeia ta nu-ți iubești nici prietenul, nici părinții, nici copilul. De te rușinezi de *Cântarea cântărilor* te rușinezi și de femeia care te-a zămislit și de pruncul ce ți l-a născut femeia ta iar cel mai mult te rușinezi de tine însuși“.

Punctul de vedere al lui Herder este reluat în unele privințe de comentatori mai noi.

Studiul pe text, descoperirea și adoptarea metodelor comparativ-istorice, a genurilor literare, a circulației motivelor și formelor asupra textelor vechi a impus noilor comentatori o viziune mai realistă și mai aproape de adevărul tăinuit de cuvântul acestor opere. Gunkel, la începutul secolului nostru, prin studiul aprofundat asupra vechii poezii ebraice, în special asupra *Psalmilor*, impune și aici teoria genurilor literare plecând de la poezia europeană.

Apoi comentatori mai noi ca: G. Kuhn, G. Ricciotti, A. Feuillet continuă tradiția alegorică, iar Gillis Gerleman, Ernst Würthwein, J. G. Eichhorn, K. F. Umbreit continuă lucrarea începută de Herder și mai apoi de Gunkel, însă considerând ca autor al *Cântării* nu poporul, ci un autor cult, o personalitate de seamă. *Cântarea cântărilor* este lucrarea unei personalități de mare cultură și rafinament dublate de o adâncă și pilduitoare hăruire poetică în spiritul tradiției poporului său.

*

Asupra problemelor de tehnică poetică, în notele legate de fiecare strofă se explică în amănunt cele necesare pentru o înțelegere cât mai adecvată a textului. Aici reluăm câteva dintre cele mai importante și de-o mai constantă întrebuințare.

Cântarea cântărilor este poezie lirică; o adevărește pe lângă altele și foarte rara întrebuințare a adjectivului. Gerleman socotește aceasta o caracteristică fundamentală a liris-

mului: în *Cântarea cântărilor* adjectivul are rol de accentuare a unui substantiv de vreo 40 de ori. Citeva doar sînt folosite impersonal, îndeosebi cele referitoare la culori:

זָחָר (1,5; 5,12; צָח, אֲדוֹם (5,11).

Celelalte se referă la persoane.

Rafinamentul versului rezultă din economia cuvintelor. Astfel, avem propoziții cu subiect comun:

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים (cap. 2,1)

דְּוִדִּי צָח וְאֲדוֹם דָּגוּל מִרְכָּבָה (cap. 5, 11)

Cele mai multe propoziții sînt nominale, nu verbale. Este vorba de persoane, fapte, despre oameni care numesc, nu despre acțiuni și deveniri. Caracterul monumental al marelui și al miresei, apariția lor ca desăvîrșiri este mai bine slujită de nume decît de verb.

Repetiția este de asemenea des folosită:

הִנֵּה יָפָה רַעֲיָתִי הִנֵּה יָפָה (1,15)

שׁוּבִי שׁוּבִי הַשְׁוֹמֵת שׁוּבִי שׁוּבִי (7,1)

Prezentarea persoanei se face prin propoziții identice nominale, adesea fără verb între ele: 4,1; 5,11; 5,16; 7,5.

Rar este folosit un verb în comparație, precum: דָּמָה לִּי în 1,9; 2,9. Ca termen de comparație des folosită este particula כִּי(k) sau כָּמוֹ (kămo): „Părul tău precum o turmă de capre“ (4,1) sau „Gitul tău precum un turn de fildeș“ (7,5).

Pentru extinderea unei comparații se folosesc propoziții relative și construcții participiale (4,1; 5,14). Uneori *tertium comparationis* este părăsit, pilda se extinde peste puterile termenului comparat, dobîndindu-și autonomie: „Dinții tăi precum o turmă de tunsori / Ce ies din adăpătoare / Care toate au gemeni / Și stearpă fără miel nu-i“ (4,2).

Lipsește descrierile, introducerile, dialogurile. Cine vorbește se recunoaște din ce spune și aceasta este marca lirismului. Așa este și în lirica egipteană și cea veche babiloniană (Gerleman, p. 60).

Atenția cade pe persoană, pe de o parte, și, pe de alta, pe natura înconjurătoare, care nu este văzută, ci mirosită: merele miros ca și florile. Persoanele însă au culori: bărbatul este roșu, pletele-i sînt negre precum corbul, fata are pielea neagră arsă de soare, buzele sînt roșii.

Natura concordă cu starea sufletească a omului sau mai bine zis ea își împlinește rînduiala ei nestingherită de prietenosă pace a desfășurării vieții omenești în preajma ei. Vestită în această privință este chemarea din capitolul 2, întîlnirea mirelui și a miresei odată cu venirea primăverii.

Asemuirea frumuseții miresei cu firea naturii este expresia orînduirii vieții omenești în sinul ei și îndelunga înnobilare prin observație și transfigurare a celor care-i pot fi omului pilduitoare întru moralitate. Nu numai noțiunile abstracte au greutate cînd este vorba de valoarea ființei omenești, ci și cele purtătoare de viață corporală alături de om cuprinse pe drumul unei destinații comune. Ochii, părul, dinții, buzele, tîmplele, sinii, gîtul iubitei nu pot fi asemuite decît cu porumbeii, caprele, rodiile, oile, gazelele, iar mădularele iubitului sînt mai aproape de lumea minerală a naturii, pe de o parte, iar pe de alta, de natura prelucrată de mîna omului, natura atinsă de unealtă devenită obiect. Astfel, capul mirelui este aur, pîntecele — fildeș, părul — lînă de purpură, trupul — cedru, mîinile — drugii de aur, gîtul — turn, picioarele — stilpi de alabastru, ochii — scăldătoarea Heșbon. Această integrare a obiectului alcătuit de mîna omului în rîndul naturii, a celor de durată, este semnificativă pentru prețul arătat față de lucrarea de toate zilele a înzestrării omenești. Femeia pare mai aproape de natură, bărbatul — de lucrarea asupra naturii, iar prin asemuirea persoanei omenești cu aceste elemente vii sau făcute viabile prin lucrare omul nu-și pierde firea naturii sale, ci și mai grăitor este ridicat la măsura singulară a umanității sale. Nu natura este însuflețită, animată, investită mitic cu puteri nefirești, ci concreta, particulara sa frumusețe în amănunt este salutată ca atare, omul dobîndind prin conviețuire virtu-

tile darului comunitar în mijlocul unor puteri și frumuseți de-o negrăită, folositoare și odihnitoare pildă înnoitoare și într-ajutătoare pentru om.

Natura Palestinei în existența sa concretă este cea prin care persoanele vorbesc unele cu altele. Astfel apar în *Cântarea cântărilor* făpturile plantelor și animalelor: rodia, crinul, cedrul, palmierul, vița-de-vie cu ciorchini, cipreșul cu floarea lui, mărul, apoi ploaia și roua, zorile și noaptea, umbra, lumina, Luna, stelele, dealul și riul, izvorul și muntele, pustia și satele alături de vietățile locului ca oaia, columba, gaza, cerbul, calul, capra. Dacă natura este văzută în mare, asupra omului ochiul se oprește în amănunt, admirînd frumusețea desăvîrșită a fiecărui mădular în parte, începînd cu capul de aur, continuînd cu ochii, templele, părul, nările fremătînde, gura purpurie, bărbia și grumazul, umerii și brațele, sîinii ca puii de ied, pîntecele, buricul ca un potir pentru vin, coapsele, genunchii, picioarele pînă la talpa piciorului; apoi cerul gurii, dinții pînă la inima cuvîntului care flutură pe buzele neprihănite. Nu se poate delimita unde este admirată persoana propriu-zisă și unde omul în general reprezentat în atît de monumentală artă egipteană care în timpul lui Solomon era cunoscută și admirată în Palestina.

Expresii ca **צַה וְאֶדוֹם** (*ṭah vādom*), „strălucitor și roșu“ duc gîndul la policromia vechii plastici egiptene, bărbatul fiind în aceste sculpturi de obicei colorat roșu-brun iar femeia — galbenă (cf. P. Reuterswärd, *Studien zur Polychromie der Plastik*, I — *Ägypten*, Stockholm, 1958, „Acta Universitatis Stockholmiensis“, III, 1). Figurile din lemn erau aurite și pe sculpturile de alabastru de asemenea se fixa aur, primind astfel o valoare simbolică (W. Deonna, *Questions d'archéologie religieuse et symbolique*. I. *La dorure partielle des statues* — II, „Revue de l'Histoire des religions“, 68, 1913). Picioarele ca stilpi de alabastru amintesc nemijlocit de plastica egipteană, unde picioarele statuilor de alabastru odihneau pe o talpă masivă de picior din aur. Gerleman vorbește despre o influență a acestei arte plastice egiptene asupra autorului

Cântării cântărilor, fiind un argument în plus pentru susținerea părerii că opera provine de la un autor cult familiar cu arta, rafinat și conștient în cele mai mici amănunte de sensul și dimensiunea lucrării sale; departe de a fi o creație colectivă populară, ea este lucrarea unei personalități anonime izvorită din tradiția poporului său.

Admirarea în amănunt a mădularelor ființei iubite este un loc comun în literatura universală, prezent în literatura elină și latină, ca și în Evul Mediu. În literatura veche ebraică, în textele descoperite la Qumran, într-un comentariu la *Geneză* se vorbește despre Sara precum despre mireasa din *Cântarea cântărilor*., „Cît de frumoși (יְאִי) sînt ochii ei, și cît de dorit (רָגִב) nasul său și toată floarea feței sale, cît de frumos (יָאֵא) este sinul ei, și cît de frumoasă (שְׂפִירָה) întreaga ei strălucire, și cît de frumoase (שְׂפִירָה) brațele ei, și mîinile ei cît de desăvîrșite (כְּלִילִי)... Cît de frumoase (יְאִי) palmele ei și cît de lungi și subțiri degetele mîinilor ei. Toate fecioarele și miresele ce intră în cămara ei, nu-s mai frumoase decît ea (יִשְׁפְּרוּ מִנָּהָ) și peste toate femeile ea este frumoasă (שׁוֹפֵר שְׂפִירָה) și frumusețea ei le întrece pe toate. Și în toată frumusețea ei este și multă înțelepciune...” (*A Genesis Apocryphon. A Scroll from the Wilderness of Judaea*, Ierusalim, 1956).

Frumusețea trupului în *Cântarea cântărilor* nu-i admirată de sine, ea este cuprinsă în frumusețea și armonia naturii. Natura îi răspunde acestei frumuseți cu mirosurile și înfloririle sale. Este o ordine și o armonie în toate și poezia o sesizează ca atare. Ceea ce caracterizează poezia aceasta veche ebraică după C.v. Rad este „voința penetrantă de luminare și ordonare rațională a lumii în care omul se află, voința spre cunoaștere și fixare a ordinii atît în ce privește desfășurarea vieții omenești cît și în ce privește fenomenele naturii“. Arbitrarul confuz, irațional nu-i admis, el nefăcînd parte din realitățile ființei omenești și a naturii acolo unde acestea se manifestă plenar adunîndu-și rodnicia.

O fată este frumoasă pentru că devine soție, aproape întotdeauna în această literatură frumoasă este soția, femeia roditoare: ea este cerboanca minunată, sau căprioara (*Proverbe*, V, 19).

Pentru că frumusețea în sine este iluzorie și nimicnicie (*Proverbe*, XXXI, 30), femeia nu-i niciodată lăudată pentru frumusețea ei, frumusețea este îmbinată întotdeauna cu moralitatea, cu înțelepciunea, priceperea, hărnicia, castitatea, tăcerea. Așa este Sara, logodnica lui Tobie, așa este Rebeca (*Geneză*, XXIV, 16), așa este Rahel (*Geneză*, XXIX, 20) sau Tamar (II-*Samuel*, XIII, 2). Cuvântul „frumos“ (יָפִי, iafe) referitor la frumusețea omului apare în vechea literatură ebraică de 28 de ori, dintre care de 11 ori în *Cântarea cântărilor*, iar de 17 ori în celelalte texte. Frumoși sînt: Sara, Rahel, Iosif, o sclavă, David, Abigail, Tamar, Abșalom, Abisag, fetele tinere în Izrail (*Amos*, VIII, 13), fiicele lui Iov (*Iov*, XLII, 15), Estera (*Estera*, II, 7) și de 11 ori mirele și mireasa din *Cântarea cântărilor*.

Starea omului în mijlocul naturii în floare este de bucurie, aceasta fiind certitudinea păcii și buneivoini slujitoare și odihnitoare a acesteia față de om.

Un loc aparte în *Cântarea cântărilor* îl ocupă mirosul miresmelor. Omul nu numai vede, aude, pipăie, degustă natura, ci și o miroase, îi soarbe miresmele în sufletul său. Pămîntul emană, prin diferite plante, flori, fructe, semințe, mirurile și mirosurile sale binefăcătoare. Dacă natura plantelor și viețuitoarelor este cea a Palestinei, plantele profund mirositoare în *Cântarea cântărilor* sînt aduse din Orient. Numele lor exact este explicat în amănunt în note și nu revenim asupra lor. Caracterul exotic al acestor miruri și parfumuri nu poate fi tăgăduit, intenția autorului fiind și aceea de a îmbălsăma și înprospăta și înfrumuseța bucuria nunții cu toate darurile și miresmele pămîntului. Important nu era așadar de unde sînt, ci faptul că există atît de adînc grăitoare

pe fața acestui pământ, undeva ele cresc și revarsă mireasmă și podoabă.

Că a fost interpretată alegoric, mitic, simbolic sau realist-critic, literar, cuvînt cu cuvînt, *Cântarea cântărilor* a fost și este socotită de către toți cercetătorii ei o capodoperă a liricii universale. Unii au văzut în ea o dramă, alții un dialog, alții un simbol, unii o antologie de 30 de poezii erotice strînse laolaltă, de sine-stătătoare ce se rosteau în cele opt zile de sărbătoare legate de evenimentul nunții; unii o socot poezie populară, alții cântare cultă de mare rafinament. *Cântarea cântărilor* își păstrează pînă astăzi frumusețea și prospețimea neegalate. Chiar și cititorului modern trăind într-o civilizație tehnic mai avansată simțul iubirii frumosului i-a rămas neschimbat: aflat în fața acestui imn al iubirii îl degustă cu aceeași bucurie care i-a fericit veacuri de-a rîndul pe înaintașii săi.

În literatura noastră această capodoperă a pătruns cu cele dintîi traduceri ce s-au făcut în limba română. Au citit-o și răsцитit-o și scriitorii noștri. Unii dintre cărturarii noștri scriitori s-au apropiat de litera ei originală și au adus-o în grai românesc. Urme ale lecturii adînci a acestei *Cântări* găsim și în cronicari și în poeții moderni Ion Eliade Rădulescu, Văcăreștii, Eminescu și Coșbuc, Voiculescu și Sadoveanu, Arghezi și Gala Galaction, Goga sau în traducerea în versuri a lui Em. Păsculescu-Orlea.

Traducerea de față a izvorit din iubirea față de frumusețea textului, din dorința de-a pătrunde cit mai adînc posibil în această neistovită frumusețe atît de aproape de sufletul fiecărui om care se străduie cit îi stă în puteri să devină mai bun și mai frumos, prilej de bucurie și înseninare și împăciuitoare înțelepciune pentru ceilalți.

IOAN ALEXANDRU

Bibliografie

- Hippolytus, *Kommentar zum Hohenlied*, 1902
- Origenes, Origenis *Homiliae in Canticum canticorum*, 1925
- O. Rousseau, Origène, *Homélie sur le Cantique des Cantiques*, 1954
- Gregorio de Elvira, *Tractatus de Epithalamio seu Explanatio beati Gregorii Eliberritani in Cantica canticorum*, in Migne, *P. L.*, Suppl. I 1958
- Gregorie cel Mare, *Super Cantica canticorum expositio*, in Migne, *P. L.*, 79
- Aponius, *In Canticum canticorum explanatio*, in Migne, *P. L.*, Suppl. I, 1958
- Beda Venerabilis, *In Cantica canticorum allegorica expositio*, in Migne, *P. L.*, 91
- Bruno de Segni, S. Brunonis Astensis episcopi Signiensis *Expositio in Cantica canticorum*, in Migne, *P. L.*, 164
- Rupert von Deutz, *In Cantica canticorum de incarnatione Domini commentarii*, in Migne, *P. L.*, 168
- Bernard de Clairvaux, *Sermones in Cantica canticorum*, in Migne, *P. L.*, 183
- Guillaume de St. Thierry, *Expositio super Cantica canticorum*, in Migne, *P. L.*, 180
- Thomas Cisterciensis, *In Cantica canticorum commentarii*, in Migne, *P. L.*, 206
- Gilbert of Hoyland, *Sermones in Canticum Salomonis*, in Migne, *P. L.*, 184
- Honorius Augustodunensis, *Expositio in Cantica canticorum*, in Migne, *P. L.*, 172
- , *Sigillum Beatae Mariae ubi exponuntur Cantica canticorum*, in Migne, *P. L.*, 172
- F. Lambert, *In Cantica canticorum Salomonis*, *Commentarii Wittenbergae praelecti*, 1524

- J. Dove, *The Conversion of Solomon*. A Direction to Holinesse of Life, handled by way of commentary upon the Whole Booke of Canticles, 1613
- G. Sanctius, *In Canticum canticorum commentarii*, 1616
- M. Ghislieri [Pius V], *Commentarii Michaelis Ghislerii in Canticum canticorum Salomonis iuxta lectiones vulgatam, hebraeam et graecas*, 1617
- J. Coccejus, *Cogitationes de Cantico Canticorum Salomonis*, 1665
- J. Durham, *Clavis Cantici*, 1669
- A. Sennert, שִׁיר הַשִּׁירִים. *Canticum canticorum Salomonis*, 1671
- P. Lyserus, *Dispositiones und gründliche Erklärungen des Hohen Liedes Salomonis*, aus dem Grundtexte und Schriften des Kirchenväter bewähret, 1691
- Ga. Lapede, *Commentarius in Ecclesiasten, Canticum canticorum et Librum Sapientiae*, 1725
- J. W. F. Hezel, *Neue Übersetzung und Erklärung des Hohenliedes*, 1777
- J. G. von Herder, *Lieder der Liebe, die ältesten und schönsten aus dem Morgenlande*, 1778
- K. F. Umbreit, *Lied der Liebe*, 1820
- F. Delitzsch, *Das Hohelied untersucht und ausgelegt*, 1851
- C. D. Ginsburg, *The Song of Songs with a Commentary, Historical and Critical*, 1857
- F. Weissbach, *Das Hohe Lied Salomos erklärt, übersetzt und in seiner kunstreichen poetischen Form dargestellt*, 1858
- E. Renan, *Le Cantique des Cantiques*, 1884
—, *Le Cantique des Cantiques*, 1889
- K. Budde, *Das Hohelied erklärt*, 1898
- S. Minocchi, *Il Cantico dei Cantici di Salomone*, 1898
- W. W. Cannon, *The Song of Songs*, edited as a Dramatic Poem, 1913
- S. Mowinckel, *Sanges Sang*, 1919
- W. Staerk, *Das Hohelied: Die Schriften des Alten Testaments in Auswahl übersetzt und erklärt von H. Gunkel*, 1920
- M. Thilo, *Das Hohelied neu übersetzt und ästhetisch-sittlich beurteilt*, 1921
- W. Wittekindt, *Das Hohe Lied und seine Beziehungen zum Iſtarkult*, 1927
- A. Kaminka, in חֲמֵשׁ מְגִלּוֹת, 1930
- B. Gemser, *Spreuken II, Prediker en Hooglied van Salomo*, 1931
- W. O. E. Oesterley, *The Song of Songs*, 1936
- L. Golding, *The Song of Songs*. Newly Interpreted and Rendered as a Masque, 1938
- N. H. Torczyner, *Šir hašširim*, 1943

- G. Geslin, *Cantique des Cantiques*. Trad. avec commentaire littéraire, moral et théologique, 1949—1950
- A. Robert, *Le Cantique des Cantiques*, 1951
- P. de Ambroggi, *Cantico dei Cantici* — dramma del amore sacro, 1952
- R. Gordis, *The Song of Songs: Texts and Studies of the Jewish Theological Seminary of America*, 1954
- H. Ringgren, *Das Hohe Lied*, 1958
- G. A. F. Knight, *Esther. Song of Songs. Lamentations*. Introduction and Commentary, 1955
- T. J. Meek and H. T. Kerr, *The Song of Songs: The Interpreter's Bible*, V, 1956
- M. Halter, *שיר השירים*, 1959
- W. Rudolph, *Das Buch Ruth. Das Hohe Lied. Die Klagelieder*, 1962
- Gillis Gerleman, *Ruth. Das Hohelied*. Biblischer Kommentar, 1965
- Ernst Würthwein, *Die fünf Megilloth*, 1969.
- M. Neaga, *Comentariu la Cântarea cântărilor*

Studii speciale

- J. Meursius, *Eusebii, Polychronii, Pselli in Canticum canticorum expositiones graecae*, 1617
- J. F. Breithaupt, *R. Salomonis Jarchi commentarius hebraicus in libror. Josuae... et Canticum canticorum latine versus* 1714
- E. Cunitz, *Histoire critique de l'interprétation du Cantique des Cantiques*, 1834
- F. Uhlemann, *De varia Cantici Canticorum interpretandi ratione*, 1839
- W. Riedel, *Die älteste Auffassung des Hohenliedes*, 1898
- S. Euringer, *Die Auffassung des Hohenliedes bei den Abessiniern*, 1900
- P. Vulliaud, *Le Cantique des Cantiques d'après la tradition juive*, 1925
- K. Habersaat, *Das Hohelied bei den Kirchenvätern und anderen christlichen Erklärern vom 2—13. Jahrhundert*, 1934
- C. Spicq, *Esquisse d'une histoire de l'exégèse latine au moyen âge*, 1944
- A. Robert, *Le genre littéraire du Cantique des Cantiques*, 1945
- L. Welsersheimb, *Das Kirchenbild der griechischen Väterkommentare zum Hohen Lied*, 1948
- P. Simon, *Sponsa Cantici. Die Deutung des Braut des Hohenliedes in der vornizänischen griechischen Theologie und in der lateinischen Theologie des 3. und 4. Jahrhunderts*, 1951
- A. Rivera, *Sentido mariológico del Cantar de los cantares*, in „Ephemerides Mariologicae“, I, 1951
- E. E. Urbach, *Rabbinic Exegesis and Origenes' Commentaries on the Song of Songs and Jewish-Christian Polemics*, 1960—61

- V. Zapletal, *Das Hohelied* kritisch und metrisch untersucht, 1907
 J. Bloch, *A Critical Examination of the Text of the Syriac Version of the Song of Songs*, 1921—22
 M. H. Goshen-Gottstein, *Philologische Miszellen zu den Qumrantexten. Die Schönheit Saras und der wasf im Hohenliede*, 1959—60
 Cvanden Eynde, *La version syriaque du commentaire de Grégoire de Nysse sur le Cantique des Cantiques*, 1939
 W. Rudolph, *Das Hohe Lied im Kanon*, 1942

Asupra liricii egiptene

- W. M. Müller, *Die Liebespoesie der alten Ägypter*, 1899
 É. Suys, *Les chants d'amour du Papyrus Chester Beatty I*, 1932
 A. Erman, *Die Literatur der Ägypter*, 1923
 F. Dornseiff, *Ägyptische Liebeslieder, Hoheslied, Sappho, Theokrit*, 1936
 S. Schott, *Altägyptische Liebeslieder*, eingeleitet und übertragen, 1950
 A. Rosenwasser, *La poesia amatoria en el antiguo Egipto*, 1945

Studii

- A. Bruno, *Das Hohe Lied. Das Buch Hiob. Eine rhythmische und textkritische Untersuchung nebst einer Einführung in das Hohe Lied*, 1956
 S. Segert, *Die Versform des Hohenliedes*; *Charisteria Orientalia Ioanni Rypka*, 1956
 D. Lys, *Le plus beau chant de la création. Préliminaire à une exégèse du Cantique des Cantiques*, 1958
 J. Winandy, *Le Cantique des Cantiques. Poème d'amour mué en écrit de sagesse*, 1960

Literatură babiloniană

- J. J. van Dijk, *La sagesse suméro-accadienne, Commentationes orientales, I*, 1954
 W. G. Lambert, *Babylonian Wisdom Literature*, 1960
 O. Loret, *Zum Problem des Eros im Hohenlied*, 1964
 W. F. Albright, *Archaic survivals in the Text of Canticles*, 1963

P. Billerbeck, *Kommentar zum N. T. aus Talmud und Midrasch*, I—V.
1961-69

H. Ringgren, *Hieros gamos i Egypten, Sumer och Israel*, 1960

Documentare

1. תורה נביאים וכתובים — *Biblia Hebraica*, edidit Rudolf Kittel, textum masoreticum curavit P. Kahle, Württembergische Bibelanstalt, Stuttgart, 1966

2. *Concordantiae Veteris Testamenti* Hebraicae atque Aramaicae secundum textum masoreticum a Paulo Kahle in *Biblia Hebraica* edidit Rudolfus Kittel curatum. Adiuvente Leonhardo Rost composuit et manu scripsit Gerhardus Lisowsky. Editio secunda, Württembergische Bibelanstalt, Stuttgart, 1958

3. Wilhelm Gesenius' hebräisches und aramäisches *Handwörterbuch über das Alte Testament*, bearbeitet von Dr. Frants Buhl, Springer Verlag, Berlin, Göttingen-Heidelberg, ediția a 17-a, 1962

4. *Hebräische Grammatik* für den akademischen Unterricht von Oskar Grether, Claudius Verlag, München, ediția a 4-a, 1967

5. *Gramatica limbii ebraice vechi* de Ioan Alexandru, Universitatea din București, Centrul de multiplicare, București, 1975

6. *Septuaginta* I, II, edidit Alfred Rahlfs, editio octava, Württembergische Bibelanstalt, Stuttgart, 1965

7. *Theologisches Wörterbuch zum Alten Testament*, Verlag Kohlhammer GmbH, Stuttgart-Berlin-Köln-Mainz, 1970

8. Paul Riessler, *Altjüdisches Schrifttum*, Ausserhalb der Bibel, Kerle Verlag, Heidelberg, ediția a 2-a, 1966

9. *Die texte vom Toten Meer*, I—II, Ernst Reinhardt Verlag, München-Basel, 1960

10. *Novum Testamentum Graece* cum apparatu critico, curavit Eberhard Nestle, Württembergische Bibelanstalt, Stuttgart, Grossdruck-Ausgabe, 1968

11. *Biblia*, București, 1975

12. *Библия*, Москва, 1968

13. *Altorientalische texte zum A. T.*, Berlin und Leipzig, Verlag Walter de Gruyter, 1926

14. *Gîndirea asi-ro-babiloniană în texte*, în „Bibliotheca orientalis“, trad. și note de Athanase Negoită, stud. introd. de Constantin Daniel, Editura științifică, București, 1975

15. *Gîndirea egipteană antică în texte*, în „Bibliotheca orientalis“, traducere, stud. introd. și note de Constantin Daniel, Editura științifică, București, 1974

16. *Grammatik des jüdisch-palästinischen aramäisch* von Gustav Dalman, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1960
17. *Hebräische Grammatik*, I—II, von Rudolf Meyer, Walter de Gruyter, Berlin, 1966
18. Constantin Daniel, *Orientalia mirabilia* 1, Editura științifică și enciclopedică, București, 1976
19. Thorleif Boman, *Das hebräische Denken im Vergleich mit dem griechischen*, Vandenhoeck-Ruprecht in Göttingen, ediția a V-a, 1968
20. Martin Noth, *Geschichte Israels*, Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen, ediția a 7-a, 1950
21. Joachim Jeremias, *Aba*, Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen, 1966
22. Hermann Gunkel, *Einleitung in die Psalmen*, Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen, 1966, ediția a 2-a
23. Johannes vom Kreuz, *Das Lied der Liebe*, Johannes Verlag, Einsiedeln, 1963
24. Hermas, *Le Pasteur*, Les Éditions du Cerf, 1958
25. Aurelius Augustinus, *Die Auslegungen der Psalmen*, Verlag Ferdinand Schöningh, Paderborn, 1955
26. W. A. Visser' T Hooft, *Rembrandt et la Bible*, Neuchâtel et Paris, 1947
27. Hermann Gunkel, *Die Psalmen*, Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen, ediția a 5-a, 1968
28. Angelus Silesius, *Sämmtliche Poetische Werke*, Band I—III, Carl Hanser Verlag, München, 1949—1952
29. Wilhelm Nyssen, *Bildgesang der Erde*. Aussenfresken der Moldauklöster in Rumänien, Paulinus Verlag, Trier, 1977
30. Léon Chestov, *Athènes et Jérusalem*, Flammarion, 1967
31. Mircea Eliade, *Images et symboles*, Gallimard, 1952
32. Pindar, I—II, București, 1975
33. Romanos le Mélode, *Hymnes*, I—IV, Les Éditions du Cerf, Paris, 1964

Reproducerile

- Claus Westermann, Herder, Freiburg, 1976
- L'Ancien Testament*, Henri Galbiati, Institut St-Gaetan, 1976
- Kleiner Bildatlas zur Bibel*, Gütersloher Verlagshaus, 1960
- Rembrandt*, Bertelsmann Kunstverlag Gesamtwerk, Amsterdam, 1968
- Dresdner Galerie*, Leipzig, 1966
- Merian, *Jerusalem*, Hoffmann und Campe Verlag, Hamburg, Heft 12
- L'arte racconta*, I mosaici di S. Vitale a Ravenna, Skira, 1965

שִׁיר הַשִּׁירִים

Cântarea cântărilor

1. 1. Cântarea cântărilor ¹ a lui ² Solomon
2. El mă sărută ³ din sărutările gurii sale
Căci mai bună-i iubirea ta ⁴ decît vinul.
3. O ⁵, mirosul ⁶ mirurilor tale cît e de bun!
Mir înviorător ⁷ este numele tău
De aceea te iubesc fecioarele.
4. Trage-mă ⁸ după tine, să ne grăbim!
Regele ⁹ m-a introdus în camera ¹⁰ sa
Vom ¹¹ sărbători și ne vom bucura în tine
Vom lăuda iubirea ta mai mult decît vinul.
Pe drept ești iubit.
5. Neagră ¹² sînt eu însă, totuși frumoasă
Fiice ale Ierusalimului ¹³
Precum corturile din Chedar ¹⁴
Precum invelitoarea ¹⁵ corturilor din Șalma ¹⁶.
6. Nu vă uitați la mine ¹⁷ că sînt innegrită
Căci soarele m-a străfulgerat.
Fiii maicii ¹⁸ mele s-au infuriat pe mine.
M-au numit îngrijitoarea viilor ¹⁹.
Via mea proprie nu mi-am păzit-o.
7. Spune-mi tu mie, cel iubit al sufletului meu
Unde pășunezi ²⁰
Unde odihnești la amiază

- Căci de ce să fiu eu ca una ce răătăcește ²¹
 Încolo și-ncoace pe la turmele suraților tăi?
8. Dacă tu nu știi asta ²²
 Cea mai frumoasă dintre femei
 Urmează numai pe urmele oilor ²³
 Și paște mielele tale
 Lîngă staurele păstorilor.
9. Unei iepe ²⁴ la carul lui Faraon
 Te asemăn pe tine iubita mea.
10. Frumoși sînt obrajii tăi între cercei
 Gîtul tău cu mărgele de coral.
11. Lănțișoare de aur ²⁵ vrem să făurim pentru tine
 Cu perle de argint ²⁶.
12. Cîtă vreme ²⁷ regele umbla-mprejurul mesei ²⁸
 Nardul meu ²⁹ dăruie mirosul său ³⁰.
13. Snop de mir ³¹ este iubitul meu pentru mine
 Care între sinii mei înoptează.
14. Ciorchine ³² de cipreș în floare este iubitul meu pentru mine
 În viile din En-Ghedi ³³.
15. Uite ³⁴ cît de frumoasă ești tu iubita mea
 Cu adevărat tu ești frumoasă
 Ochii tăi sînt porumbei ³⁵.
16. Uite cît de frumos ești tu iubitul meu
 Cu adevărat iubit
 Și sălașul ³⁶ nostru verde proaspăt ³⁷.
17. Grinzi casei noastre sînt cedrii
 Căpriorii noștri din chiparoși ³⁸.

1

2. 1. Eu sînt o narcisă din Șaron ¹
 Un crin al văilor ².
2. Precum un crin între scaieți ³
 Astfel iubita mea între fete.
3. Precum un măr ⁴ între copacii pădurii
 Astfel iubitul meu între tineri

Un trib semitic. Frescă dintr-un mormânt egiptean aflat la 270 km sud de Cairo, la Beni-Hasan, al slujbaşului Khnumhotep. Anul este al șaselea al lui Sesostriș al II-lea, adică 1892 î.e.n. Între coarnele țapului se vede un sceptru crestat cu alb, însemn al unui demnitar beduin. Hieroglifile de deasupra capului său spun: „stăpin unei țări străine“. Lângă nasul său îi este scris numele: Abisar. Textul spune: „Sosirea din campania de aducere a culorilor pentru ochi, a 37 de asiati“ (37 în cifre).

Femeie făcînd baie. Ceramică din epoca a doua a fierului (Muzeul din Ierusalim)

Femei cu tamburine și flaute
la nunți și sărbători

Mireasă împodobită de nuntă
în Palestina (Muzeul din Ieru-
salim)

Mozaic din Basilica bizantină San Vitale din Ravenna (secolul VI e.n.). Columbă și viță-de-vie

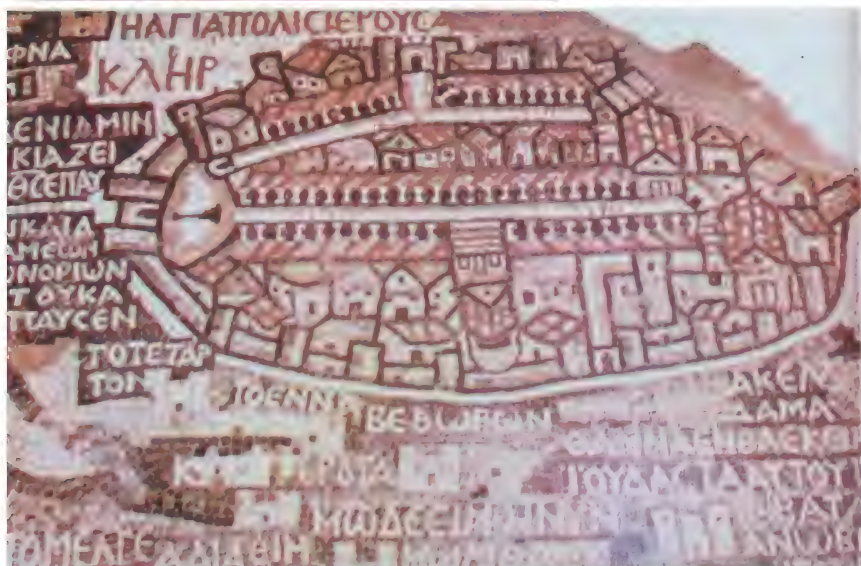
Capitel bizantin din epoca lui Justinian. Ravenna Columbe și rodii

Rembrandt. Isaac și Rebecca. Ilustrație la *Cântarea cântărilor*, îndeosebi pentru capitelele 5, 7

Mozaic din Madaba (secolul VI e.n). Cea mai veche hartă păstrată a Ierusalimului

**Pustia stîncoasă
a Iudeii între Ma-
rea Moartă și Ie-
rusalim. Nefiind
pustiu nisipos dru-
mul cămillei este a-
nevoios**

**Ierichonul arheologic, cetate lo-
cuită din anul 8 000 î.e.n. Pe
fundal muntele Karantania**

Stinga sus: Sfeșnicul lui Solomon — model arhaic aflat pe o monedă de bronz din timpul lui Antigonos (secolul I î.e.n.).

Dreapta sus: Crinul pustiei de atâtea ori prezent în poezia veche nu numai ebraică, crinul fiind simbolul lumii vegetale, iar columba a zburătoarelor

Izvorul Iordanului la Banias

Iordanul primăvara

Turnul lui David — Ierusalim

Ceramică din secolul VIII î.e.n. pe care e scris: „Aur din Ofir spre Beit-Horon. 30 şekeli“ (Muzeul din Ierusalim)

Cazan de bronz din secolul VIII î.e.n. reprezentând un turn de apărare. Lucrare de influență asiriană (Muzeul din Basel)

- În umbra lui îmi place să mă odihnesc
Și fructul său este dulce pentru cerul gurii mele⁵.
4. El m-a condus⁶ în casa vinului⁷
Și steagul⁸ ei deasupra mea este iubire⁹.
5. Întăriți-mă¹⁰ cu turte de struguri¹¹
Împrospătați-mă cu mere
Căci eu sînt bolnavă¹² de iubire.
6. Stînga lui este sub capul meu
Și dreapta sa mă îmbrățișează¹³.
7. Vă jur¹⁴ pe voi fiice ale Ierusalimului¹⁵
Pe gazele ori pe ciutele cîmpului
Nu tulburați și nu deșteptați
Iubirea pînă cînd o să-i placă ei.
8. Ascultă!¹⁶ iubitul meu
Iată-l aici¹⁷, vine
Sărind peste munți
Plutind peste dealuri¹⁸.
9. Asemeni este iubitul meu unei gazele¹⁹
Sau unui pui²⁰ de cerb.
Iată-l acolo, stînd în fața peretelui nostru²¹
Se uită pe fereastră, pîndește printre²² gratii²³.
10. Iubitul meu a răspuns și mi-a zis²⁴:
Deșteaptă-te²⁵ iubita mea,
Frumoasa²⁶ mea și vino!²⁷
11. Căci iată iarna²⁸ a trecut
Ploaia s-a dus, a plecat²⁹.
12. Au apărut florile pe pămînt³⁰
Timpul tăiatului viei³¹ a sosit
Și strigătele turturelor³² se aud în țară la noi.
13. Smochinul și-a pîrguit³³ fructele de primăvară
Și viile în floare³⁴ împrăștie miros.
Ridică-te iubita mea
Frumoasa mea și vino!
14. Columba mea, în crăpăturile stîncilor
În ascunzătoarea cărării muntelui³⁵.

Arată-mi privirea ta
Lasă-mă să aud glasul tău,
Căci glasul tău e blind
Și privirea ta plăcută.

15. Prinde-ți-ne vulpile
Vulpile mici
Pustietoarele viilor
Și a viilor noastre în floare!³⁶
16. Iubitul meu este al meu și eu sint a lui ³⁷
El păstorește printre crini.
17. Pînă ³⁸ ce ziua mai adie
Și se lasă umbrele
Întoarce-te, asemeni, tu
Iubitul meu, unei gazele
Sau unui pui de cerb
Pe munții Beter³⁹.

2

3. 1. În culcușul meu în ceasurile nopții ¹ l-am căutat
Pe cel iubit al sufletului meu
L-am căutat și nu l-am găsit².
2. Am să mă scol ³ și să cutreier prin oraș
Pe străzi și prin piețe ⁴
Să-l caut pe cel iubit al sufletului meu,
L-am căutat și nu l-am găsit⁵.
3. Pe mine m-au găsit⁶ paznicii
Ce cutreierau prin oraș;⁷
Cel pe care-l iubește sufletul meu l-ați văzut?
4. Abia m-am depărtat de ei,
Îl găsi pe cel iubit al sufletului meu
L-am prins și nu l-am lăsat
Pînă l-am condus în casa maicii mele
În chilia ⁸ celei ce m-a născut.

5. Vă jur pe voi fiice ale Ierusalimului
Pe gazele ori pe ciutele cîmpului
Nu tulburați și nu deșteptați
Iubirea pînă ce li va plăcea ei.
6. Cine este aceasta ⁹ ce se ridică din pustie ¹⁰
Precum coloana de fum ¹¹
Învolburată în mir și tămîie ¹²
Din toate miresmele negustorului? ¹³
7. Iată, iectica lui Solomon ¹⁴
Șaizeci de eroi o înconjoară
Din eroii țării.
8. Toți sînt purtători de lance
Exersați pentru luptă
Fiecare cu sabia sa la șold
Împotriva spaimei din ceasurile nopții ¹⁵.
9. Un tron ¹⁶ și-a făcut regele
Solomon, din lemn de Liban.
10. Coloanele lui le-a făcut de argint,
Spătarul ¹⁷ de aur,
Scaunul ¹⁸ din purpură
În mijloc fiind gătit cu pietre de preț
Din dragostea ¹⁹ fiicelor Ierusalimului.
11. Veniți și priviți fiice ale Sionului
Pe regele Solomon sub coroana
Cu care maica sa l-a încoronat
În ziua nunții lui,
În ziua sărbătoririi inimii lui ²⁰.

7

4. 1. Într-adevăr frumoasă ești tu
Cu adevărat frumoasă ești tu
Ochii tăi columbe ¹.

- Îndărăptul voalului tău ²
Părul tău ³ precum o turmă ⁴ de capre
Care unduiesc pe muntele Galaad⁵.
2. Dinții tăi ⁶ precum o turmă de tunsori ⁷
Ce ies din adăpătoare ⁸
Care toate au gemeni ⁹
Și stearpă fără miel nu-i.
3. Precum o coardă ¹⁰ roșu închisă buzele tale
Și gura graiului ¹¹ tău fermecătoare.
Precum o ruptură de rodie ¹² coaptă sînt tîmplele tale
Îndărăptul voalului tău.
4. Gîtul tău precum turnul lui David ¹³
Clădit în rînduri ¹⁴
O mie de scuturi atîrnă de el
Toate trofee eroilor¹⁵.
5. Amîndoi sînii ¹⁶ tăi precum doi iezi
Gazele ¹⁷ gemene
Ce pasc printre crini.
6. Pină ce ziua mai adie
Și se lasă umbrele ¹⁸
Vreau să mă duc pe muntele de mir
Și la dealul de tămîie¹⁹.
7. În întregime ești frumoasă iubita mea
Și nici-o pată nu-i în tine²⁰.
8. Cu mine din Liban tu, mireasă²¹,
Cu mine din Liban vino,
Coboară de pe vîrful Amana ²²
De pe vîrful Senir și Hermon
Din culcușurile leilor
De pe munții leoparzilor.
9. Tu ai robit inima mea ²³, sora mea mireasă²⁴,
Inima mea cu unul ²⁵ din ochii tăi,
Cu una din podoabele gîtului tău²⁶.
10. Cît de frumoasă-i iubirea ta²⁷, sora mea mireasă
Iubirea ta cu cît e mai bună decît vinul

- Și mirosul mirurilor tale ²⁸
 Decît toate balsamurile.
11. Miere groasă picură buzele tale ²⁹
 Miere și lapte-i ³⁰ sub limba ta,
 Și mirosul veșmintelor tale
 Precum mirosul Libanului³¹.
12. O grădină ³² zăvorîtă ești tu sora mea mireasă
 O grădină zăvorîtă³³, un izvor pecetluit³⁴.
13. Mlădițele tale ³⁵ o livadă de rodii
 Cu fructe minunate ³⁶
 Cipreși ³⁷ cu narduri³⁸.
14. Nard și șofran³⁹, trestie aromată ⁴⁰ și scorțișoară ⁴¹
 Cu toate miresmele arborilor ⁴²
 Mir ⁴³ și aloe ⁴⁴
 Cu toate cele mai bune balsamuri⁴⁵.
15. Izvor grădinilor ⁴⁶
 Fîntînă apelor vii ⁴⁷
 Ce se revarsă din Liban⁴⁸.
16. Deșteaptă-te vînt ⁴⁹ de miazănoapte și vino vînt de
 miazăzi!
 Cutremură grădina mea ca miresmele să curgă
 Să vină iubitul meu în grădina sa
 Și să mănince gustoasele ei fructe!

7

5. 1. Am venit în grădina mea, sora mea mireasă
 Am strîns mirul meu cu balsamul meu
 Am mîncat fagurul meu¹, împreună cu mierea mea
 Am băut vinul meu împreună cu laptele meu
 Mînceați voi iubiților ²
 Beți și îmbățați-vă de iubire³.
2. Eu dormeam însă ⁴ inima mea era trează
 Auzi, iubitul meu ⁵ bate,
 Deschide-mi sora mea, iubita mea
 Columba mea, preacurata mea ⁶

- Căci capul meu ⁷ este încărcat cu rouă ⁸
 Buclele mele cu picăturile nopții.
3. Am dezbrăcat cămașa mea ⁹
 Cum s-o îmbrac iar
 Am spălat picioarele mele ¹⁰
 Cum să le întinez?
4. Iubitul meu a strecurat ¹¹ mîna sa prin deschizătură ¹²
 Și m-am cutremurat lăuntric ¹³ pentru el ¹⁴.
5. Eu ¹⁵ m-am ridicat pentru a-i deschide iubitului meu
 Și mîinile mele picurau mir ¹⁶
 Și degetele mele revărsau mir ¹⁷
 Pe clanța zarului ¹⁸.
6. Am deschis eu iubitului meu
 Dar iubitul meu tocmai plecase ¹⁹
 Mi-am dat sufletul ²⁰ cînd el vorbea ²¹
 L-am căutat și nu l-am găsit ²²
 L-am strigat și nu mi-a răspuns.
7. Pe mine mă găsiră paznicii
 Care cutreieră orașul
 Ei m-au lovit m-au zdrobit
 Mi-au sfișiat voalul de deasupra
 Veghetorii zidurilor ²³.
8. Eu vă jur pe voi
 Fiice ale Ierusalimului ²⁴
 Dacă îl găsiți pe iubitul meu
 Ce îi spuneți voi lui?
 Căci eu sînt bolnavă de iubire.
9. Cine-i iubitul tău între iubiți? ²⁵
 Frumoasa între femei
 Cine-i iubitul tău între iubiți
 Că astfel ne juri pe noi?
10. Iubitul meu ²⁶ este alb și roșu ²⁷
 Deosebit ²⁸ din zece mii.
11. Capul său aur, aur curat ²⁹
 Buclele lui, teacă de flori de curmal ³⁰
 Negru precum un corb.

12. Ochii lui precum porumbeii ³¹
Pe apa pîrîurilor
Care se scaldă în lapte
Și se odihnesc în belșug³².
13. Obrajii lui asemeni unei grădini de balsam ³³
Turnuri de miresme ³⁴
Buzele lui crini ³⁵
Ce picură mir vărsat³⁶.
14. Mîinile lui tăvălugi ³⁷ de aur
Tivite cu tarșis
Pîntecele ³⁸ său lespede de fildeș ³⁹
Acoperit cu safirc⁴⁰.
15. Șoldurile lui colonne de alabastru ⁴¹
Întemeiate pe soclu ⁴² de aur curat
Apariția lui ⁴³ precum Libanul
Fără asemănare ⁴⁴ cum cedrii.
16. Cerul gurii lui dulceată
Și toată ființa lui iubire
Acesta este iubitul meu și acesta prietenul meu
Fiice ale Ierusalimului.

7

6. 1. Încotro a plecat iubitul tău ¹
Frumoasa între femei
Unde s-a dus iubitul tău
Ca noi să-l căutăm cu tine?
2. Iubitul meu a coborît în grădina lui ²
Spre așternuturile de balsam
Pentru a păstori în grădini ³
Și a culege crini.
3. Eu a iubitului meu și iubitul meu al meu ⁴
Cel ce păstorește între crini.

4. Frumoasă ești iubita mea precum Tirta ⁵
Blindă precum Ierusalimul
Cumplită ⁶ precum cetele războinice.
5. Întoarce-ți ochii ⁷ tăi de la mine
Căci ei m-au smintit ⁸
Părul tău cum o turmă de capre
Care coboară Galaadul.
6. Dinții tăi precum o turmă de miei
Ce ies din adăpătoare
Care toate au gemeni
Și stearpă fără miel nu-i.
7. Precum o felie de rodie sint timplele tale
Îndărăptul voalului tău.
8. Șaizeci sînt ele ⁹ regine ¹⁰
Și optzeci concubine ¹¹
Și femei fără număr ¹².
9. Una-i ea columba mea, preacurata mea
Singură-i ¹³ ea la mama sa
Aleasa, ea, a născătoarei ei
Fiicele ¹⁴ o văd pe ea și o laudă
Reginele și concubinele o sărbătoresc.
10. Cine-i aceasta ce se ridică asemeni zorilor de ziuă
Frumoasă asemeni strălucirii lunii ¹⁵
Mai limpede ¹⁶ decît soarele
Înspăimîntătoare precum nălucile ?
11. În grădina ¹⁷ nucului am coborît
Pentru a vedea valea înmugurită ¹⁸
Pentru a vedea via dacă a erupt
Și rodiile dacă dau în floare ¹⁹.
12. Nu știu cum sufletul meu
S-a legat de carele lui Aminadib ²⁰.

†

7. 1. Întoarce-te, întoarce-te Sulamita ¹
Întoarce-te, întoarce-te să te privim!
Ce ² vreți să priviți la Sulamita
Precum la o horă ³ în tabăra sfîntă.

2. Cît ⁴ de frumoase sînt picioarele ⁵ tale în sandale
Tu fiică nobilă ⁷
Unduirile ⁸ şoldurilor tale precum odoarele ⁹
Fapta mîinilor ¹⁰ unui lucrător ¹¹.
3. Buricul ¹² tău cupă ¹³ rotundă ¹⁴
Vinul aromat ¹⁵ să nu lipsească
Trupul tău un stog de grîu ¹⁶
Înconjurat de crini.
4. Sînii tăi amîndoi precum doi iezi
Gemenii unei gazele ¹⁷.
5. Gîtul tău precum un turn de fildeş
Ochii tăi iazuri ¹⁸ în Heşbon ¹⁹
La poarta Bat-Rabbim
Nasul tău precum turnul Libanului ²⁰
Ce arată spre Damasc.
6. Capul tău peste tine precum Carmelul ²¹
Şi pletele ²² capului tău cum purpura
Un rege este legat la adăpători ²³.
7. Cît de frumoasă ²⁴ şi cît de blîndă eşti tu iubita ²⁵
Fiică a bucuriilor ²⁶
8. Vlăstărirea ²⁷ ta seamănă ²⁸ unui palmier ²⁹
Şi sînii tăi, struguri ³⁰.
9. Eu am spus: vreau să urc în palmier
Să apuc ciorchinii lui ³¹
Şi să fie sînii tăi precum strugurii viţei
Şi suflarea nărilor tale asemeni merelor ³².
10. Şi cerul gurii tale asemeni vinului celui bun
Ce alunecă lin pentru iubitul meu ³³
Şi mustos picură pe buzele adormiţilor ³⁴.
11. Eu sînt pentru iubitul meu
Şi el după mine tînjeşte ³⁵.
12. Vino, iubitul meu să ieşim în ţară ³⁶
Să înnoptăm pe sate ³⁷.
13. Hai în zori ³⁸ să intrăm în vii să vedem
De au mijit mlădiţele

Mugurii ³⁹ de s-au deschis ⁴⁰
Rodiile de au dat în floare ⁴¹
Acolo îți voi dăru
Iubirea ⁴² mea ție.

14. Merele ⁴³ iubirii revarsă mirosul lor
Și la ușa noastră ⁴⁴ tot felul de fructe aromate
Noi cît și vechi ⁴⁵
Iubitul meu le-am păstrat pentru tine.

n

8. 1. O de mi-ai fi tu mie ca un frate ¹
Să te hrănească sinul maicii mele
De te-aș întilni în drum
Să te pot săruta fără ca ei să mă prigonească².
2. Te-aș aduce în casa maicii mele
Tu ai să mă înveți ³ pe mine
Eu am să-ți dau să bei din vinul cel aromat
Din mustul ⁴ rodiilor mele.
3. Stînga lui sub capul meu
Și dreapta sa mă îmbrățișează.
4. Vă jur pe voi
Fiice ale Ierusalimului ⁵
De ce să tulburați și de ce să deșteptați
Iubirea pînă cînd va dori ea.
5. Cine ⁶ este aceasta, ce urcă din pustie ⁷
Sprijinindu-se de iubitul ei?
Sub măr te-am deșteptat pe tine ⁸
Acolo te-a născut ⁹ maica ta
Acolo te-a primit în dureri născătoarea ta¹⁰.
6. Fă-mă precum o pecete pe inima ta
Precum o pecete inel ¹¹ pe mîna ta
Căci ¹² puternică precum moartea este iubirea ¹³
Grea precum imperiul morții gelozia ¹⁴

Cărbunii ei cărbuni de foc
Flacăra mistuitoare a lui Iahve¹⁵.

7. Ape mari ¹⁶

Nu pot a stinge iubirea
Și fluvii nu o pot îneca
De-ar da omul
Tot avutul ¹⁷ casei sale pentru iubire
Cu dispreț va fi el disprețuit¹⁸.

8. O soră avem noi mică ¹⁹

Și sîni ea încă nu are
Ce să facem cu sora noastră
În ziua cînd se va vorbi pentru ea?²⁰

9. Dacă-i un zid ²¹ ea, ridicăm pe el

Un meterez de argint
Iar dacă-i o ușă ea,
O închidem cu gard de cedru.

10. Eu sînt un zid

Și sîni mei asemeni unor turnuri.
Astfel am fost în ochii lui
Asemeni celui ce găsește pacea iubirii²².

11. O vie a avut Solomon

În Baal-Hamon ²³

El a dat via la veghetori
Fiecare ²⁴ va aduce pentru roada ei o mie de arginți²⁵.

12. Via mea e înaintea mea ²⁶

Mia pentru tine Solomon
Și două sute pentru paznicii rodului ei.

13. Tu ceea ce sălășluiești ²⁷ prin grădini ceilalți ²⁸

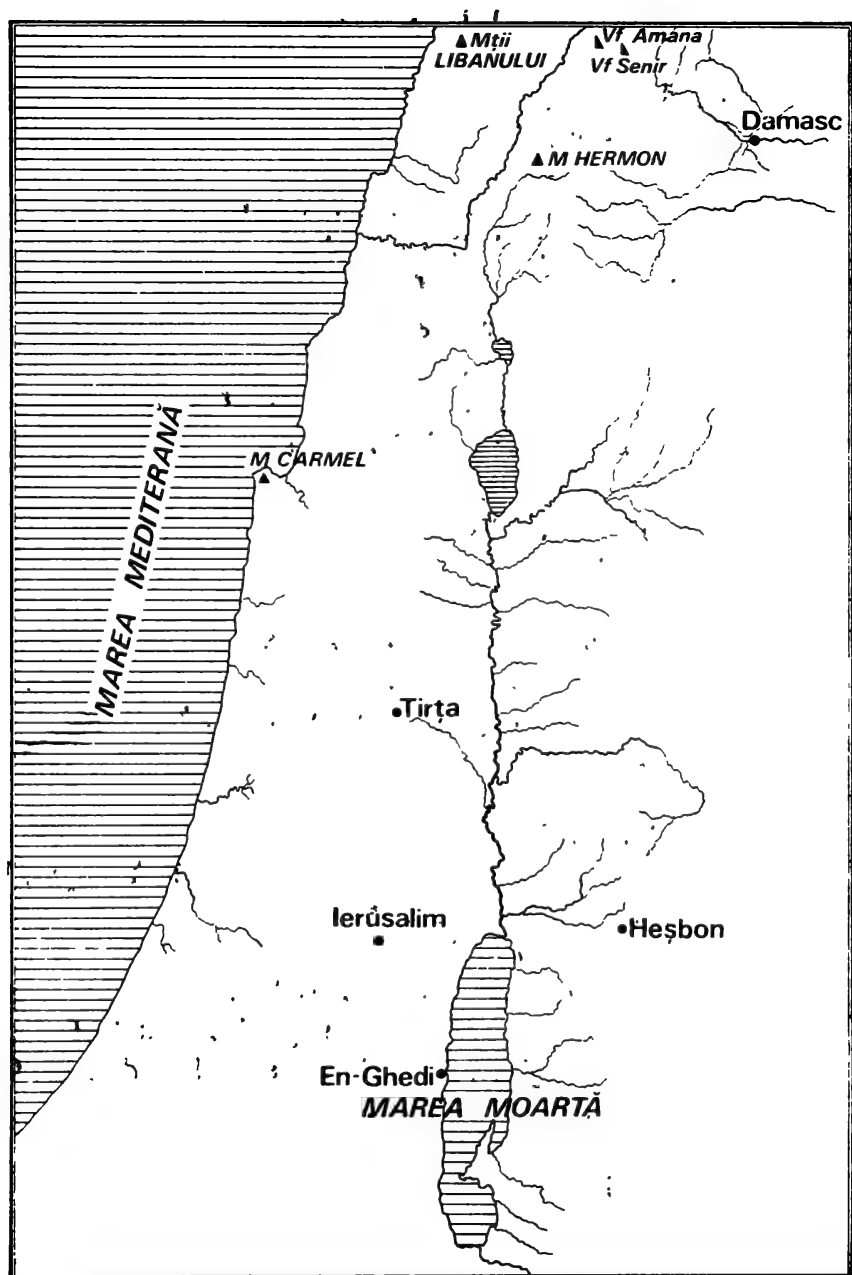
Pot asculta glasul tău, lasă-mă să-l aud și eu²⁹.

14. Grăbește-te ³⁰ iubitul meu

Și te aseamănă unei gazele
Sau unui pui de cerb
Pe munții de balsam³¹.

Septembrie 1972 — septembrie 1976, Rohia

IOAN ALEXANDRU

Geografia Cântării cântărilor

NOTE

1

¹ *Cântarea cântărilor*. Ca în poezia veche egipteană, cântările de dragoste poartă un titlu (cf. și S. Schott, *Altägyptische Liebeslieder*, 1950). שִׁיר (šir) înseamnă „poezie“ legată de cult, însă și „cântare de lume“ sau „odă triumfală“ sau „cânt de biruință“, precum în *Judecători*, V, 12. Un astfel de cântec putea fi însoțit de instrumente muzicale, — cf. *Amos*, VI, 5. שִׁיר הַשִּׁירִים (Šir haširim) are înțeles superlativ: „cel mai frumos dintre cântece“, precum הַבֶּלֶל הַבָּלִים (Habeil habalim), „cel mai fragil dintre cele fragile“. Legătura partitiv genitivală cu înțelesul superlativ a luat din vechime în latină această frumoasă asocieră: *Canticum canticorum* după care s-a tradus în multe dintre limbile lumii.

² אֲשֶׁר ל (așer l), „care“, pronumele relativ mai nou, căci forma veche ce apare în tot cursul poemei este שֶׁ (še). ל (lamed) auctoris indică proveniența, forma de dativ. Cuvînt de cuvînt tradus ar fi: „Cel mai cântec dintre cântece care este al lui Solomon“. Conform tradiției (I-Regi, V, 12), Solomon a compus o mie cinci cântări, — o indicație în plus asupra originii *Cântării cântărilor* din epoca atît de înfloritoare cultural a domniei acestui înțelept, harnic și dăruit rege peste Izrail (între anii 970—931 î.e.n.). Titlul a fost adăugat mai târziu.

³ נָשָׂא (nașac), rădăcina asiriană *nasaku*, înseamnă „a săruta“, „a atinge“, — aici un kal imperfect. Aici vorbește fata adresîndu-se tînărului. Este un dialog între cei doi iubiți unde intervine din cînd în cînd poetul ca a treia persoană.

⁴ *Septuaginta* a înțeles דֹּדֵיךָ (dadeiha) tradus prin μαστοί σου; aici în text דֹּדֵיךָ (dodeiha), iubirea ta.

⁵ ל (lamed) emphaticus, — „cu adevărat“, sau: „o“ — ridică tonul.

⁶ רִיחַ (reiah) și רוּחַ (ruah), „spirit“, „vînt“, „miros“, aici înrudit cu spiritul, vîntul, ar fi: „O, mirosul mirurilor tale cît e de bun!“ *Septuaginta* traduce: ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα.

⁷ *Septuaginta*: ἔκκενωθῆν — mir vărsat, golit este numele tău. Aici vorbește poetul ce caracterizează pe mire și s-ar încheia prima strofă cu un vers generalizator ca și versul final al strofei următoare alcătuită tot din cinci versuri.

⁸ מִצֵּה (mašoh), „a încorda“, „a trage“, „a lua“. Iarăși vorbește mireasa.

⁹ Regele. Mirele redat aici ca rege. Versul precedent e la persoana a doua, iar acesta vorbește la persoana a treia. Acest schimb de persoane este frecvent în toată *Cântarea*.

¹⁰ הֶדֶר (heder), „cămară“ întunecată unde cei ce se iubesc pot fi singuri (II-Regi, IX, 2).

¹¹ Iarăși vorbește poetul. După unii cercetători *Cântarea cântărilor* ar fi o culegere de 30 de poezii scurte de dragoste. Aceste două strofe ar fi prima din aceste poezii. Ar fi de adăugat o scurtă poezie de dragoste egipteană cu care strofele noastre ar putea avea unele afinități:

„Îl sărut înaintea alor săi
Și nu mă rușinez dinaintea oamenilor,
Ci mă bucur de pisma lor,
Pentru că tu mă recunoști“

(din S. Schott, *op. cit.*, 43).

¹² שָׁחֹר (šahor), „negru“ este culoarea jalei și suferinței. În *Plîngerile lui Ieremia*, IV, 7; V, 10, culoarea morții este opusă albului și roșului care sînt semne ale vieții și bucuriei. — Faptul că mireasa se numește neagră, unii cercetători o socot egipteană, una din soaștele lui Solomon.

¹³ יְרוּשָׁלַיִם (Ierușalaim — Ierusalimul), cetatea păcii. — Fiice ale Ierusalimului. *Septuaginta*: θυγατέρες Ἰερουσαλὴμ.

Ierusalim sub regele David (1010–970 î.e.n.) devine locul central de cult în Izrael.

¹⁴ קֶדָר (Chedar), un trib de beduini din pustie. În campania lui Assurbanipal împotriva arabilor este pomenit printre alți regi supuși și regele din Ki-da-ri.

¹⁵ יִרְיָה (ieriah) înseamnă „învelitoare“, fața de pinză ce acoperă cortul (și care are culoare neagră fiind din păr de capră), dar are înțelesul și de cort, precum אוֹהֶל (ohel). În *Exod*, XXVI și XXXVI, se vorbește de acoperămintul din stofe prețioase al cortului mărturie. Expresia se referă la cortul lui Solomon. Fata este neagră, de curt aristocratică, ce ține de curtea regelui. -Pinza cortului era de altfel și simbolul bolții cerești. Cerul era asemuit unui cort desfăcut (*Psalm*, 104).

¹⁶ שַׁלְמָה (Šalmah). Šalmeii sînt în *Targum* și *Midraš*, un popor nomad arab. Masoreții au înțeles cuvîntul ca Solomon (שְׁלֹמֹה — Šlomoh) avînd aceleași consoane. Šalma rămîne cuvîntul astăzi unanim acceptat.

¹⁷ Iarăși vorbește fata, de astă dată despre sine. Interpretările mitologice văd în acest vers o aluzie la zeul asirian al soarelui שָׁמַש (Šamaš) (= Tammuz), a cărui slujitoare purta veșmînt negru peste pielea albă.

¹⁸ Frații — ca păzitorii fecioriei surorii lor în tradiția orientală.

¹⁹ Fata devine păzitoarea viilor, dar de propria sa vie nu mai poartă grijă. Fecioria asemuită viței-de-vie este un motiv vechi oriental de regăsit și în poezia veche egipteană. Ocupîndu-se de vii, propria sa vie nu o poate păzi și din această pricină este arsă de soare. Via (κῆπος și *hortus*) este din vechime simbolul fecioriei.

²⁰ Din lumea viței-de-vie trecem în cea păstorească. Fata este păstorită ce-și caută iubitul păstor pe cîmp unde își paște turma lingă staurele păstorilor. De luat în seamă este faptul că ea îl caută pe băiat.

²¹ חַיָּה (otiah), „acoperită“, „tănuită“ — o femeie în veșmînt de jale ca semn al jeluirii după cineva *Septuaginta*: ὥς περιβαλλομένη, „ca una ce se tănuie“ Dacă aici este vorba de veșmîntul ce tănuie o femeie părăsită ca în *Geneza*, XXXVIII, 14 este foarte puțin probabil.

²² Iarăși vorbește poetul. I se indică fetei să caute sălașele păstorilor unde noaptea odihnesc turmele (vezi Dalman, *Arbeit und Sitte*, VI, p. 232).

²³ Mai exact: Ține-te de urmele חִמָּשִׁי (himașeih) mielului sau iedului — a vietății mici. Aici se încheie încă o scurtă poezie

²⁴ לְחַיָּה (lăsusati) — terminația nu-i sufix personal, cum a înțeles *Septuaginta*: τῇ ἱππῶ μου, ci un *chirek compaginis*, o ter

minație poetică, o vocală ritmică. **DD** (sus), „cal“ apare de circa 130 de ori în *V.T.*, dar la feminin o singură dată în acest vers. La egipteni ca și la greci calul era folosit numai la tracțiune la care cu două roți; la călărit abia în a XXV-a dinastie, în timpul regelui etiopian Pianchi avem dovezi că ar fi fost folosit. Spre deosebire de bou și măgar, animale de povară, calul ține de parada regească, animal domnesc folosit la vânătoare în Egipt. Inscripția Amenophis al II-lea vorbește despre cal, tot așa poezia veche egipteană:

„Ah, de-ai vrea să te grăbești
Să-ți vezi iubita
Precum un cal pe câmpul de luptă“

(In S. Schott, *op. cit.*, 46,2).

În lirica greacă fata este asemănată cu calul, în poezia lui Alkman și Anacreon. Ultimul numește femeia *πῶλη θρηκίη*.

În Egipt calul este admirat pentru iuțeala lui; în Elada și aici în textul nostru este admirată frumusețea lui, noblețea sa împărătească. Iată-l pe tânăr într-o veche poezie egipteană:

„Oh, de-ai veni la mine
Ca un buiestru de-al regelui
De toate iepele ales
Cel mai bun din herghelii“

²⁵ *Septuaginta*: *ὁμοιώματα χρυσοῦ*, aici iarăși vorbește poetul.

²⁶ *Septuaginta*: *μετὰ στιγμάτων τοῦ ἀργυρίου*, poate e vorba de picățelele cenușii-argintii ale turturelei.

²⁷ **דע** (ad) înseamnă aici „cîtă vreme“, nu „pînă“.

²⁸ **משב** (meisab) de la **שבב** (sabab), „a merge roată“, înseamnă „jur împrejur mișcîndu-se, a face o rundă (vezi *IV-Regi*, XXIII, 7). Mirele și mireasa se află în c să nunții.

²⁹ **נרד** (nard), nar este un parfum foarte prețios extras dintr-o iarbă din Himalaia, *Nardostachys Jatamansi* de Candolle din familia *Valeriana*, o grăsimă foarte bine mirositoare care amintește a Patchouli. Nardul mai apare numai în *Cântarea cântărilor*, 4, 13. Versul amintește oșpețele egiptene unde regele și oaspeții săi erau încoronați cu ghirlande și flori de lotus și se ospătau din cupe prețioase cu vin oferit de stăpîna casei. Nu lipseau cîntăreții. În Egipt s-au descoperit statuete-figurine

purtind amfore sau vase cu parfum pe umeri (vezi W. Wolf, *Die Kunst Ägyptens*, 1957). Vezi asemănarea cu ospățul din lumea elină a lui Pindar.

³⁰ רִיחַ (reiah), parfumul, mirosul este aci sufletul plantelor înrudit cu רִיחַ (ruah), sufletul omului.

³¹ זָרוֹר (țărur), „săculeț“, snopișor pentru lucruri de preț, banî (*Geneză*, XLII, 35). Aici e vorba de un săculeț cu mir purtat de fete și tinere femei între sîni. Mirul este o tîmîie puternic mirositoare din familia *Commifora abyssinica*, adusă din sudul Arabiei în Palestina. Picură dintr-un copac asemănător salcîmului, *Balsamodendron myrrha*. מֶר (mor) din asirianul *murru* a dat מֶרְמֶר în grecește.

³² מִשְׁכֵּל (eșkol), „strugure“, „ciorchine“; מֶפֶר (kpor), „de cipreș“, ciorchine de floare de cipreș — *Lawsonia alba*. Este o floare galbenă, îndesată, cu un miros foarte puternic.

³³ עֵין גִּדִּי (En-Ghedi), „izvorul caprelor“, este o oază în pustia Iudeii la apus de Marea Moartă. Pliniu, în *Istoria naturală*, V, 17, vorbește de fertilitatea acestui loc unde cresc palmierii, iar Hieronymos vorbește despre balsam și vița-de-vie. În acest loc au trăit esenienii — după Pliniu și Josephus Flavius. Despre En-Ghedi, vezi *Onomastica Sacra*, Lagarde, 1887.

³⁴ הִנֵּה (hineih), „iată“, „uite“, *affirmativum* — , cf. arab *inna*.

³⁵ Porumbelul, din pricina murmurului său continuu, este simbol al jeluirii în *Isaia*, XXXVIII, 14, *Iezechiel*, VII, 16 sau al nepriceperii în *Osea*, VII, 11. Numai în *Cântarea cântărilor* este folosit ca simbol al curăteniei și neprihănirii.

Dalman spune că ochii limpezi cu dese clipiri amintesc de ochii fecioarei (*op. cit.*, VII). În reliefurile, tablourile și pictura egipteană apare ochiul sub formă de pasăre. Arta hieratică egipteană este izvorul acestor versuri, după Gerleman.

³⁶ עֵרֶשׁ (eres), „sălaș“, „colibă nobilă“, „leagăn“ (vezi *Psalmi*, VI, 7; *Iôô*, VII, 13).

³⁷ רָעָנָן (raanan), luxuriant, bogat în verdeață.

³⁸ Era obiceiul în Orient ca la nașterea unui băiat să se sădească un cedru, iar a unei fete — un chiparos. Cînd sosea ziua nunții cedrul și chiparosul erau doborîți și din ei se făcea baldachinul nupțial. Versuș

vorbește aici despre o nuntă împărătească unde acoperișul casei nu-i din sicomor sau stejar obișnuit, ci din lemn nobil din care Solomon a ridicat Templul și palatul său în Ierusalim.

2

¹ Iarăși vorbește fata. Ce fel de floare este nu-i încă stabilit. Dalman (*op. cit.*, I) socoate „toate florile în formă de potir“

Narcisa (חַבַּצֶּלֶת, habațelet) apare numai în *Isaia*, XXXV, 1. Probabil numele vine din asiriană: *habașillatu* — fir de trestie — *Asphodelus microcorpus* sau din cuvîntul ebraic compus: בָּאָל (baʿal) și חָצִי (hați) „jumătate ceapă“; floarea asemenea liliacului, cea veșnică. Dalman crede că-i vorba de ceapa de mare sau narcisă. E vorba de o floare de mare mai răspîdită: שׁוֹשָׁנָה (șoșanah). *Septuaginta* a înțeles mai general ἄνθος τοῦ πεδίου.

² Fata vorbește cu modestie despre sine. Obiectul admirației ei este ubitul. În iubire omul descoperă că nu-și este sieși de ajuns, că celălalt este măsură și frumusețe pentru măsura proprie.

O narcisă sau floare a văilor, o oarecare își spune fata că este.

³ Iubitul reia asemănarea miresei cu crinul dar îl așază între scaieți și în acest fel valoarea și frumusețea lui sînt puse în adevărata lor lumină. În fabula lui Ioas (IV-*Regi*, XIV, 9), scaiul este ultima dintre plante ca valoare. În *Iov*, XXXI, 40, scaiul este o buruiană. Iubita este singura floare între neflori. Iubirea o ridică într-o unicitate.

⁴ Fata reia în paralelă asemănarea. Iubitul este asemeni mărului între copacii pădurii. תַּפּוּחַ (tapuah) s-a socotit că-i vorba de o localitate sau de un alt pom, citric. Însă în vechime mărul era mult mai mult cultivat în Palestina decît mai apoi sau astăzi. Să se observe aici mai multa vorbire iubitoare a miresei.

⁵ Este exprimat aici gîndul că mirele este ocrotitorul miresei, în umbra lui ea își află odihna și împlinirea.

⁶ Cu acest vers ne aflăm în ziua nunții în casa mirelui. *Septuaginta* a înțeles imperativ

⁷ בֵּית הַיַּיִן (beit haiaîn), „casa vinului“. Mai apare în *Ieremia*, XVI, 8, *Eclesiast*, VII, 2 și *Cartea Esteri*, VII, 8. După Dalman, *op. cit.*, IV, este o cameră de cînte în casa din față. Poate fi și o colibă anume ridicată, un cort verde cu prilejul nunții în casa mirelui.

⁸ דֶּגֶחַל (degheh) este un cuvânt rar aici; mai apare numai o dată în text ca semn de câmp, steguleț. La Qumran, în sulul despre război (IQMV 3), acest cuvânt mai apare cu înțeles militar. Cuvântul aici folosit poate fi o indicație că mirele ar fi un luptător. Este însă o presupunere. În poezia veche arabă apare steagul atirnat — *gāya* — ca semn că acolo-i un loc al vinului.

De fapt, această casă a vinului este casa mirelui, este casa iubirii și n-are nimic comun cu o casă unde se vinde vin.

⁹ אָהָבָה (ahabah), „iubire“, nearticulat, ca un nume propriu. Iubirea aici ca și în celelalte texte din literatura veche înseamnă iubirea legiuită în căsătorie. Așa cum frumoasă este femeia care naște prunci și-i demnă de iubire, tot așa întâlnirea între doi tineri nu poate fi vorbită de bine și luată în cuvânt decît legiuită fiind. Economia cuvîntului celor vechi apare și aici limpede. Ei nu vorbeau decît despre cele care întăresc și cresc moral și spiritual peste veacuri. Apoi nunta era atît de adînc prețuită și sărbătorită că se vorbea despre toate momentele ei ca despre un ritual. Abia prin nuntă omul intra în rînduiala unui popor, i se încredințau vrednicii și taine ale patriei și părinților. Pilduitoare este nunta lui Iacob căruia în drum spre mireasă i se revelează tradiția părinților săi, iar în ceasul cînd casa lui e plină de prunci pe umerii lui se pun toate nădăjduirile și bucuriile poporului său.

Acest ceas al nunții, aducerea miresei în casa vinului, înscrierea ei în seminția viței cum se va spune mai tirziu este cel mai sărbătoresc al lumii vechi semite.

¹⁰ רַפַּד (rafad) — piel și סָמַח (samah) — tot piel înseamnă „a ocroti“, „a sprijini“, „a întări“, „a înnoi“, sînt sinonime. *Septuaginta*: σποῖβά-σατέ με.

¹¹ אֲשִׁיֶּשֶׁח (ašišah) — „turte de struguri“ sau de strugurei sînt folosite în cult, sînt și simboluri ale iubirii. *Septuaginta*: ἐν μύροις, „în miruri“.

¹² Iubirea ca boală este un topos frecvent și în vechea poezie egipteană.

¹³ Într-un celebru tablou, Rembrandt redă aceste versuri.

¹⁴ Jurămint sacru arhaic pe gazele și ciute care erau fecioarele zeiței iubirii. În Izrail se preia se pare acest vechi înțeles. Aici invocarea lor este în vederea ocrotirii iubirii, nu a inițierii erotice.

¹⁵ בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם (bānot Ierušalaim), „fiice ale Ierusalimului“, — aici topos literar.

¹⁶ קוֹל (col), „voce“, „strigăt“, cu genitiv întrebuințat ca interjecție.

¹⁷ זֶה — הִנֵּה (hinei zeh), „iată“, „aici“. זֶה (zeh) — pronume demonstrativ cu înțeles adverbial. După această începe o nouă scurtă poezie: versurile 10-14 — la fereastra miresei căreia i se vestește sosirea primăverii. Aceste prime patru versuri scurte, dinamice redau graba iubitului ce vine în zori de departe peste munți și văi asemenea unui pui de cerb.

¹⁸ *Septuaginta* adaugă: ἐπὶ τὰ ὄρη βασιθήλ, ceea ce corespunde versului 17 עַל-הָרֵי בָתֵּר (al-harei Bater), însă versul 17 în *Septuaginta* este altfel tradus: ἐπὶ ὄρη κοιλωμάτων.

¹⁹ Gazela amintită în *II-Samuel*, 2—18 are piciorul iute. N-are nici un sens mitologic aici.

²⁰ עֹפֶר (ofer), „animal tânăr“, „pui“ ce apare de cinci ori numai în *Cântarea cântărilor* în legătură cu cerbul sau gazela.

²¹ כֹּתֵל (kotel) — cu sufix de plural — „peretele nostru“, pentru că fata se află în casa părinților.

²² מִן (min), „din“ — văzut dinăuntrul încăperii de unde vorbește fata; *Septuaginta*: διὰ.

²³ חֲרָכִים (harakim) — „gratii“ de fereastră. Motivul amintește poezia clasică elină de dragoste, așa-numitul rostit la ușă — *paraklausithyron*. Nici vechii poezii egiptene nu-i este străin motivul.

²⁴ Versurile 10—14 alcătuiesc o poezie lirică de sine, poate cea mai frumoasă redare a venirii primăverii din toată literatura veche ebraică. Bucuria deșteptării naturii la viață este cuprinsă în amănunt semnificativ în versuri pline de mireasma proșteimii. Plecarea ploilor lasă cîmpul în floare și vița-de-vie gata să-și înceapă lucrarea. Este vremea cântărilor și a bucuriei de a fi iarăși împreună sub bolta cerească, de-a se vedea și auzi cei ce se iubesc unul pe altul în ocrotitoarea și înnoitoarea natură.

²⁵ קוּמִי לָךְ (cumi lah), „deșteaptă-te“, cu *Dativus ethicus*. *Septuaginta* traduce cu două imperative: ἀνάστα ἐλθέ.

²⁶ *Septuaginta* adaugă: περιστερὰ μου.

²⁷ וּלְכִי-לָךְ (ulhi lah), „vino eu mine“, vino afară.

²⁸ סָתִיב (stav), „iarnă“, סְתִיב (staiv), „iarnă“ — vremea ploilor.

²⁹ Aici se urmează două verbe unul pe altul: הָלַף (halaf), הָלַח (halah), „s-a dus“, „a plecat“ — accentuează retragerea ploilor. Dealtfel toată această descriere a naturii este alcătuită din propoziții verbale.

³⁰ הָאָרֶץ (haaret), „pământul“ sau „țara“. Mereu pământul are aceste două semnificații indisolubile. Primul semn al primăverii este apariția ploilor.

³¹ Al doilea semn al primăverii este עֵת הַזָּמִיר (eit hazamir) — timpul tăiatului viilor sau „timpul cântării“.

Calendarul agricol de la Gezer amintește vremea tăiatului viei care cade înainte de cules. Dalman crede că și în *Cântarea cântărilor* e vorba de amintirea toamnei ce începe primăvara prin prima tăiere a viei, pregătind tăierea cea de-a doua înaintea culesului (*op. cit.*, IV).

„Timpul“, עֵת (eit) amintit o singură dată în *Cântarea cântărilor* aici în legătură cu iruperea primăverii

³² Ginguritul turturelelor este cel de-al treilea semn al sosirii primăverii aici. Turtureaua ca semn al vremii și în *Ieremia*, VIII, 7,

³³ הָנוֹט (hanot) — un verb ce nu mai apare decît în *Geneză*, L, 2, 26 în legătură cu îmbălsămarea lui Iacob și Iosif. Însemnînd „a îmbălsăma“, a doua semnificație a lui este „a înroși“, „a se coace“.

Cei vechi vedeau însă în schimbarea culorilor un miracol. A trece floarea în fruct, iar acesta din verde devenind gălbui era semnul bună-tății și rînduiei divine. Astfel, a traduce: „smochinul și-a îmbălsămat fructele“ ar fi înțeles arhaic potrivit. *Septuaginta* traduce în general ἐξήνεγκε.

³⁴ סִמְדָּר (smadar), „înflorire“. De fapt e vorba de vremea scuturării florii de viță cînd mirosul e mai adînc. Strofa se încheie cu repetarea chemării fetei din versurile de mai sus. *Septuaginta*: ἀμπελοι.

³⁵ בָּסֵיִתֵּר הַמִּדְרָגָה (bāseiter hamadreigah). *Septuaginta*: ἐχόμενα τοῦ προτειχίσματος.

Iubita asemănată columbei imaculate ce se tăinuie în crăpăturile stîncilor. Acolo în munți mirelui îi este dat să-i audă glasul, să-i vadă ochii blinzi ca într-o epifanie. În bucuria acestei vederi întreaga poezie se încheie.

³⁶ Această strofă e socotită o poezie în sine. Constă într-un strigăt de ocrotire a viilor cînd acestea sînt în floare, să nu fie distruse de vulpi.

Este vorba de o strigare din vremea nunții, strigare cu dublu înțeles: vulpile sînt peșitorii ce vor să fure mireasa în vremea nunții. Ele amenință fecioria miresei asemănată cu floarea viței-de-vie. În *Iezechiel*, XIII, 4 falșii profeți sînt socotiți vulpi.

³⁷ Noua poezie de două strofe care încheie capitolul 2 este expresia unirii mirelui cu mireasa. Poezia începe cu strigătul de bucurie al miresei: „Iubitul meu este al meu și eu sînt a lui“. E asemănat păstorului ce paște oile între crini. Versurile au două semnificații. Întîi, el ca păstor e plecat departe cu oile la păscut, iar cînd se lasă umbrele el se întoarce și se întîlnește cu iubita sa. Cea de-a doua semnificație, plecînd de la verbul **רעה** (raoh) — „a paște“ și de la simbolul liliacului, ca farmecece miresei, ar vorbi despre bucuria întîlnirii celor ce se iubesc, mai ales că **שושן** (șoșan), „crinul“ este numele mai multor flori.

³⁸ **ער** (ad), „pînă“, se poate traduce și: „prin“, „cînd“. Atunci versul ar întări cea de-a doua semnificație a strofei ca: și verbul **רעה** (raoh) ce se poate traduce și prin „a face cort“, „a păzi“, „a ocroti“.

Aici e vorba de vîntul de seară ce adie după apusul soarelui, împrăștiind miresmele grădinilor. Și acest vînt are semnificație, este vîntul de seară din *Geneză* a cărui bătaie stirnește aducerea-aminte.

³⁹ **בְּתֵר עַל-הָרֵי** (al-harei Bater), „pe munții Bater“. *Septuaginta*: ὄρη κοιλωμάτων. S-a socotit de către unii că **בְּתֵר** (Beter) este numele unei plante aromatice din India și Siria. Unii socot că-i vorba de o localitate Bettir, lîngă Ierusalim. Alții pleacă de la etimologia rădăcinii **בָּתַר** (batar), „a despărți“, ar fi muntele despărțirii, aici munții ce ne despart. În cap. 8, 14 reapare: „munții de balsam“ **הָרֵי בְּשָׁמִים** (harei bäsamim), iar în 4, 6, **הַר הָמֹר** (har hamor), „muntele de mir.“ Gerleman crede că și muntele Beter este numele unui loc de balsam, țara smirnei și tămîiei, țara Punt — loc ideal ce apare și în vechea poezie egipteană:

„Felurite păsări coboară din Punt

Peste Egipt îmbălsămate cu mir“

sau

„Cînd o îmbrățișez

Și cînd brațele ei în jurul meu se întind

E precum în Punt,

E precum mireasmă de aloc“

(În Schott, *op. cit.*, 50 și 66)

Așadar, munții Beter sînt loc ideal al înmiresmării, de unde pogoară mirele la mireasă iute ca o gazelă sau un cerb însetat.

¹ לַיְלִיּוֹת (baleilot) — pluralul, fiind vorba de noaptea împărțită în ceasuri ca în Evul Mediu. Egiptenii numeau ziua de dimineață pînă dimineață; mesopotamienii — de seara pînă seara și o zi era împărțită în 12 bēru de cîte două ore fiecare. Fiecare bēru avea 30 de unități de cîte patru minute. Noaptea și ziua erau împărțite în șase străji de cîte doi bēru fiecare, adică patru ore. În Izrail mult timp ziua era socotită ca începînd de dimineață ca în Egipt; noaptea era împărțită în trei străji de cîte patru ore fiecare. Cf. R. de Vaux.

Folosirea pluralului pentru numirea unui întreg împărțit este frecventă în ebraică.

Aceste șase strofe de cîte trei versuri fiecare descriu visul miresei. Ceea ce ea visează nu putea fi o realitate în Izrail, unde legea interzicea fetelor ieșirea din casa părinților noaptea și aducerea în casa lor a celui iubit. Fata visează dorința inimii ei. Vezi J. Jeremias, *Die gesellschaftliche Stellung der Frau*, în cartea *Jerusalem zur Zeit Jesu*, 1962, pp. 395—415.

² *Septuaginta* adaugă: ἐκάλεσα αὐτὸν καὶ οὐχ ὑπήκουσέν μου — re:luare a versului 6, cap. 5.

³ חֲרִימָה (acumah), un imperfect care înseamnă „trezire“, „deșteptare“, „înviere“ — de la rădăcina חרַם (cum) a se scula“.

⁴ שְׂוָחִים (švachim), pluralul de la שָׁח (șuc), „piață“. *Septuaginta*: ἐν ταῖς ἀγοραῖς.

⁵ *Septuaginta* adaugă: ἐκάλεσα αὐτὸν καὶ οὐχ ὑπήκουσέν μου.

⁶ מַצֵּה (mašo) înseamnă „a întîlni“, „a găsi“ — de aici: masoreții, „cei care au găsit“.

⁷ Lipsa particulei interogative dă propoziției următoare mai multă viață; *Septuaginta* adaugă: μή.

⁸ חֶדֶר (heder), „cămară“, „chilie“, cel mai intim ungher al casei. Unii cercetători moderni au socotit această poezie mitologică, fiind un cântec cultural vechi despre Iștar care își caută soțul Marduk, dispărut — să-l aducă în camera ei. Cercetările mai noi s-au depărtat de această interpretare.

Poezia este o mică bijuterie perfect alcătuită, ce se rostea în timpul celor opt zile ale sărbătorii nunții, fiind expresia dorinței miresei de-a deveni mamă, care însemna desăvîrșirea femeii în Izrail.

⁹ כִּי זֹאת (mi zot), — înțeles neutru, după unii feminin: „cine este aceasta“, referindu-se la mireasa care e adusă în casa mirelui.

Această nouă poezie care încheie acest capitol descrie în versuri pline de toată mireasma vechiului Orient procesiunea nunții, aducerea miresei însoțită de prietenii mirelui în casa mamei acestuia.

Poezia începe cu o întrebare greu de descifrat. Aceasta sau acesta ce se ridică din pustie ca niște columnne de fum. Poate fi el, mirele sau ea, mireasa. Ca în alte cazuri poezia poate primi prin neutru ambele semnificații.

Și mirele și mireasa apar din pustie. Interpreții au văzut aici o simbolică descriere a intrării triburilor iudaice din pustie în Canaan, alții — aducerea miresei lui Solomon (o prințesă egipteană) pe Sion. Cercetările din ultima vreme văd aici ecoul poeziei egiptene care descrie alaiul anual de la Theba a comemorării morților din valea pustiei, numită: frumoasa sărbătoare Opet, când zeul Amon din Karnak vizita în templul din Luxor pe zeița Mut (cf. W. Wolf, *Das schöne Fest von Opet*). Oricum, poetul de la curtea lui Solomon știa de aceste procesiuni ale împăcării și înfrățirii celor morți cu cei vii din vechiul Egipt practicate milenii de-a rîndul.

¹⁰ מִן הַמִּדְבָּר (min hamidbar), „din pustie“, unii au tradus: „din depărtare“, „din loc străin“, iar alegoric: „dintre morți“, „cine-î cel ce se ridică din mormînt“, văzînd aici o prefigurare messianică. *Septuaginta*: ἀπὸ τῆς ἐρήμου — „din pustie“.

¹¹ תִּימְרוֹת עֵשֶׂן (timrot așan), „coloana de fum“ — apare și în *Ioel*, III, 3. Este vorba de fumul ce iese din stîlpii de rășină ce ard prelungind tulpinele acestora, așa cum flacăra luminării de ceară e una cu trupul subțire al acesteia.

¹² Cum se alcătuiește miresmele aromate avem un întreg capitol în *Exod*, XXX, mai ales versurile 34—38. Iar despre norul de fum de smirnă și tămîie vorbește *Leviticul*, XVI, 12—13 și *Iezechiel*, VIII, 11.

¹³ רוֹחֵל (roheil), „negustor de miresme“. *Septuaginta* traduce prin: μυρεψός — „amestecător de miresme“.

¹⁴ כִּטְרוֹ שְׁלִשְׁלֹמֹה (mitato šelišlomoh) — expresie emfatică — „declică“, pentru „cortul care este al lui Solomon“. Versurile 7—8 descriu cortul de nuntă al regelui păzit de 60 de eroi, 60 fiind cifră simbolică, escortă înarmată prezentă și în poezia erotică egipteană. *Septuaginta*: ἡ κλίνη τοῦ Σαλωμων.

¹⁵ בַּלִּילֹת (baleilot) — *plural compositionis* ca în cap. III, 1.

¹⁶ אַפִּירִיּוֹן (apirion), „casă mare“, „tron“, scaun de dus pe umeri în care stă regele. *Septuaginta* reia cuvîntul φορεῖον — poate „foișor“ ar fi mai bine în română. E vorba de patul de nuntă, cămara mirelui și a miresei, baldachinul.

¹⁷ רַפִּידָה (rāfidah) — רַפֵּד (rapad) în vers 5, cap. 2: „a bucura“, „a veseli“, înseamnă însă aici „ocrotitor“, „acoperiș“ sau „podea“ „susținător“, „spătar“.

¹⁸ מֶרְכָב (merkab), „salteaua“, „scaunul“, partea pe care se șade. מֵרְכָבָה (merkabah) înseamnă „car“, în care se stă. *Septuaginta*: ἐπίβασις αὐτοῦ πορφυρᾶ.

¹⁹ *Septuaginta* traduce cu ἀγάπη, „iubire“, nu eros. Acest vers nu-i în rînduială. *Septuaginta* traduce אַהַבָה (ahabah), „iubire“; alții propun că-i vorba de הַבֵּנִים — cuvînt egiptean, *hbnj* — „lemn tare“, negru, un abanos nobil în care se săpau diferite forme și imagini — un fel de mozaic aici Noi am păstrat traducerile mai vechi ce redau textul masoret ațita vreme cît propoziția nu-i lămurită lingvistic.

²⁰ מִיּוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ (bāiom simhat libo) — „în ziua sărbătorii inimii lui“ este o expresie fericită ce numește ziua nunții, moment crucial în viața omului ce intră din natură în rînduiala vieții morale. Astfel se încheie cel de-al treilea capitol al cărții acesteia plină de frumusețe și perfecțiune cu fiecare vers.

4

¹ Reluare a versului 15, cap. 1. Amintire a picturii egiptene, unde ochiul e asemeni unei păsări.

² *Septuaginta* a înțeles cuvîntul צַמָּה (ṣamah) ca verbul צָמַת (ṣamat), „a tăcea“.

³ שֵׁיעַר (seiar) — *Septuaginta*: τριχωμα, în loc de obișnuitul θρίξ.

⁴ *Septuaginta* — plural ἀγέλαι. Frezura capului în pictura egipteană e asemănătoare după Gerleman.

⁵ În unele manuscrise numai, מִן הַגִּלְגָּל (min-haghilad), tot așa în *Septuaginta*: ἀπὸ τοῦ Γαλααδ. Galaadul e o localitate la răsărit de Iordan (*Judecători*, X, 17). De asemenea, este un munte (*Geneză*, XXXI, 21). Este amintit ca un loc bun de pășunat, rodnic

(*Numeri*, XXXII, 1; *Ieremia*, L, 19), ca loc bun pentru turme alături de Carmel și Basan. — שָׁרַח (galaș), „unduiesc“, înseamnă și „zburdă“, „sar“.

⁶ Aici e descrisă mireasa, este admirată frumusețea ei. *Cântarea cântărilor* este singulară în literatura ebraică veche în acest sens. Celelalte cărți vorbesc despre stări de spirit interioare mai mult. Și natura e văzută în dinamica sa ordonată de logos precum în *Psalmi*. Aici însă în *Cântarea cântărilor* biruie descrierea. Este admirată desăvârșita frumusețe care pentru mire este mireasa. În acest sens poate fi vorba de un adînc umanism aici. Obiectul celui mai curat și desăvârșit lirism este chipul miresei în care nici o pată nu-i. Toți comentatorii, de-a lungul veacurilor, au căzut de acord în această privință. O mai frumoasă și transfigurată apariție a chipului miresei în ochii mirelui în lumea veche este greu dacă nu imposibil de găsit.

Aici descrierea începe de la ochi. Este admirat părul pe care fecioarele în timpul nunții aveau voie să-l poarte despletit ca semn al curăției și fecioriei lor. Părul vălurind ca o turmă de capre trebuie să fie imaginea fecioarei despletite dansînd în timpul nunții. Numai mireasa avea voie să poarte astfel părul în timpul nunții ca simbol al curăției desăvârșite. Ochii columbei — perle neprihănite. Simbolul columbei este mereu curăția imaculată întreagă curată. Ochii și obrajii transpar în dosul voalului. Dinții albi desăvârșiți și ei în cele două rînduri, cei de sus avînd jos pe geamănul lor întocmai. Imaginea este de-o mare prospețime — picăturile de apă sclipind în soare de pe oile albe proaspăt tunse și în acest fel și mai albe fiind, ce ies din scaldătoare.

⁷ קָצַב (cațab), „tăiat“, „tuns“. Acest cuvînt mai apare o singură dată în IV—*Regi*, 6, 6.

⁸ רַחֲצָה (rahțah), „adăpătoare“ sau „scaldătoare“, apare încă în cap. 6, 7.

⁹ תְּאוֹמִים — תְּאוֹמִים (tăom-tăomim) — „gemeni“; תּוֹאמִים (toamim), hifil, „a naște gemeni“, apare încă o dată în cap. 6, 6. *Septuaginta*: διδυμεύουσαι.

¹⁰ În ebraică articolul e folosit și comparativ. Autorul vorbește de o sfoară, coardă purpurie, accentuînd în acest fel subțirimea lor. Nu sensualitatea e pusă în lumină, ci cântarea ca o strună pe un instrument atinsă de puterea cuvîntului.

¹¹ מִדְּבָרָהּ (midbareih) —, nu-i vorba de instrumentul vorbirii, gura, ci de acțiunea ei, „cuvîntul“ (דָּבָר, dabar) care numește aici gura al cărei farmec și rost este încoronat de rostire, de grai. Este încă o dată

accentuată partea spirituală a trupului. Gura este ca un boboc înrouat de trandafir, ca un potir în care sălășluiește cuvîntul. Frumusețea miresei vine din această armonie a făpturii ei în care naturalețea e trecută în spirit. Nu-i vorba, așadar, de ceva frușt, primitiv sensual ca în mare parte din poezia orientală, ci de un îndelung proces de strunire a cărnii întru noblețe spirituală. Rafinamentul alcătuiturului acestui cântec e dovedit și aici — originea cultă a cântării ce finisează fiecare amănunt.

¹² Rodia apare și în poezia egipteană. Este mărul Orientului, are mulți simburi. Fiecare simbur e îmbrăcat într-o membrană roză moale. Unii au socotit că-i vorba de cerul gurii miresei ca o rodie. Dar e vorba de tîmple, de obraji ce transpar prin crăpătura voalului. Rodia — *malum punicum* sau *malum granatum* — este simbolul rodniciei.

Faptul că fața miresei vorbește de rodnicia ei este încă o dată semnul spiritualizării. Imaginea vorbește despre ceasul apropierii nunții cînd mireasa își ridică voalul ca mirele să-i vadă fața. Deja voalul e dat puțin la o parte, fața miresei poate fi văzută puțin cît o ruptură de rodie. Trebuie amintit că roșul este culoarea-simbol a vieții în lumea ebraică.

¹³ Despre acest turn al lui David nu se știe nimic. El nu-i identic cu cel actual. Nu-i vorba neapărat de înălțime, ci de eleganță și statornicie. În *Talmud* e lăudat și gitul scurt ca semn al frumuseții. Prin מִגְדָּל (migdal), „turn“, se înțelege o cetate a unei dinastii, un fel de burg sau acropolă ca loc de refugiu în vremi de restriște (*Judecători*, IX, 46). În urma săpăturilor s-a dat în Gibeia de turnul lui Saul, de cetatea lui, mică, însă alcătuită cu grijă și puternică.

¹⁴ תַּלְפִּיחַ (talpiah) — din rădăcina לָפַח (lapa), „a clădi în ordine“, „a așeza ordonat“. E vorba poate de podoabele gîtului miresei atit de bogate în Orient, ordonate precum scuturile pe turnul lui David. Nu asemănarea gîtului cu turnul stă în intenția autorului, ci asemănarea podoabelor, sensul iarăși spiritual al statorniciei și privegherii. Așa cum stă turnul de veghe așa și mireasa își păstrează curăția și onoarea, neîntorcînd capul înapoi și încolo. Colierul de aur atîrnat de către mire la gîtul miresei era semn că a ales-o să-i vină podoabă a casei, era o încoronare a virtuților fecioarei păstrată pînă în vremea nunții, așa cum pe turnul cetății davidice erau aduse trofee de biruință.

¹⁵ שֵׁט, un cuvînt dificil. *Septuaginta* îl traduce felurit, aici cu βολίδες; în alte locuri unde apare (*Ieremia*, LI, 11; *Iezechiel*, XXVII, 11) cu τὰς φαρέτρας. E vorba de trofee eroilor. Cuvîntul apare și în textele de la Qumran și înseamnă „armă de aruncat“, „arcuri“.

O mie de scuturi este o cifră, simbol al plinătății. Încă o aluzie la frumusețea și curăția desăvârșită a fetei ce va păși pragul nunții.

¹⁶ Amândoi sînii — accentuează contemplarea în amănunt a desăvîrșirii creaturii, minimalizînd sensualitatea.

¹⁷ צִבְיָה (țăviah) — femininul de la „gazelă“ apare și în cap. 7, 4. Iedul asociat sînului vorbește de aceeași nevinovăție.

¹⁸ Versul 17, cap. 2 reluat. Vîntul de apus către seară.

¹⁹ Muntele de mir și dealul de tămîie — iarăși locuri ideale unde iubirea își caută sălaș. Mirul și tămîia, ca miresme, ca și în tot Orientul, sînt hrana spiritului pe care nara tremurîndă le inspiră. Așa cum guriile se da vin și pîine bună de sărbători în loc de apă tot așa și nărilor în loc de aer obișnuit — mireasmă de preț.

²⁰ Versul încheie această desăvîrșită poezie în sine ce ridică mireasa în urma contemplării ei în rîndul creaturilor curate. Despre nici o ființă nu se poate spune mai mult: a fi fără nici o prihană, frumusețe adevărată. În textul *Genezei*, după fiecare zi toate sînt socotite bune. Omul este desăvîrșit și frumos, iar acum în ceasul nunții mireasa e podoaba fără pereche a universului. Ceea ce omul este mai ales în ceasul nunții apare mai limpede în lumină.

²¹ כָּלָה (kalah), „mireasa“, prima oară fecioara e numită astfel. Aceste șase versuri sînt socotite un fragment dintr-o poezie de sine.

Ea este în contrast cu caracterul liniștit și natura blindă în mijlocul căreia s-a desfășurat pînă acum *Cîntarea*. Muntele de mir și dealul de tămîie indică sudul; muntele leoparzilor și culcușul leilor-nordul. Mirele își caută mireasa ascunsă în acest loc primejdios. Pare a fi vorba de primejdiile vieții ce amenință viața miresei, după unii comentatori.

²² *Septuaginta* a înțeles: ἀπὸ ἀρχῆς πίστεως; în loc de numele muntelui a înțeles אֱמוּנָה (emunah), „credință“. Amana, Senir și Hermonul sînt 3 vîrfuri dintr-un masiv ce culminează cu Hermonul (2814 m înălțime).

Părerea că aici ar fi vorba de rămășițe mitologice, anume un strigăt al zeiței Iștar, nu a găsit aderenți.

²³ לֵבָב (leibab), „inima“, forma de piel ce apare numai aici, לִבְבָתִּי (libabtini), greu de lămurit. Înrudirea cu *labba* — arab, „a lega cu funie ceva gol“ n-a găsit aderenți. Pare a spune: Tu ai înviat inima mea, tu ai legat inima mea. Aici nu-i sensul de înfringere (în latină: *vulnerasti*), ci de deșteptare la viață.

²⁴ אַהוֹתִי כַלָּה (ahoti kalah), „sora mea mireasă“. Numai aici această asociație care apare și în poezia egipteană.

²⁵ אֶחָד (ahad), „unul“, un singur ochi, poate fi vorba și de o singură privire.

²⁶ Îi este de ajuns mirelui să vadă una din perlele ce-i împodobesc gîtul ca să devină fericit. Că-i vorba de o amuletă ce-l poate vrăji pe cel iubit, reminiscență mitică, nu s-a adevărit.

²⁷ דֹּדַיָּה (dodaih), „iubirea ta“.

²⁸ Septuaginta: μύρων σου.

²⁹ E vorba de dulceața cuvîntului ce picură ca mierea de pe buzele ubitei. Însă tot atît de bine semnifică și neprihănirea sărutului.

³⁰ Mierea și laptele sînt atributele tărîmului făgăduinței. Găsirea iubitei înseamnă găsirea tărîmului făgăduit. Pînă acuma mirele a admirat frumusețea miresei, acum îi degustă mireasma frumuseții.

³¹ Din cedrii Libanului se extrăgea un parfum deosebit de prețios.

³² Toate aceste versuri la care se adaugă primul din capitoul următor sînt o descriere și o degustare a frumuseții miresei de către mirele ei. Mireasa e asemănată unei grădini, unui paradis (פָּרַדִּיז, pardeis) (cuvînt de origine persană), grădină în care cresc tot felul de pomi exotici, în afară de rodiu care crește și în Palestina. Pomi — amintiți pentru miresmele lor, pentru parfumul și mirosul lor deosebit.

Aici se citește גַּן (gan), „grădină“, în loc de imposibilul גַּל (gal). Cuvîntul se repetă. Grădina însemna aproape întotdeauna un loc cu pomi roditori (*Ieremia*, XXIX, 5; *Deuteronom*, XI, 10). O fîntînă sau un izvor era condiția unei grădini în Orient în vechime.

³³ גֻּעִזַּי (naul), grădina are o poartă închisă cu un zăvor.

³⁴ מַעֲיַן חָתוּם (maian hatum), izvorul pecetluit înăuntrul grădinii.

³⁵ שְׁלַחַיָּה (šalahaih), „mlădițele“ sau „crengile tale“, ca la vița-de-vie vlăstarele. Mireasa e în floare în pragul nunții în toată frumusețea înmiresmării sale. שְׁלַח (šelah) înseamnă propriu-zis ceva „trimis“, „aruncat“, așa cum își aruncă mărul vlăstarele.

³⁶ מְגָדִים (mägadim). *Septuaginta* a tradus cu ἀκρόδρυς, „pomî roditori“ întregul vers; μετὰ καρποῦ ἀκρόδρύων — tot așa traduce în cap. 4, 16 și în 7, 14. ἀκρόδρυς este o foarte generală denumire a pomilor fructiferi rar folosită la singular.

⁷ Vezi cap. 1, 14.

³⁸ נָרָדִים (näradim), — din sanscrită *naladū*, care dă nardul.

³⁹ כַּרְכֹּם (karkom) — numai aici în *Vechiul Testament*. Cuvîntul denumește două plante, printre care „șofranul“, *crocus sativus*, folosit și la vopsit. Aici e vorba, după Dalman (*op. cit.*, II) de o plantă din India, *curcuma longa*, înrudită la floare cu șofranul și din rădăcinile căreia se extrage un ulei eteric galben sau cenușiu-portocaliu.

⁴⁰ קָנָה בִשְׁם (căneih bōsem), trestie aromată, *Acorus calamus*, o plantă aromată de mlaștină din Asia centrală, plantă puternic mirositoare. Din ea se extrage uleiul pentru mirungere (*Exod*, XXX, 23). Din *Ieremia*, VI, 20 și *Iezechiel*, XXVII, 19, știm că această plantă este importată de foarte departe.

⁴¹ קִנְמוֹן (chinamon) — *cinnamomum* din Asia tropicală. China era țara cea mai importatoare de scorțișoară a lumii vechi.

⁴² עֵצִי לְבוֹנָה (aței lābonah), arbori de tămîie din Arabia (*Ieremia*, VI, 20; *Isaia*, LX, 6).

⁴³ Pomii de mir tot de import, *commiphora*, crește în Arabia și Abisinia. Expediția reginei egiptene Hatșepsut în țara Punt a adus arbori de tămîie și mir în Egipt pentru grădinile ei.

⁴⁴ Arborele de aloe din India — *aquilaria ogallocha* — are o rășină brun închisă foarte frumos mirositoare folosită și ca drog în medicină.

⁴⁵ כָּל-רָשֵׁי בִשְׁמִים (kol-rașei bāsamim), „toate cele mai bune balsamuri“. בִּשְׁמִים (bāsamim) — nu-i clar de-i vorba de arborii de balsam sau de balsam produsul lor. (În *Exod*, XXX, 23; *Iezechiel*, XXVII, 22, unde רוֹשׁ (roș) înseamnă ca și aici: „cel mai bun“, „capul“ lucrului). Arborele acesta crește pe coastele Arabiei și lângă Marea Moartă; înfrunzește numai după ploaie.

⁴⁶ După descrierea pomilor ce crește în grădină urmează izvorul. גַּנִּים (ganim), „grădini“, — plural comun.

⁴⁷ מַיִם חַיִּים (māim haim), „apă vie“, mereu e vorba de fântină.

Ceramică din Palestina. La stînga și jos evoluția opaițelor din cele mai vechi timpuri pînă în epoca greco-romană. La început lampa era rotundă. Apoi în patru colțuri cu patru fitile. Apoi fitilul a fost separat treptat pentru a fi mai bine fixat. În dreapta, șase vase și ulcioare din ceramică. Important este cel care prezintă fața unui om în profil, cu nasul drept și barbă — toată lucrarea avînd 21 cm înălțime. Din epoca hicsosilor; descoperită la Ierichon. Cele trei ulcioare din dreapta, din epoca bronzului mijlociu (2 000—1 600 î.e.n.). Vasul de jos este micenian, poate din import.

Gustave Doré. Solomon primește pe regina din Saba

Gustave Doré. - Judecata lui Solomon.

._Gustave_Doré._Solomon_bătrîn

Statuia unui scrib din Imperiul Vechi egiptean, mileniul III î.e.n. Ține un sul de papirus pe genunchi și scrie cu mîna dreaptă. Capul este lucrat îndeosebi cu grijă. Un portret rafinat dovedind înalta dezvoltare a artei o mie de ani înainte de Moise

Macheta templului lui Solomon. Reconstrucție după cercetările arheologilor J. Wright și Forst Albright. Cele două coloane — numite în textele istorice Iakin și Boaz — erau din bronz, înalte de peste 10 m

Pustia Negheb din sudul
Palestinei

Două canale de apă
de izvor. În stînga,
cel din Ghibeon. Cel
din dreapta, din Ie-
rusalim, construit în
timpul regelui Heskia
(II-Regi, XX, 20). A-
cest tunel conducea
apa izvorului Ghilhon
într-un bazin în par-
tea mai joasă a Ieru-
salimului numită scâl-
dătoarea Siloanului
(Ioan, IX, 7)

Oaza Feiran

Salcimi în pustiu Din
lemn de salcîm face
Moise lada Legă-
mintului
Salcîmul este simbolul
vieții. Jertfelnicul ar-
derii de tot, de asc-
menea din salcîm

Un șarpe de aramă —
obiect de cult din Arabia
sudică de dinainte de
Moise

Sus stînga: Războinic
hitit cu trompetă de luptă.
Sfîrșitul mileniului II
î.e.n. (Muzeul din An-
kara)

Jos stînga: Piatră de cult
în ruină din vechiul Si-
chem

⁴⁸ נֹזְלִים מִן-לְבָנוֹן (nozlim min-lābanon), „ce se revarsă din Liban“, ca semn al curăţeniei şi proşteţimii lor, expresie superlativă pentru a numi apa cea mai bună provenind din munţii zăpezilor.

⁴⁹ De la izvor ochii sînt ridicaţi spre cer şi mireasa cheamă vîntul peste înmiresmata grădină să-i reverse miresmele de dragul mirelui. Imaginea este printre cele mai frumoase şi mişcătoare posibile. Vinturile cutremură grădina şi miresmele curg pe pămînt. Mirele minăncă miresmele aşa cum în alte locuri omul e chemat să mănînce cuvîntul dulce în gură şi amar apoi.

Ține de această lume densitatea mirosurilor, violentarea adesea a gustului obișnuit.

5

¹ יַעַר (iaar), „fagure“; mierea mîncată din fagure este cea mai bună şi proaspătă (Robert Tornow, *De apium mellisque apud veteres significatione*, 1893).

În aceste versuri vorbeşte mirele.

² *Septuaginta* traduce: „voi prietenilor“.

³ *Septuaginta* n-a înţeles דֹּדִים (dodim) ca acuzativ şi abstract, ci ca vocativ personal. ἀδελφοί; *Vulgata*: carissimi.

⁴ Versurile 1—8 descriu visul miresei. O stare de vis, starea treziei inimii ca sălaş al adevărului. Este o dorire a miresei pentru mire care apare, atinge uşa închisă cu puterea miresmelor, a mirurilor, a fecioriei. Nu o poate deschide, întîlnirea nu are loc. Totul se desfăşoară în această curată şi dureroasă apropiere, adulmecare reciprocă admirativă în propoziţii verbale — însă prin contrast.

⁵ *Septuaginta* are încă un adaos: ἐπὶ τὴν θύραν.

⁶ Mireasa este: „sora mea, iubita mea, columba mea“, de fiecare dată repetat posesivul, culminînd cu: „desăvîrşita mea, neprihănită mea, totul pentru mine“.

⁷ שֶׁרוֹשִׁי (şeroşi), שֶׁ (şe) cu sens cauzal.

⁸ Roua este mereu semnul binecuvîntării. Mirele se arată plin de rouă ca un pom binecuvîntat încărcat de mărire şi frumuseţe. Roua apare

des în acest sens, în: *Geneză*, XXVII, 28, 39; *Deuteronom*, XXXII, 2; XXXIII, 13; *Psalmi*, CXXXII, 3; *Proverbe*, XIX, 12; *Isaia*, XXVI, 19; *Osea*, XIV, 6; *Zaharia*, VIII, 12.

⁹ כְּתֹנֶת (kutonet), o „cămașă“ de in sau de lînă purtată atît de femei cit și de bărbați pe sub veșminte. Puteau fi mai lungi sau mai scurte, cu mîneacă pînă la coate sau de-a lungul brațului (A. Barrois, *Manuel d'Archéologie biblique*, I, 478).

¹⁰ Sufixul persoanei a 3-a plural feminin e redat adesea prin masculin.

¹¹ שָׁלַח (šalah), „strecoară“, „întinde“.

¹² Aici e vorba probabil de o deschizătură în ușă sau în perete prin care intră lumina, prin care se poate strecura mîna ca să tragă zăvorul. הֹר (hor) înseamnă „gaură“, „peșteră“ și poate fi de diferite mărimi.

¹³ הָמָה (hamah), o stare emoțională care trebuie înțeleasă fizic. Simțămîntele sînt foarte puternice și trupul reacționează imediat la lucrarea lor. Nările gustă mirosurile, ochii sorb chipul, pipăitul aude fața lucrurilor. Aceasta explică și dinamica vorbirii și indestructibila legătură între gînd și realitate; gîndul este mereu încarnat, plin de eveniment sensibil.

¹⁴ Multe manuscrise au עָלִי.

¹⁵ Acest „eu“ așezat pleonast ca subiect apare în textele foarte vechi (*Judecători*, V, 3; XI, 7, 9; *Isaia*, XXXVIII, 10; *Ieremia*, XXVII, 6).

¹⁶ Un foarte mult discutat vers. De unde provine acest mir. Unii socot că versul are directă legătură cu ultimul; עַל כַּפּוֹת הַמִּנְעוּלִי (al kapot hamanul), „cu clanța zăvorului“; anume mirele a vărsat mir prin gaura cheii și acesta s-a scurs înăuntru, iar mireasa cînd atinge clanța degetele ei se umplu de mir. E citat în acest sens Lucrețiu, *De rerum natura*, IV, 1177-79, unde iubitul aruncă flori pe pragul iubitei și împodobește stîlpii casei cu cununi. Tot așa se pare că în Babilon era un obicei asemănător (cf. A. Salonen, *Die Türen des Alten Mesopotamien*, 1961). Aici se spune clar că mîinile picurau mir. Degetele miresei emanau această mireasmă accentuînd în acest fel naturalețea ei.

¹⁷ מוֹר עֹבֵר (mor obeir). *Septuaginta*: σμύρναν πλήρη. *Vulgata*: *myrrha probatissima*. Nu-i sigur dacă-i vorba de mir care a fost vărsat de cineva sau dacă e vorba de calitatea mirului ca fluid.

Locul citat din Pliniu, *Istoria naturală*, XII, 68, unde arborele de mir varsă de la sine acest suc înmiresmat este o preluare greșită din Teofrast. Acolo unde interpretările merg spre o erotizare forțată a versului se încearcă situarea miresei într-un cadru sărăcit. Aici însă fiind vorba de desăvârșita ei curățenie, de podobia și de la sine, din inima ei de priveghi îmbălsămându-și casa, ființa și viața.

¹⁸ Despre încuietoearea ușilor în Iudeea nu se știe multe lucruri. Cea mai des folosită era cleampa de lemn precum în ușile noastre de la țară.

¹⁹ **הָמַק עָבַר** (hamac abar), două verbe ce spun cam același lucru. *Septuaginta* traduce prin unul singur: παραλθεν.

²⁰ **נָפְשִׁי נָפַחָה** (iaṭah naṣṣi), „mi-am pierdut sufletul“, „am leșinat“, am putea spune din pricina spaimei neașteptate ca în *Geneză*, XLII, 28.

²¹ **בְּדַבְרוֹ** (bādabro), „cînd el vorbea“. Se referă aici la vorbirea mirelui care a pricinuit tulburarea sufletului sau plecarea lui este cea care a făcut-o să-și piardă firea? Unii susțin că e vorba de rădăcina arabă *dbṛ*, „a întoarce spatele“, „a fugi“, dar nu-i sigur.

²² Ca în cap. 3, 2, **בְּקַשְׁתִּיהוּ וְלֹא קִצְאִיהוּ** (bicaṣṭihu vālo mātatiḥu).

²³ Paznicii orașului, ca în cap. 3, 3. Aceștia o duc la veghetorii zidurilor unde trebuie să fi fost un fel de poliție. Acolo i se sfișie voalul întrucît este luată drept o femeie de moravuri ușoare care nu avea voie să poarte voal. Ieșirea unei fecioare noaptea în oraș era sever oprită de lege. În legile vechi asiriene, dimpotrivă, era pedepsită dacă umbla noaptea fără voal pe drum.

²⁴ Evocarea fiicelor Ierusalimului, ca în cap. 2, 7.

²⁵ Singularul arată adesea în ebraică o colectivitate.

²⁶ Urmează acum descrierea mirelui de către mireasă, descriere unică în toată *Cântarea cântărilor*. Descrierea, ca și a miresei de către mire, începe cu capul mirelui pînă la picioare, după ce e arătată viața puternică de care este stăpinit. Mireasa e asemănată unei grădini; metaforele ce-i descriu frumusețea sînt mai mult din lumea plantelor. Mirele, în schimb, asemănat mai degrabă muntelui și metaforele sînt luate din lumea mineralelor, iar cedrul de la sfîrșit e pomenit mai degrabă pentru tăria lui decît pentru mireasmă. O descriere asemănătoare a

marelui preot Simon în *Iisus Sirah*, cap. L, 5—10. Acolo însă idealizarea este mai accentuată. Și aici e vorba de un tip ideal de frumusețe legat însă puternic de realitatea naturală a frumuseții individuale. Versurile alcătuite din propoziții nominale, de regulă subiect plus predicat urmîndu-se obișnuit; comparațiile se alcătuiesc din propoziții identice („Capul său este aur“, „buzele sale crini“); mai rar apare prepoziția comparativă כ (kā) — „obrajii săi sînt precum o grădină de balsam“.

חָזָה (ḥah), „alb“, „strălucitor“, — e vorba de sănătatea și seninătatea lui.

²⁷ אָדָם (adom), „roșu“, este culoarea preferată veche ebraică: buzele sînt roșii, obrajii — semnul singelui viu și vieții în pace și bucurie.

²⁸ דָּגוּל (dagul), „ales“, „ridicat“, „deosebit“. *Septuaginta* folosește un termen militar: ἐκκελοχισμένος.

²⁹ Capul este aur curat (כֶּתֶם טָהוֹר, ketem paz) —, așa în *Isaia*, XIII, 12.

פָּז (paz), s-a presupus că este numele unei pietre semiprețioase identică topazului, un chrysolit. Este însă un nume dat aurului. Aurul aici poate avea însemnătate simbolică pentru valoarea și luminozitatea lui; așa cum aurul e de preț printre metale tot așa capul printre mădulare. Homer vorbește și el de capul lui Odiseu întraurit (*Odissea*, VI, 232), mai puțin direct însă.

³⁰ תַּלְתַּלִּים (taltalim), — un cuvînt greu de explicat. *Septuaginta* traduce prin ἐλάτη, teaca florii de palmier. Antiochus Monachus (secolul VII e.n.) spune despre ἐλάτη că înăuntru este ca zăpada de albă, iar în afară neagră (Migne, *P.G.*, 89, 1453). Și aici părul e negru ca un corb. Asemănarea părului cu o coroană de copac este obișnuită și în literatura greacă, unde κόμη este metaforic coroana copacului. Și în vechea poezie arabă părul este asemănat cu vița-de-vie sau curmalul.

³¹ Asemănarea ochilor cu porumbeii în cap. I, 15 și 4, 1. Aici apare particula כ (kā). Baia în lapte trebuie să se refere la sănătatea și bunăstarea mirelui. Așa cum mireasa este lapte și miere ca un tărîm al făgăduinței, tot așa mirele. Cf. și *Geneză*, XLIX, 12; *Exod*, III, 8, 17.

³² יוֹשְׁבֵי מְלֶכֶת (ioșbot al-mileit), „sed în belșug“, „se odihnesc“, de la Sabat. *Septuaginta*: καθήμεναι ἐπὶ πληρώματα.

Este și sensul de împlinire, ochi blinzi ai păcii și liniștirii, nu speriați, nu fulgerători, fără umbră de patimă, ochiul sărbătorii în care-i sălașul tihnei și a păcii inimii.

³³ עֲרוּגָה (arugah), locul unde cresc plante și pomi. Cuvîntul apare numai aici, în cap. 6, 2 și în *Iezechiel*, XVII, 7, 10. În *Iezechiel* e vorba de vița-de-vie, aici de arborele de balsam. *Septuaginta*: φιάλαι. — מֶרְקָחִים (mercahim), „balsam“ sau plante de pregătit mirul. E vorba de prospețimea și frumoasa mireasmă a feței mirelui.

³⁴ מִגְדָּלוֹת (migdalot), „turnurile“ ce apar aici sînt destul de greu de explicat.

E vorba de un parfum ce se varsă pe capul mirelui. Într-o poezie erotică egipteană se spune: „pune mir pe capul tău“ (în Schott, *op. cit.*, 55).

³⁵ *Septuaginta* traduce înainte particula כִּי (kā): קִשְׁוִיָּם (kāšo-šanim) — „crinii“ sînt diferite flori în formă de potir (cf. Dalman, *op. cit.*, I, 360).

³⁶ Același mir vărsat, — asemănare cu cap. 4, 11.

³⁷ גִּלִּיל (glil) — o birnă cilindrică la ușa care poate fi asemuită unui deget. *Septuaginta* traduce: τορευταί χρυσαί. Această descriere a mirelui a pictat-o Rembrandt într-o celebră lucrare a sa.

³⁸ מַעִים (meim), „pîntece“, „trup“. *Septuaginta*: κοιλία, „lăuntrurile omului“; poate fi și καρδιά, „inima“ omului.

³⁹ עֶשֶׂת (ešet) — mai greu de tradus — „masă luxoasă“. În textele de la Quniran apare cuvîntul (3 Q 15) עֲשֹׁתֹה זָהָב (aštót zahab), „bare din aur“. Așadar aici e vorba de bară de fildeș. În Egiptul vechi erau cărămizi în această formă cu o gaură în mijloc. Asemănarea pielii cu fildeșul apare și la Homer (*Odiseea*, XVIII, 196). — תַּרְשִׁישׁ (taršiš) — „tarșișul“ nu-i identificat.

⁴⁰ כַּפִּיר (sapir), nu este safirul, ci numele vechi pentru lapis-lazuli. Era o piatră albastră cu puncte aurii. *Septuaginta*: ἐπὶ λίθου σαρφεύρου. — אֶלַף (alaf), „a acoperi“, „a face neputincios“.

⁴¹ שֵׁשׁ (šeis), din egipteană šš — alabastru (calcium carbonat — Ca CO₃), o piatră de calcar alb strălucitoare ce nu trebuie confundată cu gipsul de alabastru. În toată literatura veche ebraică acest cuvînt apare aici și în *Cartea Esterei*, I, 6. Egiptenii foloseau alabastrul pentru vase, statui. Șoldurile de alabastru pe soclu de aur pare o imagine sculpturală. Autorul s-a referit poate la o operă de artă.

⁴² אֶדֶן (eden), „soclu“, la construirea corturilor, pe care se așezau birnele (*Exod*, XXVI, 26). În *Iov*, XXXVIII, 6 sînt stîlpii pămîntului.

În plastica egipteană soclul era sprijinul statuii (W. Wolf, *Die Kunst Ägyptens*, 1957). *Septuaginta*: στύλοι μαρμαρίνοι.

⁴³ מַרְאֶה (march), „apariție“, „făptură“, toată ființa văzută din afară. *Septuaginta* a tradus חַדִּיָּה (hadiah), „sinul său.“

⁴⁴ בַּהֲרִי (bahur), „ales“, „neasemuit“ — ca participiu pasiv. În Targum עולם și la Symmachus, νεανίσκος, „tinăr“, o traducere de nejustificat aici. *Septuaginta* traduce corect.

Cedrii aleși sînt cedri curții și frumusețea trupei a lui Saul (I-Samuel, IX, 2).

Capitolul se încheie cu revenirea la dulceața gurii mirelui מַמְתַּחִּים (mamtachim) și la ființa lui întreagă ce emană iubire.

6

¹ Visul s-a terminat; ceea ce în vis apare devine realitate. Apar crinii, balsamurile, grădina. Această strofă pare un intermezzo; unii socot aceasta o strofă de legătură între două poezii diferite. Însă începînd în capitol nou întrebarea din partea fiicelor Ierusalimului primește o semnificație mai adîncă prin răspunsul ce urmează

² *Septuaginta A*: grădina mea. Iubiții nu se mai caută, ei s-au găsit.

³ Același limbaj deja întilnit cu dublu sens — iubitul ca grădinar și păstor. Grădina în care își paște el oile este o imagine a iubirii față de mireasă. Grădina este aici la plural גַּנִּים (ganim). Este vorba de farmecul miresei.

⁴ Versul trei este poate încoronarea cea mai adîncă și laconic exprimată a întregii *Cântări* („Eu (sînt) a iubitului meu și iubitul meu (este) al meu“). Deplinătatea posesiunii, odihna curată și desăvîrșită a celui în ființa celui iubit.

⁵ תִּרְצָה (Tirța). Tirța a fost capitala regatului de Nord după Ieroboam (III-Regi, XIV, 17), o jumătate de veac pînă ce Omri mută capitala în Samaria (III-Regi, XVI, 23—24). Arheologic, Tirța încă nu se știe precis unde era. Se bănuie că în actualul Tell el-Fara (cf R. de Vaux). *Septuaginta* nu-l socrate nume propriu și traduce: ὥς εὐδοκία. Aici vorbește iarăși mirele.

⁶ *Septuaginta*: θάμβος. Abscons este versul întreg: אִימָה פִּנְדְּגָלוֹת (aiumah kanidgalot). אִימָה (aiumah), cuvîntul apare în 6, 10 și

în *Avacum*, I, 7 — se sugerează că mireasa este o ființă înspăimântătoare. Sentimentul iubirii deșteptat în mire pare atât de puternic ca un fapt cumplit. **הַנִּדְגָּלוֹת** (hanidgalot) — o imagine cumplită ca Nergal, zeul infernului babilonian. Rudolph înțelege cuvîntul ca legat etimologic de akkadianul *dagālu*, „a vedea“, „aparitie“, un fel de Fata Morgana. Tot Rudolph crede că este vorba de un zodiac arhaic. *Septuaginta*: **τεταγμέναι** — se traduce acest cuvînt.

⁷ Ochii par a fi cei mai primejdioși. Prin ei iubirea pune stăpînire definitivă pe cel iubit. Versurile 5—7 sînt o reluare aproape identică a versurilor 1—3 din cap. 4. Este reluată frumusețea capului, părului, dinților, timpelor și mai ales a ochilor care neliniștesc sufletul și-l iau în stăpînire. Originea folosirii voalului care ascunde ochii în această primejdie se află.

⁸ **רַהַב** (rahab), „a fi neliniștit“. Aici la hifil. *Septuaginta*: **ἀνετέρωσαν με**. *Vulgata*: *me avolare fecerunt*. Versurile următoare, ca în cap 4,1—3.

⁹ **הַיִּמָּה** (heimah) în loc de **הַיְנָה** (heinah). Înlocuirea femininului cu masculinul e rară. Este arătat un harem în contrast cu iubita, pentru a scoate și mai mult în relief persoana ei.

¹⁰ **מַלְכָּה** (malkah), „regină“, nu-i folosit niciodată pentru soția unui rege în Izrail în epoca veche (cf. Ernst Würthwein, *Die fünf Megilloth*, 185).

¹¹ **פִּלְגֶשֶׁשׁ** (pileghes) — un cuvînt străin. La origine numele unei femei care locuiește în casa părinților încă și soțul ei vine aici la ea. Cînd această formă de căsătorie a dispărut cuvîntul a primit sensul de concubină.

¹² **עַלְמָה** (almah), tînără femeie care n-a născut încă.

¹³ Iubita nu-i unică numai pentru iubitul ei, ci singură la maică-sa, accentuînd în acest fel unicitatea iubitei.

¹⁴ **בָּנוֹת** (banot) — „tinerele femei“, „fiicele“, corespunde lui **עֲלָמוֹת** (alāmot).

¹⁵ **לְבָנָה** (lābanah), „alba“, ca nume dat lunii mereu în paralelă cu **חֲמָה** (hāmah), „jar“, pentru soare.

¹⁶ **בָּרַר**, „curat“, „ales“, „limpede“. Frumusețea unică a miresei e asemănată lunii și soarelui în ceea ce luminează ele ca și cu

Fata Morgana. Pină acuma iubită era asemuită naturii pămîntene; acum asemănarea este ridicată între astre, unde imaginile cresc gradual: lună-soare-nălucă.

¹⁷ גִּנְהָ (ghinah) — feminin unic în *Cântarea cântărilor*; în rest גַּן (gan) — masculinul. Deși cresc în grădină, rodii, viță-de-vie, curmali e numită grădina nukului, cel mai iernatic pom în Palestina după Josephus Flavius (*Bellum judaicum*, III, 8, 10): φυτὼν τὸ χειμεριώτατον.

În interpretările iudaice tîrzii, nucul este simbolul celui de-al doilea Templu după exil. Dealurile Genizaretului erau prielnice nucilor.

¹⁸ אֵב (eib), „muguri”; tot așa în *Iov*, VIII, 12, singurul loc unde mai apare acest cuvînt. *Septuaginta*: γενήμασιν. - נַחַל (nahal) — unii socot că nu-i vorba de vale, ci de palmier, conform arab *naḥl*. נַחַל (nahal) este o vale, un pîriu, astfel e înțeles în ugaritică: „valea unde cresc palmierii”.

¹⁹ *Septuaginta* adaugă: ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστούς μου σοί.

²⁰ *Septuaginta*: Ἀμ(ε)ιναδάβ. *Vulgata*: Aminadab — ca nume propriu, însă vocala finală schimbată.

Acest vers final este greu de explicat și pare fără legătură cu restul: לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי (lo iadati naḥši), „nu știu sufletul meu”. מַרְקָבוֹת עַמִּי-נָדִיב (markābot ami-nadib), „carele lui Aminadib”. Cine-i acest Āminadib sau Aminadab (*Septuaginta*; *Vulgata*) e greu de precizat. E o persoană istorică sau e vorba de două cuvinte: עַמִּי (ami) și נָדִיב (nadib) care iar sînt greu de explicat. Unii socot că-i vorba de un Don Juan al vremii așa cum în Egipt era prințul Mehi Gerleman crede că numele său este Ammi-Nadib — nume de prinț care trebuie să fi avut același rol ca și Mehi în Egipt.

7

¹ Mireasa este admirată din nou. Mirele o cheamă pe nume, o admiră și pleacă iarăși în zori de primăvară în sinul naturii. שׁוּלַמִּית (Šulamit) — nume greu de identificat. Este confundată cu שׁוּנַמִּית (Šunamit), vestită pentru frumusețea ei, Abișag din Sunem (III-*Regi*, 1, 3; 2, 17, 21), fecioara care l-a îngrijit pe regele David la bătrînețe. Unii cred că este partenerul feminin al lui Solomon (שְׁלֹמֹה, Šlomoh) care ar fi mirele, iar שְׁלֹמִית (Šlomit) ar fi mireasa. Este numele miresei mirelui.

Septuaginta A: Σουλαμιτις; *Septuaginta B*: Σουμανειτις.

² מַה (mah), „ce“ adverbial. *Septuaginta* l-a înțeles ca pronume interogativ: τί ὅψεσθε ἐν τῇ Σουλαμίτιαι.

³ מַהֲלַת (măholat), „horă“; מַהֲלָלַת (măholălat), „dansatoare“. E vorba de hora fecioarei în ceasul nunții ei, al sărbătorii.

⁴ Acum începe descrierea frumoasei mirese văzută la horă dansînd.

⁵ Spre deosebire de celelalte descrieri care începeau de la ochi și cap și coborau, aici descrierea începe de la picioarele care dansează hora nunții.

פַּעַם (paam), „pas“, „o dată“, înțelesul de mișcare, nu רָגַל (reghel), numele obișnuit pentru „picior“. *Septuaginta* redă mișcarea: διαβήματα.

⁶ נַעַל (naal), „sandala din talpă“, cu curea, astfel că degetele rămîneau descoperite.

⁷ בַּת-נָדִיב (bat-nadib), „fiică nobilă“, „prințesă“; de observat că apare același נָדִיב (nadib) ca la Ami-nadib.

⁸ חֲמוּכִי (hamuchei), de la verbul חָמַק (hamac), „a îndoi“, „a se răsuci“, „a apleca“, „a se undui toată în dans“. *Septuaginta*: ῥυθμοί. E vorba de ritmica domoală a dansului oriental.

⁹ חָלִי (hali) — poate fi un „colier“, ca în cap. 4,4, din aur sau din faianță, accentul e pus pe material, pe ceea ce este făcut de mîna lucrătorului, așa cum unduirile sînt fapta mișcării, a dansului. Nu naturalul static e admirat, ci lucrarea lui.

¹⁰ יָדַי (iădei), „mîini“, formă prescurtată. În *Septuaginta A*, la fel; în rest lipsește.

¹¹ אָמֵן (aman), „meșter“, „lucrător“ — din akkadiană: ummānu, înrudit cu Amon (din *Proverbe*, VIII, 31).

¹² שֹׁר (șor), „buric“ sau ața de legat buricul. În *Septuaginta* la fel: ὀμφαλός. שֹׁר poate fi și „poală“, conform arab sirr, „tăină“ (*pudiendum muliebri*). Buricul în sculptura egipteană poate fi asemănător unei cupe.

¹³ אֲגַן (agan), „cupă“, „disc“, conform akkadianului agan(n)u. Apare încă în *Exod*, XXIV, 6 și *Isaia*, XXII, 24.

¹⁴ סָהַר (sahar), „rotund“, ceva rotunjit; în aramaică סָהַר (sahra), „lună“.

¹⁵ מִגֵּז (meghez), „amestec de vin cu apă“.

¹⁶ Asemănarea trupului cu un stog de grâu trebuie să fie ca tertium comparationis o referință la culoarea auriu-arămie a grâului. Obiceiul ca stogul pe arie să fie înconjurat de flori nu-i o dovadă că aici e vorba de așa ceva. Oricum, vinul și grâul cu referință la trupul miresei au putut da naștere la diferite interpretări mai vechi și mai noi.

¹⁷ Septuaginta a introdus aici versul 5, cap. 4. Gitul-turn, cf. 4,4.

¹⁸ Vechile traduceri introduc un כ (kā), „cum“, „precum“ iazurile.

¹⁹ Heșbonul este vechiul oraș al regilor amorci, Sihon (Numeri, XXI, 27), apoi cunoscut ca oraș moabit (Isaia, XV, 4; Ieremia, XLVIII, 2, 34, 45), situat astăzi la 20 km sud-vest de Ammon. Nu știm însă nimic de scăldătoare, de iazuri ori de poartă. Iazurile trebuie să fi fost lângă poarta centrală.

Bat Rabbim trebuie să fie o localitate spre care ducea drumul ieșind din Heșbon pe poarta cu acest nume.

²⁰ Nici turnul Libanului nu-i cunoscut. Poate e vorba de un turn de pază.

²¹ Carmelul, de vreo 20 km lungime, pînă la 552 m înălțime, este muntele dintre Marea Mediterană și dealurile Iezreel. E amintit adesea pentru frumusețea lui (Isaia, XXXV, 2; Ieremia, XLVI, 18).

²² דָּלָה (dalah), „plete“; e vorba de urzeala din războiul de țesut. Aici despre șuvițele lungi, părul desfăcut al fecioarei în timpul nunții. Părul ca purpura se referă la culoarea purpurie

²³ Pletele părului deșteaptă imaginea următoare: un rege e legat la adăpători sau la bucle, vorba fiind de plete. Unii traduc versul în acest fel; רַחֲטִים (răhatim) — cu „sul“ de la războiul de țesut și de aci purpura regească răsucită, învîrtită, pe sulul războiului. Poate în acest fel se exprimă desimea, frumusețea organică și sănătoasă a părului bogat al miresei despletit în ziua sărbătorii nunții ei.

²⁴ Mirele își exprimă dorul după iubita lui. Versurile 7—10 cuprind acest dor căruia mireasa îi răspunde în versurile ce încheie acest penultim capitol.

²⁵ Poate aici trebuie citit אַהֲבָה (ahubah), participiu al verbului אָהַב (ahob), „a iubi“.

²⁶ בַּת-טַאנֻחִים (bat-taanughim), „fîcă a bucuriilor“.

²⁷ *Septuaginta*: μέγεθος în loc de ὕψος.

²⁸ În loc de particola comparativă כִּי (kā) apare verbul דָּמָה (damoh), „a semăna“ (cf. cap. 1, 9; 2, 9).-זֹת (zot), „aceasta“ — demonstrativum aici, ca subiectul unei propoziții nominale, unde קוֹמָתְהָ (comateih), „statura ta“, „vlăstărirea ta“, este predicat, urmînd astfel să traducem: „aceasta este vlăstărirea ta care se aseamănă unui palmier“

²⁹ Asemănarea trupului adolescentin cu palmierul apare numai aici. Dar numele de Tamara (palmier) dat fetelor e prezent adesea (*Geneză*, XXXVIII, 6; II-*Samuel*, 13, 33; 14, 28), fiind expresia unui ideal de frumusețe. Subțire, înalt, crescut — așa e trupul fecioarelor.

³⁰ אֶשְׁכּוֹל (eşkol) — sînt de obicei „strugurii“ viei, aici însă contextul numește ciorchinii palmierului. Compararea sinilor cu fructele curmalilor este frecventă în Orient. Curmalele pot fi de diferite forme și mărimi, de la galben-deschis la cenușiu-întunecat și auriu-purpuriu; ele pot fi aproape rotunde ca merele sau lunguiețe sau ovale.

³¹ Versul nu poate avea semnificație erotică aici, întrucît și astăzi unicul mijloc de a culege roade este cătăratul în virful copacului. *Septuaginta*: τὸν ὕψων αὐτοῦ. *Vulgata*: fructus eius..

³² Ăcelași simț al mirosului prezent și în poezia egipteană; un vers egiptean spune: „Singur suflul narei tale ține-n viață inima mea“ (în Hermann, *Altägyptische Liebesdichtung*, 94, cf. Gerleman, 203).

Exista în Orient sărutul prin atingerea nasului care însemna simțirea suflării celui iubit.

³³ Pînă aici vorbește mirele, iar cu această expresie: לָדוּדִי (lădodi), „iubitul meu“, răspunde mireasa. Iubitul spune: „Să fie sîni tăi precum strugurii viței / Și suflarea nărilor tale asemeni merelor / Și cerul gurii tale asemeni vinului celui bun“. Iar iubita îi continuă vorba: „Ce alunecă lin pentru iubitul meu“; דָּבָב (dabab), „a picura“, — în arabă *dbb*, „a luneca“).

³⁴ בִּשְׁפָתַיִם רָשִׁימִים (bisfataim răşibim), „buzele adormiților“.

³⁵ Începe cu un nou imn scurt care poate conducea tînăra pereche în camera nunții.

³⁶ Cîmpul sau țara ca imagine a brațelor iubitei. În literatura ugaritică are acest sens („Eu vreau «cîmpul» ei să-l prefac în vie și «cîmpul ei iubit» în grădină de pomi roditori“. Gordon, *Ugaritic Textbook*, 2, 1965). Mai plauzibilă însă este ieșirea pe cîmp în țară în zori de primăvară cînd natura dă în muguri. Ambele sensuri sînt posibile și nu se exclud ca în atîtea cazuri. Tematic sînt amintite aici cap. 2, 8 și 6, 11. S-a propus schimbarea cuvîntului **בַּכְּפָרִים** (bakfarim), „în țară“, cu înțeles colectiv, cu: **בַּכְּרָמִים** (bakramim), „în vii“.

³⁷ **כְּפָרִים** (kfarim) înseamnă „sate“, nu ca în cap. 1, 14; 4, 13. *Septuaginta*: ἐν κώμαις. *Vulgata*: in villis. Paralela κώμαι și ἀγροί și în *Marcu*, VI, 36; *Luca*, IX, 12.

³⁸ Aici se repetă chemarea de ieșire. Nu înseamnă mai întîi înnoptarea în sate și în zori pătrunderea în vii, ci reluarea îndemnului adresat celui iubit.

³⁹ **סְמָדָר** (smadar), „muguri“, — cf. 2, 13.

⁴⁰ **פִּתָּח** (pitah) — un termen horticol mai puțin folosit.

⁴¹ Cf. 6, 11.

⁴² **דֹּדַי** (dodai), „iubirea mea“.

⁴³ E descrisă aici o scenă simplă și concretă a casei iubitei. **דֹּדָאִים** (dudaim), „merele“ iubitei pot trece și ca mandragore, deși sensul erotic al acestora aici e lipsă. E greu de dovedit că-i vorba aici de mandragore în sensul din *Geneză*, XXX, 14—16. Din cele mai vechi traduceri merele acestea ale iubirii s-au confundat cu mandragorele (*mandragora officinalis* — un fruct mediteranian galben-auriu). Cuvîntul aici este colectiv și numește mai multe fructe. În vremea *Septuagintei* însă mandragora era cunoscută ca plantă și nu avea importanța erotică specială de mai tirziu (cf. Gerleman, 210).

⁴⁴ **פְּתָהֵינוּ** (pătaheinu) — plural generalizat ca în cap. 2, 9.

⁴⁵ Stăpinul casei din cămara sa scoate noi și vechi (cf. și *Matei*, XIII, 52). Exemple de expresii polare se găsesc nenumărate: rob și slobod, vii și morți, dulce și amar, alb și negru, gras și slab (*Deuteronom*, XXXII, 36; *III-Regi*, XIV, 10; *XXI*, 21; *IV-Regi*, IX, 8; *XIV*, 26). Limbajul este concret, real, referindu-se la natură nu ca simbol, mitic, ci la simpla și zilnica și cu atît mai greu de cuprins realitate a lumii ce se înnoiește cu anotimpurile, înflorește și aduce roadă, crește și se desăvîrșește în pace și deplină armonie. Că realitatea lumii în cea

mai simplă manifestare a ei universală, vegetală sau de ființă vie este atit de nobilă și plină de frumusețe, aceasta nu poate fi tăgăduit. Că o grădină, o viță-de-vie, un drum pe cîmp cînd toate au dat în floare pentru perechea iubită poate fi prilej de analogii cu alte literaturi și înțelesuri mitologice erotice, aceasta nu întunecă întru nimic nobila frumusețe admirativă a acestui imn al bucuriei și seninătății.

8

¹ כָּאָה (kăah), „precum un frate“. În *Septuaginta* fără כָּ (kă). Acest vers accentuează încă o dată dragostea curată. Dorința fetei este ca mirele să-l poată avea ca frate, de a-i fi mereu aproape fără eros.

² לֹא יִבְזוּ לִי (lo iabuzu li), „ei nu mă vor prizoni“. Numai o femeie de moravuri ușoare sărută oameni străini pe drum (*Proverbe*, VII, 12).

³ תְּלַמְּדֵנִי (tălamdeini), „tu ai să mă înveți“ pe mine. Nu-i limpede, însă e persoana a 2-a sau a 3-a. Cuvîntul poate avea semnificație erotică. În *Ieremia*, XIII, 21 cuvîntul are o astfel de semnificație.

⁴ עָסִים (asis), de la עָסָם (asos), „a presa“ — înseamnă must (*Isaia*, XLIX, 26).

⁵ Unele manuscrise, precum și *Septuaginta* au jurămîntul mai lung, precum în 2, 7 și 3, 5.

⁶ Întrebarea de aici amintește cap. 3, 6—8.

⁷ *Septuaginta*, în loc de „pustie“, λελευκανθισμένη. *Vulgata*: candida, înțelegînd מְבִהֶרָה (mabhirah), „strălucind“ (Rudolph), în loc de הַמִּדְבָּר (hamidbar), „pustie“.

E vorba de mire și mireasă în ceasul nunții lor; numai ei puteau apare într-o astfel de blindă intimitate.

⁸ *Septuaginta* a înțeles sufix feminin.

⁹ חֲבָלִים (habalim), „în dureri“, ca în *Psalmi*, VII, 15 — te-a născut. חָבַל (habal), „a zace în dureri“. *Vulgata* a înțeles חָבַל (habal), „a corupe“: *ibi corrupta est mater tua, ibi violata est genitrix tua*. Unii socot că-i vorba de amintirea Evei sub pom în paradisi în ceasul corupției, întrucît mālum — „măr“ și mālum — „rău“ sînt atit de aproape

ca expresii. În vechea simbolică creștină, mărul este simbolul crucii: *cibus suavis, cibus salutis*.

¹⁰ *Septuaginta*: ἡ τεκοῦσα σου — יֹלָדָתֶיךָ (ioladăteih).

¹¹ פֶּצֶמִיד (kaṭamid), „precum o pecete“. Și a doua oară e vorba de pecete. Pécetea legată cu un șnur se purta în jurul gîtului ascunsă. Același cuvînt din primul vers a doua oară este referință la pecetea-inel purtat pe mină. Nu-i vorba de o brățară care-i mai mult o podoabă decît un obiect important de care un demnitar nu se desparte nicicînd. Aici vorbește mireasa. Se recunoaște după sufix (S. Moscati, *I sigilli nell' Antico Testamento*, 1949).

¹² Dacă aceste metafore despre iubire le rostește mireasa sau mirele nu se poate limpede ști. Ele au caracter general valabil și le-ar fi putut spune oricare dintre ei. Iubirea este cea mai personală proprietate și cea mai puternică, cea care îl individualizează pe om în modul cel mai adînc. Imaginile cresc, amplificînd cosmic realitatea ei. Imaginile sînt curate, lipsite de orice dulcegării ca focul și fulgerul, elementare și convingătoare.

Iubirea este puternică precum moartea. O realitate mistuitoare de care nu poți fugi ca de moarte. Ea este tot atît de puternică precum dușmanul cel mai cumplit: moartea. Se va dovedi că e mai puternică decît moartea. Deocamdată e cît ea de feroce. Curînd o va birui, va fi invincibilă în fața ei.

¹³ מוֹת — שְׁאוֹל (Șeol-mavet), „moartea“, „Șeolul“ — lumea morților, cele mai groaznice puteri ale lumii vechi sînt puse pe celălalt taler al balanței; iubirea este tot atît de grea ca și moartea.

¹⁴ חֵנָּה (chinah), „pasiunea“, „gelozia“ este față de אַהֲבָה (aha-bah), „iubirea“, o treaptă mai sus în sensul plenerii ei viețuiri în vederea înnobilării persoanei.

¹⁵ שְׁלֵהֲבֶתִּיָּה (shalhebet-iah), cuvînt compus, „flacăra lui Iahve“, focul mistuitor al lui Iahve este iubirea. Aici *Cîntarea cîntărilor* atinge culmea lăuntrică a dimensiunii sale. Iubirea este smulsă din dimensiunea erotică în văzduhul puternic al vieții plener, devenind principiul dinamic ce ține lumile și păstrează legătura interioară. יָהּ (iah) înseamnă „viață“, ceea ce este forma prescurtată a tetragramei: יְהוָה, ceea ce *Septuaginta* traduce τὸ ὄν, ființătorul. Iubirea este un astfel de fulger al vieții depline ce sălășluiește în ființa umană. Ea te poartă spre origini. Scinteia aprinderii acestui foc mistuitor este ființa miresei. Ea, nunta, este prilejul declanșării acestui foc cosmic mistuitor mai puternic decît moartea și Șeolul.

¹⁶ Acest foc mistuitor nu-l pot stinge apele revărsate, fluviile ieșindu-și din matcă nu-i pot potoli mistuitoarea ardoare într-o desă-vârșire. Nici avuțiile nu folosesc la nimic; ea nu poate fi prețuită, cumpărată cu nimic din toate avuțiile lumii; ea este mai presus de toate acestea. Ea nu-i de o origine cu avuțiile, e mai presus de toate, este focul mistuitor, biruitorul tuturor vremelniciilor. Ea simurge pe mire din casa părinților ca și pe mireasă și-i adună în orânduiala spirituală într-o perpetuarea neamului omenesc, pe de o parte, iar pe de alta într-o înnoirea și curățirea cerută de acest foc sălășluit în viața de toate zilele.

¹⁷ כֹּל־הוֹן בֵּיתוֹ (kol-hon beito), „toată averea casei sale“, tot ce are. *Septuaginta*: τὸν πάντα βίον αὐτοῦ. Βίος pentru הוֹן (hon), tot ce ține de viață, de întreținerea vieții. Acest vers ca un proverb spune pe scurt acest adevăr al neasemănării iubirii cu nici una din celelalte bunuri omenești. Ea este altceva decât averea, ea este dar, ea nu-i avuție; omul nu și-o poate procura, nu stă în puterile lui să ajungă să o poată avea. Nu-i posesie, nu poate fi posedată pe nici o cale.

¹⁸ הָבֹז (haboz), înțeles de unii ca întrebare: n-or fi disprețuit?

¹⁹ Versurile 8—10 par a fi o poezie de sine despre sora mai mică. Dacă tatăl nu mai era în viață, frații trebuiau să ocrotească pe sora lor pînă se mărita. Frații trebuie să i ocrotească fecioria, să o apere de toate ispitirile. De regulă o fată putea fi măritată la doisprezece ani și șase luni. Cuvîntul pentru această vîrstă este נַכְרָה (naarah), fată. Aici vorbesc frații fetei. Rostul fraților la căsătoria surorilor lor, vezi *Geneză*, XXIV, 50, 55; XXXIV, 11.

²⁰ דִּבֵּיר בְּאִשָּׁה (dibeir băišah), „a fi pețită ca femeie“ (I — *Samuel*, XXV, 39) — se va vorbi pentru ea, se va face un fel de sfătuire pentru a deveni soție. *Septuaginta*: λαληθη ἐν αὐτῇ.

²¹ Urmează două propoziții condiționale. — הוֹמָה (homah), „zid“, de cetate sau de clădire. Zidul ca simbolul vîrstei mature apare și în *Ieremia*, I, 18; XV, 20, *Iezechiel*, XXII, 30. Sensul aici este: dacă fata la vîrsta măritişului va fi bine crescută, va primi o coroană de argint, adică poate pași pragul nunții. Dacă însă va fi mai puțin crescută, atunci trebuie aminat măritişul pînă va mai crește. Asta înseamnă ușa închisă. Zidul înseamnă și virtute, iar ușa ușurătate în virtute, stăpînit de simțuri. Dacă fata va fi una virtuoasă va fi încoronată; de va fi înclinată spre ușurătate, frații sînt hotărîți să-i reteze această slăbiciune. Fata însă spune că este una virtuoasă ca un zid.

²² Verbul יָצָא (iaşa), „a găsi“ şi שָׁלוֹם (şalom) care înseamnă în cazul de faţă: „milă“, „îndurare“ — este pacea iubirii.

²³ *Septuaginta* — în locul numelui propriu: ἐν ἔχοντι πληθος.

Baal-Hamon e greu de identificat. Unii cred că-i vorba de Βαλ-αμών lingă Dotain din *Iudita*, VIII, 3. E vorba de o vie reală a lui Solomon în această localitate. Alţii cred că Baal-Hamon este un alt nume metaforic al Ierusalimului (Rudolph). Aici vorbeşte fata.

²⁴ אִישׁ (iş) — este subiectul propoziţiei, fiecare „om“, nu se referă la veghetori.

²⁵ כֶּסֶף (kesef), în loc de שֶׁחֶל-כֶּסֶף (şechel-kesef), precum în *Geneză*, XX, 16; XXIII, 15.

²⁶ לִפְנֵי (lăfanai), „înaintea feţei mele“, adică în ocrotirea mea ca în *Proverbe*, IV, 3. Via este simbolul miresei.

²⁷ *Septuaginta*: ὁ καθήμενος.

²⁸ *Septuaginta*: ἑτεροι, e vorba de חֲבֵרִים (habeirim), „prieteni“, „camarazi“. — גָּנִים (ganim), plural general, e vorba de fată ca vieţuitoare a viilor.

²⁹ קוֹלֶךָ רַע אָנִי (coleih rac ani) „lasă vocea ta numai pe mine s-o ascult“, vorbeşte mirele.

³⁰ *Septuaginta* a înţeles ca în 2, 17: סֹב (sob). E vorba de verbul בָּרַח (barah), „a merge în grabă“, ca în *Amos*, VII, 12; *Isaia*, XLVIII, 20.

³¹ Ca în cap. 2, 17. *Septuaginta*: κοιλωμάτων. Ultimul cuvînt este chemarea miresei în munţii de balsam. Este exprimată dorinţa comuniunii eterne în munţii fericiţi. Mirele e chemat să vină din munţii vici pentru a pleca spre munţii de balsam, munţii nevăzuţi ai înmiresmării nemuritoare.

**VERSIUNI
ALE
CÂNTĂRII CÂNTĂRILOR**

CANTICUM CANTICORUM.

2 א שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלֹּמֹה: יִשְׁכָּנִי מִנְשִׁיכוֹת פִּדְּוּ כִּי-א
 3 טוֹבִים וְדָדָה מִן: לֵדִידָה שִׁמְעֶךָ טוֹבִים שָׁמֹן תִּזְכֶּךָ שִׁמְךָ
 4 עַל-בֶּן עֲלָמוֹת אֲהַבְּךָ: מִשְׁכָּנִי אֲהַבְּךָ נִדְעָה הִבִּיאֲנִי
 5 הַמֶּלֶךְ הַדָּדִי נִגְלָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ נִכְבְּדָה וְדָדָה מִן
 6 מִשְׁכָּנִים אֲהַבְּךָ: שְׁחֹדָה אֲנִי וְנֶאֱחָה בָּנֹת יְרוּשָׁלַם
 7 בְּאֶחָל קָדָר כִּירְעֹת שְׁלֹמֹה: אֶל-תִּרְאֵנִי שְׁאֵנִי שְׁחֹדָה
 8 שְׁשׁוּפֹתַי הַשָּׁמֶשׁ בֵּן אֲמִי נִתְדַבְּרִי שְׁמִי נִטְרָה אֶרֶץ
 9 הַכְּרֵמִים כְּרָמִי שָׁלִי לֹא נִטְרָתִי: הַנְּדָה לִי שְׁאֲהַבְּךָ
 10 נִפְשִׁי אִיכָה תִרְעָה אִיכָה תִדְבִּין בַּצְּהָרִים שְׁלֹמֹה אֶתִּיה
 11 פִּעֲמָה עַל עֲדָרִי תִבְרָךְ: אֲסִילָה תִדְעִי לֶךְ הַיָּפֶה בִּשְׁמִים
 12 צֶאֱלֹךְ בַּעֲקֶבֶת הַצֶּמֶן וְרַעֲלִי אֶת-דִּילֶךָ עַל מִשְׁכָּנֹת
 13 הָרָעִים: לִסְסָתִי בְּרִכְבִּי פִרְעָה הַמִּיתָךְ רַעֲוִתִי: נָא
 14 לְתִנֶּךָ בְּתוּרִים צֹאנֶךָ בְּחֻרֹתִים: תוֹרִי וְהִבֵּ נַעֲשֶׂה-לֶךָ
 15 עִם נִקְרֹתֹת הַבָּסֶרֶת: עַד-שֶׁדִּמְלֹךְ בְּמִסְכּוֹ נִרְדִּי נִתֵּן רִחוֹ:
 16 צִוֶּה הַמֶּלֶךְ וְדָדִי לִי בֶן שֶׁדִּי יִלֵּן: אֲשַׁכֵּל הַכֶּפֶר וְדָדִי
 17 לִי בְּכֶרֶם עֵץ נָדִי: הַנָּךְ יִפֹּה רַעֲוִתִי הַנָּךְ יִפֹּה עֵינֶךָ יוֹנִים: מו
 18 הַנָּךְ יִפֹּה דָדִי אֶף נָשִׁים אֶף-עֲרֻשָׁתִּי רַעֲנָה: לָרֹת בְּתִינִי
 19 אֲרֻם רַחֲמֵי בְּחֻתִּים:

אֵלֵינוּ מְבַצֵּלֵת תְּשׁוּבָה שׁוֹשְׁבֵת הַצִּמְקִים: כְּשׁוֹשְׁבֵהָ בֵּין * 2

73*

מ. א. ש. י. ב. ח. ד. ו. ז. ט. י. כ. ל. מ. נ. ס. ע. פ. צ. ק. ר. ש. ת.

83

3 החותים בן רשתי בין הבנות: כתפתו בנצי חזר בן
 דודי בן הבנים בצלו המדתי וישבתי ופרץ מתוק לחבי:
 4 הביאני אל לבית הן ודגלו עלי אהבה: סמכני באשיות
 רפרני בתפוחים כרחולת אהבה אני: שמאלו תחת
 5 לראשי ימינו תחבקני: השבעתי אתכם בנות דוד שלם
 כצבאות או באילות השדה אסתערו וואסתערו
 8 אתה אהבה עד שתחפץ: קול דודי הנהנה בא מדלג
 9 על הקדרים מקפץ על הנקבות: הומה דודי לצבי או
 לעפר האילים הנהנה שימר אתר בתלני משגח מד
 10 החללות מצין מדחברבים: ענה דודי ואמר לי קומי
 11 לך רשתי יפתי ולבדלך: ברחנה הסתו עבר הלשם
 12 חלה הלך לי: הנצנים נראו בארץ עת הזמר הגע וקול
 13 התור נשמע בארצנו: התאנה הנמה פניה והנפנים
 14 סמדר נתנו ריח קומי לבי רשתי יפתי ולבדלך: ועתה
 כהני הסלע בסתר המדנה הראני את מראך
 15 השמיני אתי קולך כדקולך ערב ומראך נאדה: אחור
 לנו שעלים שעלים קטנים מהבלים כרמים וכרמינו
 16 סמדר: דודי לי ואני לו הרעה בשושנים: עד שיפוח
 17 היום ונסו הצללים סב דמהלך דודי לצבי או לעפר
 האילים על דודי בתר:

Cap. III. 2

1 א על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתיו
 2 ולא מצאתיו: אקומה נא ואסובבה בעיר בשוקים
 וברחבות אבקשה את שאהבה נפשי בקשתיו ולא
 3 מצאתיו: מצאני השמרים הסבבים בעיר את
 4 שאהבה נפשי ראיתם: במעט שעברתי מהם עד
 שמצאתי את שאהבה נפשי אחותי ולא ארפני עד

שהביאתי

ב. 4. v. קמץ בוק. 11. v. דסח קי. 13. v. קי. 14. v. דודי. 15. v. לא סח סד

שהביאתיו אל־בית אמי ואל־חֹדֶד הוֹרָתִי: הִשְׁפַּעְתִּי ה
 אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצִבְאוֹת אוֹ בְּאִילוֹת הַשָּׂדֶה אִם־
 תַּעֲשׂוּ וְאִם־תַּעֲזוּרֵי אֶת־הָאֱהָבָה עַד־שֶׁתִּהְיֶינָּה: מִי זֹאת
 עָלָה מִן־הַמִּדְבָּר בְּתִמְרוֹת עֵשֶׂן מִקְטֹרֶת מֶר וּלְבוֹנָה מִכָּל
 אֲבֵקֶת רֹבֵל: הִנֵּה מִשְׁתּוֹ שֶׁל־שְׁלֹמֹה שְׂשִׁים גְּבָרִים סָבִיב
 לָהּ מִגְּבֻרֵי יִשְׂרָאֵל: כָּל־סֶם אֲחֹזי חֶרֶב מִלְחָמָה
 אִישׁ חֶרְבוֹ עַל־יָדֹכּוֹ מִפְּחָד בְּלִילוֹת: אִפְרוּחַן עָשָׂה לִי
 הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֵצֵי הַלְבָנוֹן: עֲמֻדָיו עָשָׂה כֶּסֶף רִפְדֹתֵי
 זָהָב מִרְכָּבוֹ אֲדָמָן תּוֹכוֹ רֵצוֹף אֱהָבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַם:
 צִיאִנָּה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטוּדָה שְׁעִטְרוֹ:
 לוֹ אִמִּי בָנִים חֲתָנָיו וּבָנִים שִׁמְחַת לְבֹי:

CAP. IV.

הַגִּיד יִפְהָ רַעֲיָתִי הַגִּיד יִפְהָ עֵינֶיךָ יוֹנִים מִבַּעַד לְצִמְתֶּךָ
 שַׁעֲרֶךָ כַּעֲדֵר הָעוֹיִם שֶׁנִּלְשׁוּ מִתֶּר גִּלְעָד: שֹׁנֶךָ כַּעֲדֵר
 הַקִּצְבוֹת שַׁעֲלֹ מִדְּהַרְחָצָה שִׁכְלֶם מִתְאִימוֹת וְשִׁכְלָה
 אֵין בָּהֶם: כְּחוֹט הַשָּׁנִי שִׁפְתוֹתֶיךָ וּמִדְּבָרֶךָ נֶאֱחָה כִּפְלָח
 הַרְמוֹן רִקְתֶּךָ מִבַּעַד לְצִמְתֶּךָ: כִּמְגִדֵּל דָּוִד צוֹאֲרֶךְ בְּנֵי
 לְתַלְפִּיּוֹת אֵלֶּף הַמֶּנֶן תִּלְדִּי עָלָיו כָּל שְׁלֹשׁ הַגְּבָרִים:
 שְׁנֵי שָׂדֶךְ כֶּשֶׁנִּי עֶפְרַיִם תְּאוֹמִי צִבְיָה הָרָעִים בְּשׁוֹשְׁשִׁים:
 עַד שִׁיפּוֹת הַיָּם וְנָסוּ הַצִּלְלִים אֵלֶיךָ לִי אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹר
 וְאֶל־נִבְעַת הַלְבוֹנָה: כִּלְדִּי יִפְהָ רַעֲיָתִי וְמוֹם אֵין בְּךָ: אֲתִי
 מִלְבָּטָן כָּלָה אֲתִי מִלְבָּטָן תְּבוֹאִי תִשׁוּרִי | מִרָאשׁ אִמְנָה
 מִרָאשׁ שֹׁנֵד וְחֶרְמוֹן מִמַּעֲנֹת אֲרִיּוֹת מִתֶּרֶךְ נִמְרִים:
 לִכְבַּתִּי אֲחֹתִי כָלָה לִכְבַּתִּי בְּאֶחָד מֵעֵינֶיךָ בְּאֶחָד עֵינֶיךָ
 מִמְּדֻרְגֶּךָ: מִהֲיָפוֹ דִּדְךָ אֲחֹתִי כָלָה מִהֲפָכִי דִּדְךָ מִיָּין
 וְרִיחַ שִׁמְנֶךָ מִכָּל־בְּשָׁמִים: נִפְתַּת תִּפְסָפְסָה שִׁפְתוֹתֶיךָ כָלָה
 דִּבֶּשׁ וְחָלַב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ וְרִיחַ שְׁלֹמֹה בְּרִיחַ לְבָנוֹן:

12 בן | נסיל אחתי כלה גל | נסיל מען חתום: שלח
 13 פתים רמזים עם פרי מעדים בפרים עסעדים: נרד
 14 וסרבים קנה וקמזן עם כל צע לבונה מר ואחלות עם
 15 כל ראשי בשמים: מען גנים באר מעם חים ונולם
 16 מרלבטון: עור צפון ובוא תימן הפוח נני חלל בשמן
 בא דודי לנו ואכל פרי מגדיו:

CAP. V. ה

א באתי לנו אחתי כלה ארתי מור עסבשמי אכלתי
 יערי עסדבשי שתיתי יני עסחלב אכלו רעים שתי
 2 ושכרו דודים: אני ישנה ולבי ער קול | דודי חופק
 פתח לי אחתי רעתי ונתי תמתי שראשי נמלא סל
 3 קצותי רסיס לילה: פשטתי את בתתי איכבה אל בשנה
 4 רחצתי את דגלי איכבה אמנפם: דודי שלח דודי מר
 5 החור ומען המע עלי: קמתי אני לפתח לדודי ונר
 6 נספר מור ואצבעתי מור עבר על כפות המנעול: פתחתי
 אני לדודי דודי חמק עבר נפשי צאה בדברו בקשתו
 7 ולא מצאתיו קראתי ולא עני: מצאני השמרים
 הסבבים בער הבני פצעני נשא את דודי מעלי
 8 שמר החמות: השבעתי אתכם בנות יהושלם אם
 9 תמצאו את דודי מהתנחו לו שתולת אבהאני: מור
 דודי מורד הופה בנשים מה דודי מורד שקבה
 11 השבעתנו: דודי צה וארום דגול מרבה: ראשו פתם
 12 פו קצותיו פלמלים שחרות בערב: עינו ביונים על
 13 אפיקי מים רחצות בהלב ישבות על מלאת: לחו
 בערונת הבשם מנדלות מרקחים שפתותיו שושנים
 14 נטפות מור עבר: דודי גלילי וזה ממלאים בתרשים
 15 מעין עשת שן מעלפת ספרים: שיקו צמדי שש

מיסדים

מִסְפָּרִים עַל־אֲדָנָיו מֵרָאוּ בִּלְבָנָן בְּחוֹר כְּאֲרוֹזִים:
 חֲבוּ מִמַּתְקִים וּכְלוּ מִחֲמָדִים זֶה דֹדִי וְזֶה רֵעִי בְּנוֹת
 יְרוּשָׁלַם:

CAP. VI. 1

אָנָּה הַלֵּךְ הַדָּךְ הַיָּפָה בְּיָשִׁים אָנָּה פָּנֶה הַדָּךְ וּבִקְשֵׁנוּ א
 עֲמִד: דֹּדִי יָרֵד לֵנִי לְמִרְוֹת הַבַּשֵּׁם לְרֵעוֹת בָּנוּיִם
 וּלְלֶקֶט שׁוֹשְׁנִים: אֲנִי לְדֹדִי וְדֹדִי לִי הִרְעִיָּה בְּשׁוֹשְׁנִים:
 יָפָה אַתְּ רֵעִיתִי כִּתְרָצָה נְאֻמָּה בִּירוּשָׁלַם אִמָּה בְּנִדְּלוֹת:
 הִסְבִּי עֵינֶיךָ מִנִּדִּי שָׁתֵם הַדְּחִיבִנִי שֶׁעָדָּךְ כְּסִיד הַזָּמִים
 שִׁנְלָשִׁי מִדְּהִלְלָנִי: יִנְדָּךְ כְּסִיד הַדְּחִלִים שִׁנְלָנִי מִן
 הִרְצָצָה יִשְׁבֵּלִם מִתְּאִימֹת וְשִׁבְלָה אֵין בָּהֶם: כִּפְלָה
 הַרְמִיזִי רִקְתְּךָ מִבַּעַד לַעֲמִידָה: שְׁשִׁים־הֶמֶה מַלְכוּת וְשִׁמְנִים
 פִּילְגָשִׁים וְעַלְמֹת אֵין מִסְפָּר: אַחַת הִיא זִנְתִי תָמִית
 אַחַת הִיא לְאִמָּה בָּרָה הִיא לְיוֹלָדָתָה רְאוּהָ בְּנוֹת
 וְאַשְׁרוּהָ מַלְכוּת וּפִילְגָשִׁים וְהִלְלָהָ: מִזֹּאת הִנִּשְׁקָפָה
 בְּמִדְּשֶׁחַר יָפָה כִּלְבָּנָה בָּרָה כַּחֲמָה אִמָּה בְּנִדְּלוֹת:
 אֲלִינָת אֲנֹחַ יָרֵדְתִּי לִרְאוֹת בְּאֵבִי הַנָּחַל לִרְאוֹת הַפְּרָחָה
 הַנָּפֶן הַנָּצִי הַרְמִיזִים: לֹא יָדַעְתִּי נִפְשִׁי שֶׁמִּתִּי מִרְכָּבוֹת
 עֲמִי יָרִיב:

CAP. VII. 1

אָנָּה שׁוֹבִי שׁוֹבִי הַשּׁוֹלְמִית עֲזִבִי שׁוֹבִי וְנִחֲזֶה־בְּךָ מִדְּהִלְלוֹתֵינוּ
 בְּשׁוֹלְמִית בְּמַחֲלֵת הַמַּתְנִיִּים: מִדְּיָפוּ פַעֲמֶיךָ בְּנִעְלָיִם
 בְּתִנְדִּיב חֲמוּקֵי יָדְכֶךָ בְּמִי חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אִמִּי:
 שָׁרָדְךָ אֵין הַסֵּדֶר אֲלֵי־חֶסֶד הַמִּזֵּג בְּמִנְיָךְ עֲרַמֹּת חֲסִידִים
 סֻגָּה בְּשׁוֹשְׁנִים: שְׁנֵי שָׁרָדְךָ כִּשְׁנֵי עֲפָרִים תֵּאֲמָר צִבְיָה:
 צֹאדְךָ בְּמִגְדֵּל הַשָּׁן עֵינֶיךָ בְּרִכּוֹת בַּחֲשָׁפֹן עַל־שַׁעַר בֵּית־הַ
 רַבִּים אַפְּךָ כְּמִגְדֵּל הַלְּבָנָן צִיפָה פָּנֶי דְּמִשְׁקִי: רֹאשְׁךָ
 עֲלֶיךָ

עלך כפרמל ודלת ראשך בארמון מלך אסור ברהמים:
 7 מהיפית ומדועמת אהבה בתענונים: זאת קמתך
 8 דמתה לתמר ושדך לאשפלות: אמרת אעלה בתמר
 9 אתה בסנסנו ודורנא שדך באשפלות הנפן ורת
 אפך בספחים: וחכך בין הפוב חולך לוחך למישרים
 11 חובב שפתי ישנים: אני לוחך ועלי תשוקתו: לכה חולך
 12 נצא השדה נלינה בכפרים: נשכימה לכרמים נראה
 13 אסיפרתה הנפן פתח הסמור הנצי הרמונים שם אתן
 14 אתיחדי לך: החדאים נתנורית ועלפתחנו כלמנרים
 חדשים גסישנים יחדי צפנתי לך:

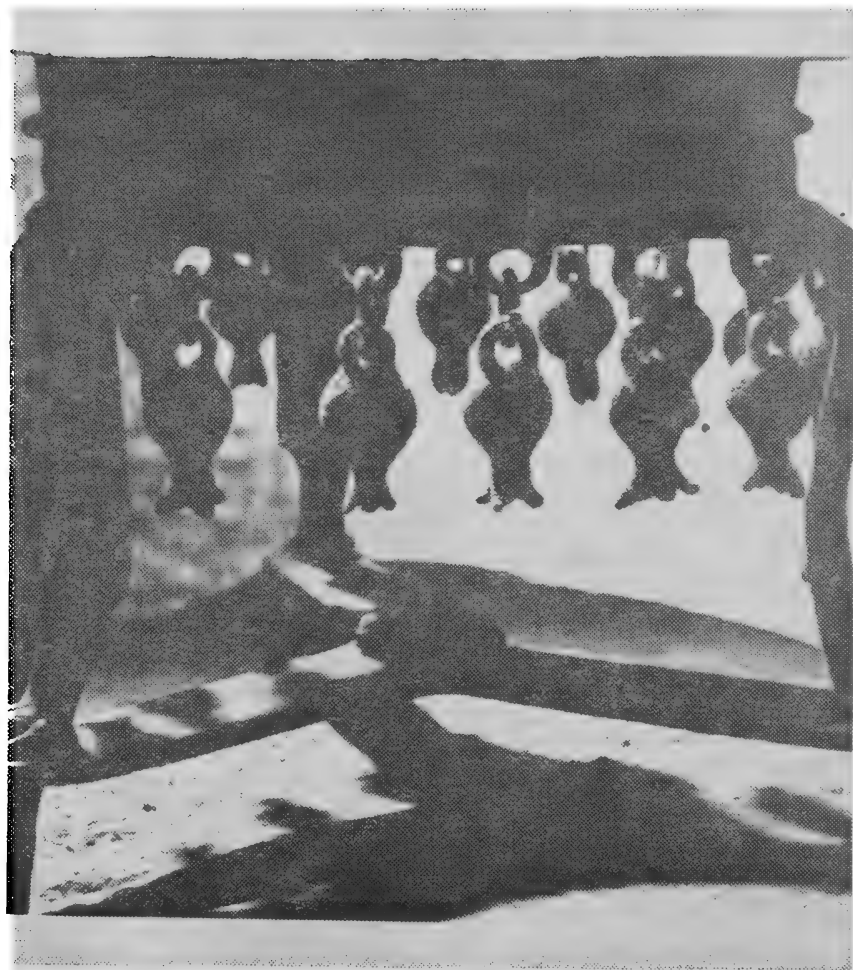
Cap. VIII. ח

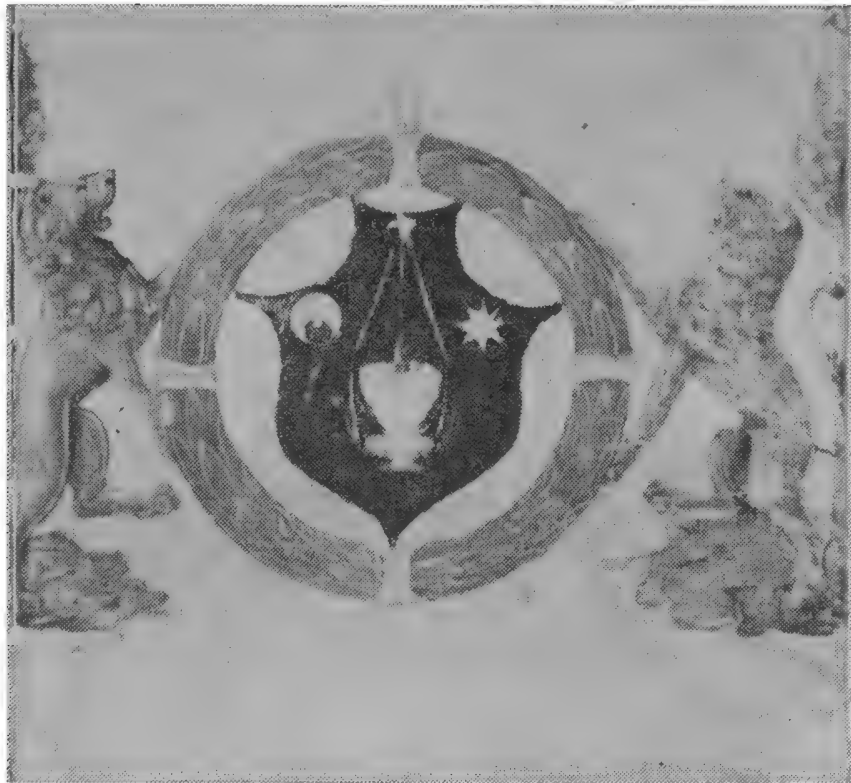
א מי יתקד באח לי יונק שדך אמר אמצאך בחזן אשקך
 2 גם לארבו לי: אנהגך אביאך אל בית אמר תלמדני
 3 אשקך מנן הדקח מצסים רמני: שמאלו תחת ראשי
 4 נימי תחבקני: השבעתי אתכם בנות ירושלם מזהתערו
 5 ומזהתערו אתהאהבה עד שתחפץ: מי זאת עלה
 6 מהמדר מתרפקת עליונה תחת התפית צורתך
 7 שמה חבלתך אפך שמה חבלה ולדתך: שימי בחותם
 8 על לביך בחותם עליונה כרעה בפני אהבה קשה
 9 בשאול קנאה רשמה רשפי אש שלהבתה: מים רבים
 10 לא יכלו לכבות אתהאהבה ונהרות לא ישטפוה אמר
 11 יתן איש אתכלהון ביתו באהבה בוז יכוז לו: אחות
 2 לנו קטנה ושדים אין לה מהדעשה לאחותו ביום
 3 שידברבה: אסחומה היא נבנה עליה מרת בסף
 4 ואסדלת היא נצור עליה לח אח: אני חומה ושדך
 5 כמנדלות או תיתי בעינו כמתנאת שלום: כרם חדר
 6 לשלמה בכעל המן נתן אתהדברם לנשרים איש יבא

בפרץ

ח. 6. י. בלה תרא לך אסמ דתה רבה

בפרד אלה בסף: כרמי שלי לפני האלה לך שלמה 12
 ומאתים לנטרים את-פרו: הושבת בגנים חברים 13
 מקשיבים לקולך השמימי: ברח והוי דמה-לך לצבי 14
 או לעפר האלים על הרי בשמים:
 סבום פסוקי דשיר השירים מאה ושבעה עשר. וסימנו אשר דבר
 טוב על המלך. וחציו נרד וברמז:

ΑΣΜΑ*

- 1 1 Ἄισμα ἀσμάτων, ὃ ἐστὶν τῷ Σαλωμων.
 2 Φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ,
 ὅτι ἀγαθοὶ μαστοὶ σου ὑπὲρ οἶνον,
 3 καὶ ὁσμὴ μύρων σου ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα,
 μύρον ἐκκενωθὲν ὀνομά σου.
 διὰ τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε,

Cant.: BSA. — O — Sy.

Inscr. ασμα B] + ασματων S, ασματα ασματων A

11 σαλομων S hoc loco, sed in 5 37.9.11 8 11.12 S σολομων; BA plique
 σαλωμων: cf. Regn. III 1 10 | 3² σου] σοι A

*Text reproduc după SEPTUAGINTA

Id est *Vetus Testamentum graecae iuxta LXX interpretes* edidit Alfred Rahlfs, Württembergische Bibelanstalt, Stuttgart, 1965. Volumen II. Libri poetici et prophetici. Editio octava.

- 4 ἔλकुσαν σε,
ὀπίσω σου εἰς ὁσμὴν μύρων σου δραμοῦμεν.
Εἰσήμεναι με ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ταμῖον αὐτοῦ.
Ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν σοί,
ἀγαπήσομεν μαστοὺς σου ὑπὲρ οἶνον·
εὐθύτης ἡγάπησέν σε.
- 5 Μέλαινά εἰμι καὶ καλή, θυγατέρες Ἱερουσαλημ,
ὡς σκηνώματα κηδαρ, ὡς δέρρεις Σαλωμων.
- 6 μὴ·βλέψῃτέ με, ὅτι ἐγὼ εἰμι μεμελανωμένη,
ὅτι παρέβλεψέν με ὁ ἥλιος·
υἱοὶ μητρός μου ἐμαχέσαντο ἐν ἐμοί,
ἔθεντό με φυλάκισαν ἐν ἀμπελώσιν·
ἀμπελῶνα ἐμὸν οὐκ ἐφύλαξα.
- 7 Ἀπάγγειλόν μοι, ὃν ἡγάπησεν ἡ ψυχὴ μου,
ποῦ ποιμαίνεις, ποῦ κοιτάζεις ἐν μεσημβρίᾳ,
μήποτε γένωμαι ὡς περιβαλλομένη ἐπ' ἀτέλεις ἐταίρων σου.
- 8 Ἐὰν μὴ γνῶς σεαυτὴν, ἡ καλή ἐν γυναιξίν,
ἔξελθε σὺ ἐν πτέρναις τῶν ποιμνίων
καὶ ποίμαινε τὰς ἐρίφους σου
ἐπὶ σκηνώμασιν τῶν ποιμένων.
- 9 Τῇ ἵππῳ μου ἐν ἄρμασιν Φαραω
ῥμοίωσά σε, ἡ πλησίον μου.
- 10 τί ὤρραιώθησαν σιατόνες σου ὡς τρυτόνες,
τράχηλός σου ὡς ὀρμίσκοι;
- 11 ὁμοιώματα χρυσοῦ ποιήσουμέν σοι
μετὰ στιγμάτων τοῦ ἀργυρίου.
- 12 Ἔως οὗ ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλίσει αὐτοῦ,
νάρδος μου ἔδωκεν ὁσμὴν αὐτοῦ.
- 13 ἀπόδεσμος τῆς στακτῆς ἀδελφιδός μου ἐμοί,
ἀνὰ μέσον τῶν μαστῶν μου αὐλισθήσεται·
- 14 βότρυς τῆς κύπρου ἀδελφιδός μου ἐμοί
ἐν ἀμπελώσιν Ἑτταδδι.
- 15 Ἰδοὺ εἰ καλή, ἡ πλησίον μου,
Ἰδοὺ εἰ καλή, ὀφθαλμοί σου περιστεραί.
- 16 Ἰδοὺ εἰ καλός, ὁ ἀδελφιδός μου, καὶ γε ὠραῖος·
πρὸς κλίνην ἡμῶν σύσκιος.
- 17 δοκοὶ οἰκῶν ἡμῶν κέδροι,

4¹] cum 3³ iungit B, cum 4² iungit S, est stichus singularis in A | 4³ αγα-
πησωμεν B² || 5¹ ιερουσ.] ιωραηλ B¹ | 5² δερρεις BA || 6¹ με] μοι S¹ |
6² εφυλαξαν A¹ || 7² ποιμανεις A¹ | 7³ ατελεις B¹ || 8³ και > S² | 8⁴
ποιμ.] + σου A¹ || 9¹ εν] επ A¹ || 10² ορμισκος A¹ || 11¹ ομοιωμα S² |
? 13² 14¹ > B¹ || 16¹ ο > R || 17¹ οικων > S²

- φατνῶματα ἡμῶν κυπάρισσοι.
- 2 ¹ Ἐγὼ ἄνθος τοῦ πεδίου,
κρίνον τῶν κοιλάδων.
- 2 Ὡς κρίνον ἐν μέσῳ ἀκανθῶν,
οὕτως ἡ πλησίον μου ἀνὰ μέσον τῶν θυγατέρων.
- 3 Ὡς μήλον ἐν τοῖς εὐλοῖς τοῦ δρυμοῦ,
οὕτως ἀδελφιδός μου ἀνὰ μέσον τῶν υἱῶν
ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ἐπεθύμησα καὶ ἐκάθισα,
καὶ καρπὸς αὐτοῦ γλυκὺς ἐν λάρυγγί μου.
- 4 Εἰσαγάγετέ με εἰς οἶκον τοῦ οἴνου,
τάξατε ἐπ' ἐμέ ἀγάπην.
- 5 στηρίσατέ με ἐν ἀμόραις,
στοιβάσατέ με ἐν μήλοις, ὅτι τετρωμένη ἀγάπης ἐγώ.
- 6 εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλὴν μου,
καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ περιλήμμεταί με.
- 7 ὥρκισα ὑμᾶς, θυγατέρες Ἱερουσαλημ,
ἐν ταῖς δυνάμεσιν καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσιν τοῦ ἀγροῦ,
ἐὰν ἐγείρῃτε καὶ ἐξεγείρῃτε τὴν ἀγάπην, ἕως οὗ θελήσῃ.
- 8 Φωνὴ ἀδελφιδοῦ μου
ἰδοὺ οὗτος ἦκει πηδῶν ἐπὶ τὰ ὄρη
διαλλόμενος ἐπὶ τοὺς βουνούς.
- 9 ὁμοίός ἐστιν ἀδελφιδός μου τῇ δορκάδι
ἡ νεβρῶ ἐλάφων ἐπὶ τὰ ὄρη Βαιθηλ.
ἰδοὺ οὗτος ἐστήκεν ὀπίσω τοῦ τοίχου ἡμῶν
παρακύπτων διὰ τῶν θυρίδων
ἐκκύπτων διὰ τῶν δικτύων.
- 10 ἀποκρίνεται ἀδελφιδός μου καὶ λέγει μοι
Ἀνάστα ἐλθέ, ἡ πλησίον μου, καλὴ μου, περιστέρα μου,
- 11 ὅτι ἰδοὺ ὁ χειμῶν παρήλθεν,
ὁ ὑετὸς ἀπῆλθεν, ἐπορεύθη ἑαυτῷ,
- 12 τὰ ἄνθη ὥφθη ἐν τῇ τῇ,
καιρὸς τῆς τομῆς ἔφθακεν,
φωνὴ τοῦ τρυτόνος ἠκούσθη ἐν τῇ τῇ ἡμῶν,
- 13 ἡ συκὴ ἐξήνεγκεν ὀλύνθους αὐτῆς,
αἱ ἀμπελοὶ κυπρίζουσιν, ἔδωκαν ὁσμήν.
ἀνάστα ἐλθέ, ἡ πλησίον μου, καλὴ μου, περιστέρα μου,
- 14 καὶ ἐλθέ σύ, περιστέρα μου ἐν σκέπῃ τῆς πέτρας

25¹ ἀμοραις Gra. (cf. Par. I 163) || μυροὶς mas. | 5² με > A || 7² ταῖς διὰ
(cf. 35 58 84) | > B | 7³ οὐ || αν St: ex 35 84 || 9² τα > St | 9³ ἐστήκεν ||
> BS*†, post ἡμων tr. ScV† || 10¹ μοι > St | 10² η > St: cf. 4 i. 7 64 cf
19. 15 2 13 52 || 11¹ ἰδοὺ > S*† || 12² ἐφθασεν S | 12³ τῆς τρυτ. Sc ||
14¹ καὶ ἐλθε συ ad 13 trahit M

ἐχόμενα τοῦ προτειχίσματος.

δεῖξόν μοι τὴν ὄψιν σου

καὶ ἀκούτισόν με τὴν φωνὴν σου,

ὅτι ἡ φωνὴ σου ἡδεῖα, καὶ ἡ ὄψις σου ψαῖα.

15 Πιάσατε ἡμῖν ἀλώπεκας

μικροὺς ἀφανίζοντας ἀμπελώνας,

καὶ αἱ ἀμπελοὶ ἡμῶν κυπρίζουσιν.

16 Ἀδελφιδὸς μου ἐμοί, κἀγὼ αὐτῷ,

ὁ ποιμαίνων ἐν ταῖς κρίνοις,

17 ἕως οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινήθωσιν αἱ σκιαί.

ἀπόστρεψον ὁμοιώθητι σύ, ἀδελφιδέ μου,

τῷ δόρκωνι ἢ νεβρῷ ἐλάφων

ἐπὶ ὄρη κοιλωμάτων.

3 1 Ἐπὶ κοίτην μου ἐν νυξίν

ἐζήτησα ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου,

ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὔρον αὐτόν,

ἐκάλεσα αὐτόν, καὶ οὐχ ὑπήκουσέν μου.

2 ἀναστήσομαι δὴ καὶ κυκλώσω ἐν τῇ πόλει

ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ ἐν ταῖς πλατείαις

καὶ ζητήσω ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου ·

ἐζήτησα αὐτόν καὶ οὐχ εὔρον αὐτόν.

3 εὗροσάν με οἱ τηροῦντες οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πόλει

Μὴ ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου εἶδετε;

4 ὥς μικρὸν ὅτε παρήλθον ἀπ' αὐτῶν,

ἕως οὗ εὔρον ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου ·

ἐκράτησα αὐτόν καὶ οὐκ ἀφήσω αὐτόν,

ἕως οὗ εἰσῆγαγον αὐτόν εἰς οἶκον μητρός μου

καὶ εἰς ταμίειον τῆς συλλαβούσης με.

5 ὤρκισα ὑμᾶς, θυγατέρες Ἱερουσαλημ,

ἐν ταῖς δυνάμεσιν καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσιν τοῦ ἀγροῦ,

ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην, ἕως ἂν θελήσῃ.

6 Τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ἀπὸ τῆς ἐρήμου

ὥς στελέχη καπνοῦ τεθυμιαμένη

σμύρναν καὶ λίβανον ἀπὸ πάντων κονιορτῶν μυρεψοῦ;

7 ἰδοὺ ἡ κλίνη τοῦ Σαλωμων,

ἐξήκοντα δυνατοὶ κύκλω αὐτῆς

ἀπὸ δυνατῶν Ἰσραὴλ,

8 πάντες κατέχοντες ῥομφαίαν

15³ καὶ > S^{3†} | κυπρίζουσαι B || 17³ ἡ > A | 17³ μου > R[†]

3² καὶ > A[†] | post 2⁴ = 1³ repetunt omn. exc. BS0[†] stichum 1⁴ ||

4³] pr. ευρουσα αυτον S[†]: ex inscriptione huius stichī (cf. corollarium in fine libri) repet. 1 αφηκα BS

δεδιδασμένοι πόλεμον,
ἀνὴρ ῥομφαία αὐτοῦ ἐπὶ μηρὸν αὐτοῦ
ἀπὸ θάμβους ἐν νυξίν.

9 φορεῖον ἐποίησεν ἑαυτῷ ὁ βασιλεὺς Σαλωμων
ἀπὸ εὐλῶν τοῦ Λιβάνου,

10 στύλους αὐτοῦ ἐποίησεν ἀργύριον
καὶ ἀνάκλιτον αὐτοῦ χρύσειον,
ἐπίβασις αὐτοῦ πορφυρᾷ,
ἐντὸς αὐτοῦ λιθόστρωτον,
ἀγάπην ἀπὸ θυγατέρων Ἱερουσαλημ.

11 ἔξέλθατε καὶ ἴδετε
ἐν τῷ βασιλεῖ Σαλωμων
ἐν τῷ στεφάνῳ, ὃ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ
ἐν ἡμέρᾳ νυμφεύσεως αὐτοῦ
καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης καρδίας αὐτοῦ.

4 1 Ἰδοὺ εἰ καλὴ, ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἰ καλὴ.
ὀφθαλμοί σου περιστεραί
ἐκτὸς τῆς σιωπῆσεώς σου.

τριχωμά σου ὡς ἀτέλαι τῶν αἰτῶν,
αἱ ἀπεκαλύφθησαν ἀπὸ τοῦ Γαλααδ.

2 ὀδόντες σου ὡς ἀτέλαι τῶν κεκαρμένων,
αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ,
αἱ πᾶσαι διδυμεύουσαι,
καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς.

3 ὡς σπαρτίον τὸ κόκκινον χεῖλη σου,
καὶ ἡ λαλιά σου ὑραία,
ὡς λέπυρον τῆς βόας μῆλόν σου
ἐκτὸς τῆς σιωπῆσεώς σου.

4 ὡς πύργος Δαυὶδ τράχηλός σου
ὁ ὑποδομημένος εἰς θαλπωθ·
χιλιοὶ θυρεοὶ κρέμανται ἐπ' αὐτόν,
πᾶσαι βολίδες τῶν δυνατῶν.

5 δύο μαστοὶ σοι ὡς δύο νεβροὶ δίδυμοι βορκάδος
οἱ νερόμενοι ἐν κρίνοισ.

6 ἕως οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί,
πορεύσομαι ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄρος τῆς σμύρνης
καὶ πρὸς τὸν-βουνὸν τοῦ Λιβάνου.

8¹ ρομφαίαν S || 9² εὐλῶν S† || 10² χρύσειον S || 11² (in S unus est-
lus) sic BS††: post 11¹ add. A. post 11² add. KcV† θυγατέρες αὐτῶν
41¹ ἡ > BV†: cf 2 10 | 1° ἀπὸ] ek S†† || 3¹ το BS†] > rel. | 3² τῆς >
BS† || 4² εἰς] ἐν S† | θαλπωθ A | 4³ πᾶσαι] + αἱ S || 6¹ οὐ > A | η
> S* | 6² τον > Bc

- 7 ὅλη καλὴ εἶ, ἡ πλησίον μου, καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοὶ
 8 Δεῦρο ἀπὸ Λιβάνου, νύμφη, δεῦρο ἀπὸ Λιβάνου
 ἐλεύσῃ καὶ διελεύσῃ ἀπὸ ἀρχῆς πίστεως,
 ἀπὸ κεφαλῆς Σανιρ καὶ Ερμων,
 ἀπὸ μανδρῶν λεόντων, ἀπὸ ὀρέων παρδάλεων.
 9 Ἐκαρδίωσας ἡμᾶς, ἀδελφὴ μου νύμφη,
 ἐκαρδίωσας ἡμᾶς ἐνὶ ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου,
 ἐν μιᾷ ἐνθέματι τραχήλου σου.
 10 τί ἐκαλλιώθησαν μαστοὶ σου, ἀδελφὴ μου νύμφη,
 τί ἐκαλλιώθησαν μαστοὶ σου ἀπὸ οἴνου;
 καὶ ὁσμὴ ἱματίων σου ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα.
 11 κηρίον ἀποστάζουσιν χεῖλη σου, νύμφη,
 μέλι καὶ γάλα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν σου,
 καὶ ὁσμὴ ἱματίων σου ὡς ὁσμὴ Λιβάνου.
 12 Κήπος κεκλεισμένος ἀδελφὴ μου νύμφη,
 κήπος κεκλεισμένος, πηγὴ ἐσφραγισμένη
 13 ἀποστολαί σου παράδεισος ῥοῶν μετὰ καρποῦ ἀκροδρύων,
 κύπροι μετὰ νάρδων,
 14 νάρδος καὶ κρίκος,
 κάλαμος καὶ κιννάμωμον
 μετὰ πάντων ξύλων τοῦ Λιβάνου,
 σμύρνα αὐθὺ μετὰ πάντων πρώτων μύρων,
 15 πηγὴ κήπων, φρέαρ ὕδατος ζώντος
 καὶ ῥοιζούντος ἀπὸ τοῦ Λιβάνου.
 16 Ἐξεγέρθητι, βορρά, καὶ ἔρχου, νότε,
 διάπνευσον κήπὸν μου, καὶ ρευσάτωσαν ἀρώματά μου·
 καταβήτω ἀδελφιδὸς μου εἰς κήπον αὐτοῦ
 καὶ φαγέτω καρπὸν ἀκροδρύων αὐτοῦ.
 5 : Εἰσῆλθον εἰς κήπὸν μου, ἀδελφὴ μου νύμφη,
 ἐτρύγησα σμύρναν μου μετὰ ἀρωμάτων μου,
 ἔφαγον ἄρτον μου μετὰ μέλιτός μου,
 ἔπον οἶνόν μου μετὰ γάλακτός μου·
 φάγετε, πλησίοι, καὶ πίετε καὶ μεθύσθητε, ἀδελφοί.
 2 Ἐγὼ καθεύδω, καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ.
 φωνὴ ἀδελφίδου μου, κρούει ἐπὶ τὴν θύραν

7 καλὴ εἶ tr. S†: cf. 1 | εἶ > V, ἡ > B: cf. 2 10 || 8⁹ πανιερα S | αερμων
 SA: cf. Ps. 132 3 || 9² ἐνὶ ἐν (sic) A†, ἐν ἐνὶ V† | 9³ μισα] ἐνὶ S†V | τρα-
 χηλου SA || 10¹² μαστοι σου 10¹ / 20² B†† | 10² τῇ ὅτι S† | 10³ ισατ.] μω-
 ρων S† | τα > B† || 13¹ ρων > BS*Ac || 14¹ αλογ S (pr. καὶ S†) |
 πρωτων] των A†† || 15¹ κηπου B | φρεαρ] pr. καὶ B || 16²] pr. καὶ BS |
 16³ αὐτου] σου A†: cf. 6 2

51¹ μου 10¹ > BS†† | 12 σμυρναν] σταφυλην S† | 1³ πλησιοι BS†† | οἱ τλη-
 σιον A. οἱ πλησιον μου SSV

- Ἀνοιξὸν μοι, ἀδελφὴ μου, ἡ πλησίον μου,
 περιστερὰ μου, τελεία μου,
 ὅτι ἡ κεφαλὴ μου ἐπλήσθη δρόσου
 καὶ οἱ βόστρυχοί μου ψεκᾶδων νυκτός.
- 3 Ἐξεδυσάμην τὸν χιτῶνά μου, πῶς ἐνδύσωμαι αὐτόν;
 ἐνιψάμην τοὺς πόδας μου, πῶς μολυνῶ αὐτούς;
- 4 ἀδελφιδὸς μου ἀπέστειλεν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀπῆς,
 καὶ ἡ κοιλία μου ἐθροήθη ἐπ' αὐτόν.
- 5 ἀνέστην ἐγὼ ἀνοιῖσαι τῷ ἀδελφιδῷ μου,
 χεῖρές μου ἔσταξαν σμύρναν,
 δάκτυλοί μου σμύρναν πλήρη
 ἐπὶ χεῖρας τοῦ κλείθρου.
- 6 ἤνοιξα ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου,
 ἀδελφιδὸς μου παρήλθεν·
 ψυχὴ μου ἐξῆλθεν ἐν λόγῳ αὐτοῦ,
 ἐζήτησα αὐτόν καὶ οὐχ εὔρον αὐτόν,
 ἐκάλεσα αὐτόν, καὶ οὐχ ὑπήκουσέν μου.
- 7 εὔροσάν με οἱ φύλακες οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πόλει,
 ἐπάταξάν με, ἐτραυματίσάν με,
 ἦραν τὸ θέριστρόν μου ἀπ' ἐμοῦ φύλακες τῶν τειχέων.
- 8 ὤρκισα ὑμᾶς, θυγατέρες Ἱερουσαλημ,
 ἐν ταῖς δυνάμεσιν καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσιν τοῦ ἀγροῦ,
 ἐὰν εὔρητε τὸν ἀδελφιδόν μου, τί ἀπαγγεῖλητε αὐτῷ;
 ὅτι τετρωμένη ἀγάπης εἰμὶ ἐγώ.
- 9 Τί ἀδελφιδὸς σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ, ἡ καλὴ ἐν τυναιεῖν,
 τί ἀδελφιδὸς σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ, ὅτι οὕτως ὤρκισας ἡμᾶς;
- 10 Ἀδελφιδὸς μου λευκὸς καὶ πυρρός,
 ἐκκελοχισμένος ἀπὸ μυριάδων·
- 11 κεφαλὴ αὐτοῦ χρυσίον καὶ φαλ,
 βόστρυχοι αὐτοῦ ἐλάται, μέλανες ὡς κόραξ,
- 12 ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς περιστερὰ ἐπὶ πληρώματα ὑδάτων
 λελουσμένοι ἐν γάλακτι
 καθήμεναι ἐπὶ πληρώματα ὑδάτων,
- 13 σιαγόνες αὐτοῦ ὡς φιάλαι τοῦ ἀρώματος φύουσαι μυρεψικά,
 χεῖλη αὐτοῦ κρίνα στάζοντα σμύρναν πλήρη,
- 14 χεῖρες αὐτοῦ τορευταὶ χρυσαὶ πεπληρωμέναι θαρσις,

2^s οἱ > S²¹ || 5¹ εγω ανοιξαι] tr. S²¹ | 5²] pr. αι A (c²¹)²¹ | 5⁴ cum 6¹ iun-
 gunt BS || 6³] pr. η A | απηλθεν S²¹ | 6⁵ ουκ επηκουσεν A || 7⁵ μου >
 S || 8⁵ αδελφον S²¹: cf. 6² | τι απαγγ.] απαγγειλατε S | 8⁴ τετρ. αγ.] tr.
 S²¹ (S²¹ τετρωμενης) | εμι εγω] εγω B²¹, εμι B²¹ | 10² απο] εκ S²¹ ||
 10¹] pr. οἱ SV²¹ | 12² λελουσμ.] σ > SA: cf. Thack. p. 220 | 12⁵ υδατων] >
 B²¹, in O sub + (+ in O per errorem ante 12¹ υδατων)

Zeită din mileniul II î.e.n.
mult cinstită în Canaan.
Ține în mâini o floare de
lotus. Amintește, de zeița
egipteană Hathor

Oameni care aduc jertfă pe
un loc înalt la răsăritul soa-
relui. Model de bronz din
secolul XII î.e.n. la Susa
(Muzeul Louvre)

**Pridvoarele subterane ale lui Solomon, în forma actuală din timpul
Cruciadelor**

**Cântăreț la psal-
tirion — instrument
a cărei melodie se
varsă în sus cu des-
chidere spre stele.
Relief arhaic**

Jan Vermeer van Delft. Fată citind scrisoare la fereastră deschisă
(Muzeul din Dresda)

Ceramică feniciană
din epoca de fier
La-Tène, 450 î.e.n
O femeie cu o tam-
burină

Zeitate feniciană
de influență egip-
teană; poartă pe
cap soarele.
Din secolul V
î.e.n (Muzeul
Louvre) →

Partea de sus a
unui jertfelnic din
calcar găsit la Mo-
giddo (secolul X—
IX î.e.n) Altar nu-
mit cu coarne; în
fiecare colț este un
corn simbol al divi-
nului. Cei urmăriți
ajunși cu mîna la
corn scăpau de pe
deapsă

Rembrandt. Saskia cu o floare roșie (*Muzeul din Dresda*)

Rembrandt. Samson la masa de nuntă (*Muzeul din Dresda*)

Palma Vecchio Iacob și Rahel (*Muzeul din Dresda*)

Păstor. Statuie din lut din timpul pribegiei lui Abraham în Canaan
(secolul XVIII î.e.n.)

- κοιλία αὐτοῦ πυξίον ἐλεφάντινον ἐπὶ λίθου σαπφείρου,
 15 κνήμαι αὐτοῦ στῦλοι μαρμάρινοι
 τεθεμελιωμένοι ἐπὶ βάσεις χρυσᾶς,
 εἶδος αὐτοῦ ὡς Λίβανος, ἐκλεκτὸς ὡς κέδροι,
 16 φάρυξ αὐτοῦ γλυκασμοὶ καὶ ὅλος ἐπιθυμία·
 οὗτος ἀδελφιδὸς μου,
 καὶ οὗτος πλησίον μου, θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ.
- 6 1 Ἰδοὺ ἀπῆλθεν ὁ ἀδελφιδὸς σου, ἡ καλὴ ἐν γυναιξίν;
 παῦ ἀπέβλεψεν ὁ ἀδελφιδὸς σου;
 καὶ ζητήσομεν αὐτὸν μετὰ σοῦ.
- 2 Ἀδελφιδὸς μου κατέβη εἰς κήπον αὐτοῦ
 εἰς ψιάλας τοῦ ἀρώματος
 ποιμαίνειν ἐν κήποις καὶ συλλέγειν κρίνα·
- 3 ἐγὼ τῇ ἀδελφιδῇ μου, καὶ ἀδελφιδὸς μου ἐμοὶ
 ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις.
- 4 Καλὴ εἶ, ἡ πλησίον μου, ὡς εὐδοκία,
 ὡραία ὡς Ἱερουσαλὴμ,
 θαύβος ὡς τεταγμένοι.
- 5 ἀποστρεφὼν ὀφθαλμούς σου ἀπεναντίον μου,
 ὅτι αὐτοὶ ἀνεπτέρωσάν με.
 τρίχωμά σου ὡς ἀτέλαι τῶν αἰγῶν,
 αἱ ἀνεφάνησαν ἀπὸ τοῦ Γάλααδ.
- 6 ὀδόντες σου ὡς ἀτέλαι τῶν κεκαρμένων,
 αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ,
 αἱ πᾶσαι διδυμεύσασαι,
 καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς.
- 7 ὡς σπαρτίον τὸ κόκκινον χεῖλη σου,
 καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία.
 ὡς λέπυρον τῆς βόας μῆλόν σου
 ἐκτὸς τῆς σιωπῆσεώς σου.
- 8 Ἐξήκοντά εἰσιν βασιλίσσαι, καὶ ὀγδοήκοντα παλλακαί,
 καὶ νεάνιδες ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς.
- 9 μία ἔστιν περιστέρα μου, τελεία μου,
 μία ἔστιν τῇ μητρὶ αὐτῆς,
 ἐκλεκτὴ ἔστιν τῇ τεκούσῃ αὐτῆς.
 εἶδοσαν αὐτὴν θυγατέρες καὶ μακαριοῦσιν αὐτήν,
 βασιλίσσαι καὶ παλλακαὶ καὶ αἰνέσουσιν αὐτήν.

6 2^ο ἀδελφός Bt: cf. 58 [αὐτοῦ] μου A²: cf. 4 16 [5^ο ἀδελφιδός] pr. c
 SA || 4^ο αἱ > S | η > Bt: cf. 2 10 η 5^ο ὀφθ. σου (αἱ, μοι) in B² | 5^ο
 ἀνεφάν.] ἀνεβήσαν S: cf. 0² | 7^ο 2 = 43¹⁰ | 7^ο το ἵσθ] > rel. | 7^ο της >
 B* || 9^ο ἔστιν > S* | αὐτῆς RS* A²] -την rel.: cf. 8 5 | 9^ο καὶ 10^ο] + γε B
 S* | καὶ ult. > S

- 10 Τίς αὕτη ἡ ἐκκύπτουσα ὥσει ὄρθρος,
καλὴ ὥς σελήνη, ἐκλεκτὴ ὥς ὁ ἥλιος,
θάμβος ὥς τεταγμένοι;
- 11 Εἰς κήπον καρύας κατέβην ἰδεῖν ἐν γενήμασιν τοῦ χειμάρρου,
ἰδεῖν εἰ ἦνθησεν ἡ ἀμπelos,
ἐξηνθήσαν αἱ ῥόαι·
ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστοὺς μου σοί.
- 12 οὐκ ἔγνω ἡ ψυχὴ μου· ἔθετό με ἄρματα Ἀμιναδαβ.
- 7 1 Ἐπίστρεφε ἐπίστρεφε, ἡ Σουλαμίτις,
ἐπίστρεφε ἐπίστρεφε, καὶ ὀψόμεθα ἐν σοί.
Τί ὤψεσθε ἐν τῇ Σουλαμίτιδι;
ἡ ἐρχομένη ὥς χοροὶ τῶν παρεμβολῶν.
- 2 Τί ὠραιώθησαν διαβήματά σου ἐν ὑποδήμασιν,
θύγατερ Ναδαβ;
ῥυθμοὶ μηρῶν σου ὅμοιοι ὀρμίσκοις
ἔργῳ χειρῶν τεχνίτου·
- 3 ὀμφαλὸς σου κρατὴρ τορευτοῦ
μὴ ὑστερούμενος κράμα·
κοιλία σου θυμωνιά σίτου πεφραγμένη ἐν κρίνοις·
- 4 δύο μαστοὶ σου ὥς δύο νεβροὶ δίδυμοι δορκάδος·
- 5 τράχηλός σου ὥς πύργος ἐλεφάντινός·
ὀφθαλμοὶ σου ὥς λίμναι ἐν Ἐσεβων
ἐν πύλαις θυγατρὸς πολλῶν·
μυκτὴρ σου ὥς πύργος τοῦ Λιβάνου·
σκοπεύων πρόσωπον Δαμασκού·
- 6 κεφαλὴ σου ἐπὶ σέ ὥς Κάρμηλος,
καὶ πλόκιον κεφαλῆς σου ὥς πορφύρα,
βασιλεὺς δεδεμένος ἐν παραδρομαῖς.
- 7 Τί ὠραιώθης καὶ τί ἡδύνθης;
ἀγάπη, ἐν τρυφαῖς σου;
- 8 τοῦτο μέγεθος σου ὠμοιώθη τῷ φοίνικι
καὶ οἱ μαστοὶ σου τοῖς βότρυσιν.
- 9 εἶπα Ἀναβήσομαι ἐν τῷ φοίνικι,
κρατήσω τῶν ὕψεων αὐτοῦ,
καὶ ἔσονται δὴ μαστοὶ σου ὥς βότρυες τῆς ἀμπέλου
καὶ ὁσμὴ ῥινόσ σου ὥς μῆλα

10² ο > S | 10³ τεταγμένη Bst || 11¹ γενηματι SA | 11² ἐξηνθησαν] εἰ
ηνθ. A: cf. 7 13² | 11⁴ = 7 13⁴ || 12 η > S⁺

7 1¹ σουμανειτις et 1² σουμανειτιδι Bst: cf. Regn. III 1 15 IV 4 12 || 2¹ τι
(cf. 7¹) > BS | 2² θυγ. αμιναδαβ A | 2³ εργον B, εργων S⁺ | χειρων > BS⁺ ||
3² κραματος SA || 5¹; pr. ο B | 5²; pr. οι B || 7¹ ηδυνηθης S⁺ || 8¹ ω-
μοιωθη] -θης B, ομοιωθητι S⁺ || 9¹ εν] επι BS | 9²; pr. και S* | 9³ και > S⁺⁺

- 10 καὶ λάρυγξ σου ὡς οἶνος ὁ ἀγαθὸς
πορευόμενος τῷ ἀδελφιδῷ μου εἰς εὐθύτητα
ικανούμενος χεῖλεσίν μου καὶ ὁδοῦσιν.
- 11 Ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου,
καὶ ἐπ' ἐμέ ἡ ἐπιστροφή αὐτοῦ.
- 12 ἔλθέ, ἀδελφιδέ μου, ἐξέλθωμεν εἰς ἀγρόν,
αὐλισθῶμεν ἐν κώμαις.
- 13 ὀρθρίσωμεν εἰς ἀμπελῶνας,
ἴδωμεν εἰ ἦνθησεν ἡ ἀμπελος,
ἦνθησεν ὁ κυπρισμός, ἦνθησαν αἱ βόαι.
ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστοὺς μου σοί.
- 14 οἱ μανδραγόραι ἔδωκαν ὄσμην,
καὶ ἐπὶ θύραις ἡμῶν πάντα ἀκρόδρυα,
νέα πρὸς παλαιά, ἀδελφιδέ μου, ἐτήρησά σοι.
- 8 1 Τίς δῖψη σε ἀδελφιδόν μου θηλάζοντα μαστοὺς μητρός μου;
εὐροῦσά σε ἔξω φιλήσω σε, καὶ γε οὐκ ἐξουδενώσουσίν μοι.
- 2 παραλήμφομαί σε, εἰσάξω σε εἰς οἶκον μητρός μου
καὶ εἰς ταμείιον τῆς συλλαβούσης με.
ποτιῶ σε ἀπὸ οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ,
ἀπὸ νάματος βρώων μου.
- 3 Εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλὴν μου,
καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ περιλήμνεται με.
- 4 ὠρκισα ὑμᾶς, θυγατέρες ἱεροσολημ,
ἐν ταῖς δυνάμεσιν καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσιν τοῦ ἀγροῦ,
τί ἐγείρητε καὶ τί ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην, ἕως ἂν θελήσῃ.
- 5 Τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα λελευκανθισμένη
ἐπιστηριζομένη ἐπὶ τὸν ἀδελφιδὸν αὐτῆς;
Ὑπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε.
ἐκεῖ ὠδίνησέν σε ἡ μήτηρ σου,
ἐκεῖ ὠδίνησέν σε ἡ τεκοῦσά σου.
- 6 Θές με ὡς σφραγίδα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου,
ὡς σφραγίδα ἐπὶ τὸν βραχίονά σου.
διὲν κραταιὰ ὡς θάνατος ἀγάπη,
σκληρὸς ὡς ἄδης ζῆλος.
περίπτερα αὐτῆς περίπτερα πυρός, φλόγες αὐτῆς.
- 7 Ὑδωρ πολὺ οὐ δυνήσεται σβέσαι τὴν ἀγάπην,

10¹ λαρυ.] pr. ο ΒΑς | ο > Apl. | 10² χεῖλ.] pr. εν Α || 14¹) + αὐτῶν S
31¹ ἀδελφιδὸν BSt] -φιδουν V† (V† ubique ου pro ο), -φιδε rel. | 12² μοι
με AS^c || 2⁴ μου] σου B** || 3² η (cf. 26)] > A† || 4² τι εγ. και τι (>
S**†) ελεγ.] εαν εγ. και ελεγ. B: ex 27 35 || 5¹ λελευκανθ.] v > B† | 5² σου
B*S**†] σε rel.: cf. 69 || 6⁴ σκληρον A† | 6² πυρος] + ανθρακες πυρος S^cV
| φλετος S**†

καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσιν αὐτήν·

ἐὰν δῶ ἄνθρωπος τὸν πάντα βίον αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ,
ἐξουθενώσει ἐξουθενώσουσιν αὐτόν.

8 Ἀδελφὴ ἡμῖν μικρά καὶ μαστοὺς οὐκ ἔχει·

τί ποιήσωμεν τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν
ἐν ἡμέρᾳ, ἥ ἐὰν λαληθῇ ἐν αὐτῇ;

9 εἰ τεῖχος ἐστίν, οἰκοδομήσωμεν ἐπ' αὐτήν ἐπάλλξεις ἀργυρᾶς·
καὶ εἰ θύρα ἐστίν, διαγράψωμεν ἐπ' αὐτήν σανίδα κεδρίνην.

10 Ἐγὼ τεῖχος, καὶ μαστοὶ μου ὡς πύργοι·

ἐγὼ ἤμην ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ὡς εὐρίσκουσα εἰρήνην.

11 Ἀμπελῶν ἐγενήθη τῷ Σαλωμων ἐν Βεελαμων·

ἔδωκεν τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ τοῖς τηροῦσιν,
ἄνθρωποι οἶσι ἐν καρπῷ αὐτοῦ χιλίους ἀργυρίου.

12 ἀμπελῶν μου ἐμὸς ἐνώπιόν μου·

οἱ χίλιοι σοί, Σαλωμων, καὶ οἱ διακόσιοι
τοῖς τηροῦσι τὸν καρπὸν αὐτοῦ.

13 Ὁ καθήμενος ἐν κήποις,

ἐταῖροι προσέχοντες τῇ φωνῇ σου· ἀκούτισόν με.

14 Φύγε, ἀδελφιδέ μου, καὶ ὁμοιώθητι τῇ δορκάδι

ἢ τῷ νεβρῷ τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων.

Canticum canticorum Salomonis, quod hebraicae dicitur Sir hasirim*

Caput I

1. Osculetur me osculo oris sui: quia meliora sunt ubera tua vino,
2. Fragrantia unguentis optimis. Oleum effusum nomen tuum: ideo adescendulae dilexerunt te.
3. Trahe me: post te curremus in odorem unguentorum tuorum. Introduxit me rex in cellaria sua: exultabimus et laetabimur in te, memores uberum tuorum super vinum: recti diligunt te.
4. Nigra sum, sed formosa, filiae Jerusalem, sicut tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis.
5. Nolite me considerare quod fusca sim, quia decoloravit me sol: filii matris meae pugnaverunt contra me, posuerunt me custodem in vineis: vineam meam non custodivi.
6. Indica mihi, quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie, ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum.
7. Si ignoras te, o pulcherrima, inter mulieres, egredere, et abi post vestigia gregum, et pasce hoedos tuos juxta tabernacula pastorum.
8. Equitatu meo in curribus Pharaonis assimilavi te, amica mea.

*Text reproduc după *Biblia Sacra iuxta Latinam Vulgatam Versionem*, XI, *Proverbia, Ecclesiastes, Canticum Canticorum*, Roma, 1975.

9. Pulchrae sunt genae tuae sicut turturis: collum tuum sicut monilia.
10. Murenulas aureas faciemus tibi, vermiculatas argento.
11. Dum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum.
12. Fasciculus myrrhae dilectus meus mihi, inter ubera mea commorabitur.
13. Botrus cypri dilectus meus mihi, in vineis Engaddi.
14. Ecce tu pulchra es, amica mea, ecce tu pulchra es, oculi tui columbarum.
15. Ecce tu pulcher es, dilecte mi, et decorus. Lectulus noster floridus:
16. Tigna domorum nostrarum cedrina, laquearia nostra cypressina.

Caput II

1. Ego flos campi, et liliū convallium.
2. Sicut liliū inter spinas, sic amica mea inter filias.
3. Sicut malus inter ligna silvarum, sic dilectus meus inter filios. Sub umbra illius, quem desideraveram, sedi: et fructus ejus dulcis gutturi meo.
4. Introduxit me in cellam vinariam, ordinavit in me charitatem.
5. Fulcite me floribus, stipate me malis quia amore langueo.
6. Laeva ejus sub capite meo, et dextera illius amplexabitur me.
7. Adjuro vos, filiae Jerusalem, per capreas, cervosque camporum, ne suscitetis, neque evigilare faciatis dilectam, quoadusque ipsa velit.
8. Vox dilecti mei, ecce iste venit saliens in montibus, transiliens colles:
9. Similis est dilectus meus capreae hinnuloque cervorum: en ipse stat post parietem nostrum respiciens per fenestras, prospiciens per cancellos.

10. En dilectus meus loquitur mihi: Surge, propera, amica mea, columba mea, formosa mea, et veni.
11. Jam enim hiems transiit, imber abiit, et recessit.
12. Flores apparuerunt in terra nostra, tempus putationis advenit: vox turturis audita est in terra nostra:
13. Ficus protulit grossos suos: vineae florentes dederunt odorem suum. Surge, amica mea, speciosa mea, et veni:
14. Columba mea in foraminibus petrae, in caverna maceriae, ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis, et facies tua decora.
15. Capite nobis vulpes parvulas, quae demoliuntur vineas: nam vinea nostra floruit.
16. Dilectus meus mihi, et ego illi, qui pascitur inter lilia.
17. Donec aspiret dies, et inclinentur umbrae. Revertere: similis esto, dilecte mi, capreae, hinnuloque cervorum super montes Bether.

Caput III

1. In lectulo meo per noctes quaesivi quem diligit anima mea: quaesivi illum, et non inveni.
2. Surgam, et circuibo civitatem: per vicos et plateas quaeram quem diligit anima mea: quaesivi illum, et non inveni.
3. Invenerunt me vigiles, qui custodiunt civitatem: Num quem diligit anima mea, vidistis?
4. Paululum cum pertransissem eos, inveni quem diligit anima mea: tenui eum: nec dimittam donec introducam illum in domum matris meae, et in cubiculum genitricis meae.
5. Adjuro vos, filiae Jerusalem, per capreas, cervosque camporum, ne suscitetis, neque evigilare faciatis dilectam, donec ipsa velit.
6. Quae est ista, quae ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhae, et thuris, et universi pulveris pigmentarii?

7. En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israel:
8. Omnes tenentes gladios, et ad bella doctissimi: uniuscujusque ensis super femur suum propter timores nocturnos.
9. Ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani:
10. Columnas ejus fecit argenteas, reclinatorium aureum, ascensum purpureum: media charitate constravit propter filias Jerusalem:
11. Egredimini et videte, filiae Sion, regem Salomonem in diademate, quo coronavit illum mater sua in die desponsationis illius, et in die laetitiae cordis ejus.

Caput IV

1. Quam pulchra es, amica mea, quam pulchra es! Oculi tui columbarum, absque eo, quod intrinsecus latet. Capilli tui sicut greges caprarum, quae ascenderunt de monte Galaad.
2. Dentes tui sicut greges tonsarum, quae ascenderunt de lavacro, omnes gemellis foetibus, et sterilis non est inter eas.
3. Sicut vitta coccinea, labia tua: et eloquium tuum, dulce. Sicut fragmen mali punici, ita genae tuae, absque eo, quod intrinsecus latet.
4. Sicut turris David collum tuum, quae aedificata est cum propugnaculis: mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium.
5. Duo ubera tua, sicut duo hinnuli capreae gemelli, qui pascuntur in liliis.
6. Donec aspiret dies, et inclinentur umbrae, vadam ad montem myrrhae, et ad collem thuris.
7. Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te.
8. Veni de Libano, sponsa mea, veni de Libano, veni: coronaberis de capite Amana, de vertice Sanir et Hermon, de cubilibus leonum, de montibus pardorum.

9. Vulnerasti cor meum, soror mea sponsa, vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum, et in uno crine colli tui.
10. Quam pulchrae sunt mammae tuae, soror mea sponsa! pulchriora sunt ubera tua vino, et odor unguentorum tuorum super omnia aromata.
11. Favus distillans labia tua, sponsa, mel et lac sub lingua tua: et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris.
12. Hortus conclusus soror mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus.
13. Emissiones tuae paradisi malorum puniceorum cum pomorum fructibus. Cypri cum Nardo.
14. Nardus et crocus, fistula et cinnamomum cum universis lignis Libani, myrrha et aloe cum omnibus primis unguentis.
15. Fons hortorum: puteus aquarum viventium, quae fluunt impetu de Libano.
16. Surge, Aquilo, et veni Auster, perfla hortum meum, et fluant aromata illius.

Caput V

1. Veniat dilectus meus in hortum suum, et comedat fructum pomorum suorum. Veni in hortum meum, soror mea sponsa, messui myrrham meam cum aromatibus meis: comedi favum cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo: comedite, amici, et bibite, et inebriamini, charissimi.
2. Ego dormio, et cor meum vigilat: vox dilecti mei pulsantis: Aperi mihi, soror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea: quia caput meum plenum est rore, et cincinni mei guttis noctium.
3. Expoliavi me tunica mea, quomodo induar illa? lavi pedes meos, quomodo inquinabo illos?
4. Dilectus meus misit manum suam per foramen, et venter meus intremuit ad tactum ejus.

5. Surrexi, ut aperirem dilecto meo: manus meae stillaverunt myrrham, et digiti mei pleni myrrha probatissima.
6. Pessulum ostii mei aperui dilecto meo: at ille declinaverat, atque transierat. Anima mea liquefacta est, ut locutus est: quaesivi, et non inveni illum: vocavi, et non respondit mihi.
7. Invenerunt me custodes qui circumeunt civitatem: percusserunt me, et vulneraverunt me: tulerunt pallium meum mihi custodes murorum.
8. Adjuro vos, filiae Jerusalem, si inveneritis dilectum meum, ut nuncietis ei quia amore langueo.
9. Qualis est dilectus tuus ex dilecto, o pulcherrima mulierum? qualis est dilectus tuus ex dilecto, quia sic adjurasti nos?
10. Dilectus meus candidus et rubicundus, electus ex millibus.
11. Caput ejus aurum optimum: Comae ejus sicut elatae palmarum, nigrae quasi corvus.
12. Oculi ejus sicut columbae super rivulos aquarum, quae lacte sunt lotae, et resident juxta fluentia plenissima.
13. Genae illius sicut areolae aromatum consitae a pigmentariis. Labia ejus lilia distillantia myrrham primam.
14. Manus illius tornatiles aureae, plenae hyacinthis. Venter ejus eburneus, distinctus sapphiris.
15. Crura illius columnae marmoreae, quae fundatae sunt super bases aureas. Species ejus ut Libani, electus ut cedri.
16. Guttur illius suavissimum, et totus desiderabilis: talis est dilectus meus, et ipse est amicus meus, filiae Jerusalem.
17. Quo abiit dilectus tuus, o pulcherrima mulierum? quo declinavit dilectus tuus, et quaeremus eum tecum?

Caput VI

1. Dilectus meus descendit in hortum suum ad areolam aromatum, ut pascatur in hortis, et lilia colligat.
2. Ego dilecto meo, et dilectus meus mihi, qui pascitur inter lilia.

3. Pulchra es, amica mea, suavis, et decora sicut Jerusalem: terribilis ut castrorum acies ordinata.
4. Averte oculos tuos a me, quia ipsi me avolare fecerunt. Capilli tui sicut grex caprarum, quae apparuerunt de Galaad.
5. Dentes tui sicut grex ovium, quae ascenderunt de lavacro, omnes gemellis foetibus, et sterilis non est in eis.
6. Sicut cortex mali punici, sic genae tuae absque occultis tuis.
7. Sexaginta sunt reginae, et octoginta concubinae, et adolescentularum non est numerus.
8. Una est columba mea, perfecta mea, una est matris suae, electa genitrici suae. Viderunt eam filiae, et beatissimam praedicaverunt: reginae et concubinae, et laudaverunt eam.
9. Quae est ista, quae progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata?
10. Descendi in hortum nucum, ut viderem poma convallium, et inspicerem si floruisset vinea, et germinassent mala punica.
11. Nescivi: anima mea conturbavit me propter quadrigas Aminadab.
12. Revertere, revertere, Sulamitis: revertere, ut intueamur te.

Caput VII

1. Quid videbis in Sulamite, nisi choros castrorum? Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis, filia principis! Juncturae femorum tuorum, sicut monilia, quae fabricata sunt manu artificis.
2. Umbilicus tuus crater tornatilis, numquam indigens poculis. Venter tuus sicut acervus tritici, vallatus liliis.

3. Duo ubera tua, sicut duo hinnuli gemelli capreae.
4. Collum tuum sicut turris eburnea. Oculi tui sicut piscinae in Hesebon, quae sunt in porta filiae multitudinis. Nasus tuus sicut turris Libani, quae respicit contra Damascus.
5. Caput tuum ut Carmelus: et comae capitis tui, sicut purpura regis vincta canalibus.
6. Quàm pulchra es, et quàm decora charissima, in deliciis!
7. Statura tua assimilata est palmae, et ubera tua botris.
8. Dixi: Ascendam in palmam et apprehendam fructus ejus: et erunt ubera tua sicut botri vineae: et odor oris tui sicut malorum.
9. Guttur tuum sicut vinum optimum, dignum dilecto meo ad potandum, labiisque et dentibus illius ad ruminandum.
10. Ego dilecto meo, et ad me conversio ejus.
11. Veni, dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis.
12. Mane surgamus ad vineas, videamus si floruit vinea, si flores fructus parturiunt, si floruerunt mala punica: ibi dabo tibi ubera mea.
13. Mandragorae dederunt odorem. In portis nostris omnia poma: nova et vetera, dilecte mi, servavi tibi.

Caput VIII

1. Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meae, ut inveniam foris, et deosculer te, et jam me nemo despiciat?
2. Apprehendam te, et ducam in domum matris meae: ibi me docebis, et dabo tibi poculum ex vino condito, et mustum malorum granatorum meorum.
3. Laeva ejus sub capite meo, et dextera illius amplexabitur me.
4. Adjuro vos, filiae Jerusalem, ne suscitetis, neque evigilare faciatis dilectam donec ipsa velit.

5. Quae est ista, quae ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum? Sub arbore malo suscitavi te: ibi corrupta est mater tua, ibi violata est genitrix tua.
6. Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum: quia fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus aemulatio: lampades ejus lampades ignis atque flammarum.
7. Aquae multae non potuerunt extinguere charitatem, nec flumina obruent illam: si dederit homo omnem substantiam domus suae pro dilectione, quasi nihil despiciet eam.
8. Soror nostra parva, et ubera non habet. Quid faciemus sorori nostrae in die quando alloquenda est.
9. Si murus est, aedificemus super eum propugnacula argentea: si ostium est, compingamus illud tabulis cedrinis.
10. Ego murus: et ubera mea sicut turris, ex quo facta sum coram eo quasi pacem reperiens.
11. Vineam fuit pacifico in ea, quae habet populos: tradidit eam custodibus, vir affert pro fructu ejus mille argenteos.
12. Vineam meam coram me est. Mille tui pacifici, et ducenti his, qui custodiunt fructus ejus.
13. Quae habitas in hortis, amici auscultant: fac me audire vocem tuam.
14. Fuge, dilecte mi, et assimilare capreae, hinnuloque cervorum super montes aromatum.

TRADUCERI VECHI ROMÂNEȘTI

Traduceri românești

Cea dintîi tipăritură devenită clasică în limba română încă de la apariție care cuprinde și *Cântarea cântărilor* este *Biblia* de la București din anul 1688 a lui Șerban Cantacuzino. Reprodusă în ediția noastră, această traducere a *Cântării cântărilor* își păstrează cursivitatea, prospețimea limbii și profunzimea înțelesului pînă astăzi.

Aceasta este pe de o parte dovada maturității limbii cînd s-a făcut această traducere și pe de alta statornicia ei veacuri de-a rîndul.

După un secol (1795), Samuil Micu tipărește *Biblia* de la Blaj care cuprinde și *Cântarea lui Solomon* reprodusă și în ediția de față pentru aceeași frumusețe și prospețime a limbii.

În 1819 apare o reeditare, la Petersburg, a *Bibliei* de la Blaj.

În 1859 apare la Buzău, în cinci volume, o reeditare a *Bibliei* de la Blaj, deci și a *Cântării cântărilor*, prin grija episcopului Filotei. Fiecare carte din *Biblie* este însoțită de un Cuvînt înainte și cu unele îndreptări de limbă, folosindu-se *Biblia* lui Șerban. De aceea această ediție a fost socotită ca o sinteză a celor două mari traduceri existente.

În 1856—1858 Andrei Șaguna publică la Sibiu *Biblia* întregă cu ilustrații și o Prefață. Despre limba acestei traduceri, Șaguna spune: „Limba *Bibliei* pentru un popor numai o dată se poate face; dacă s-a învins piedica cea mare a tra-

ducerii și dacă poporul au primit limba aceea așa zicînd în însăși ființa sa: atunci următorii n-au de a mai face alta, ci numai a o reînnoi și îndrepta așa după cum o ar fi rennoit și îndreptat traducătorul cel dintîi al *Bibliei* de ar fi trăit pînă în vremile lor ... Iar limba noastră e pom viu, care în toată primăvara se schimbă; ramurile bătrîne și fără suc se usucă și cad, mlădițe tinere ies și cresc, frunza vestejește și se scutură, dar alta nouă curînd îl împodobește — toate ale lui se fac și se prefac, numai trupina rămîne totdeauna aceeași“. Această traducere cuprinde și *Cântarea cântărilor* și de aceea comentăm: Un principiu valabil pentru orice limbă cînd e vorba de traducerea cărților fundamentale în limba vie a unui popor.

Ion Eliade Rădulescu scoate la Paris o traducere proprie a *Bibliei*, aplicînd norme lexicale și ortografice specifice altor limbi. Traducerea lui rămîne sub nivelul literar atins de edițiile precedente. Titlul *Bibliei* lui Eliade: *Biblia Sacra que coprinde Vechiul și Nuoul Testament*. Tradusă din hellenesce după A quellor septedeci de I. Heliade R. Paris, 1858. N-a scos însă decît un volum cuprinzînd 8 cărți din *Vechiul Testament*. Criticat acest volum, traducerea n-a apărut mai de parte.

Tot slabă este traducerea lui C. Aristia din 1859, *Biblia Sacra...*, într-o limbă artificioasă și străină spiritului viu național al traducerilor anterioare.

Artificioasă rămîne și traducerea Societății biblice britanice.

O traducere mai nouă este cea din *Biblia Sinodală* din 1914; ni se pare cea care păstrînd frumusețea vechilor traduceri ține seamă și de unele înnoiri ale limbii.

De asemenea, de luat în seamă este cea a lui Gala Galaction și Vasile Radu, precum și traducerea *Cântării cântărilor* a Patriarhului Nicodim.

I. Al.

Cap. a

Sărutemă dela sărutările gurii lui, căci mai bune-s țâțele tale decît vinul. Și mirosul mirurilor tale, mai mult decît toate miroasele, mir deșertat numele tău, pentru aceaia fecioarele te iubiră. Traserăte dennapoia ta, la mirosul mirurilor tale.

Vom alerga, băgă-mă împăratul în cămara lui, bucuranevom și ne vom veseli întru tine, iubivom țâțele tale mai mult decît vinul, dreptatea iubituteau. Neagră sînt eu și frumoasă, featele ierusalimului ca sălașele kidarului, ca corturile lui Solomon. Numă vedeți căci eu sînt negrii dumă, căci mau ars soarele fiii maicii mele, sau învrăjbit întrumine, puserămă păzitoare în vii, viia mea nam păzit.

Povesteăștem pre carele au iubit sufletul mieu, unde paști unde zaci înamiazăzi, ca nu doară sămă facă caceaia casă învaluiaște pre cerezile priatenilor tăi. Denute vei cunoaște presine, cea frumoasă întru fămei, ești tu întru călciile turmelor, și paște iadele tale spre sălașurile păstorilor. Cu călărimea mea întru carele lui faraon, asemanatuteam ceaia ce ești aproape de mine. Ce sau înfrumusețat fâlcile tale, ca ale turturealei, cerbicea ta ca niște șiruri. Asămăniari de aur facevom ție cu pistrituri de argint. Până unde iaste împăratul întru înduplecarea lui, nardul mieu datau mirosul lui. Legătura stactiei, iubitul mieu în mijlocul țâțelor mele va pe-

treace. Strugur de kipru e fratele meu miie învie îngadi. Iată ești frumoasă cea de aproapele meu, iată ești frumoasă, okii tăi porumbi. Iată ești bun fratele meu, și încă înfrumusețat, patul nostru umbros. Grinzile caselor noastre kedri podurile noastre kiparoși.

Cap. β

Eu floarea cîmpului, crinul văilor. Ca crinul în mijlocul spinilor, așa e iubitul meu, în mijlocul featelor. Ca mărul în leamnele dumbravii, așa fratele meu, între mijlocul fiilor în umbra lui am pohtit, și am șăzut, și roada lui e dulce în gâttele-meu. Băgați mă în casa vinului, grămădiți preste mine dragoste. Întăriți mă întru mirosituri clădiți mă în meri, căci ranită-s de dragoste eu. Stînga lui supt kapul meu și direapta lui mă va cuprinde. Juratu v-am pre voi featele ierusalimului în puteri și în țăriile țarinei de veți scula și veți deștepta dragostea până unde va vrea glasul fratelui meu, iata așa vine, sărind preste munți săltînd preste dealuri. Aseamene iaste frățiorul meu cu căprioara sau cu puii de cerbi (preste munții lui vedzi-l) iată acesta stătu, dennapoia păreatelui nostru, privind pre firestri, plecându-se pren mreji. Răspunde frățiorul meu, frumoasa porumbița mea. Că iată iarna au trecut ploaia să duse, mearse la sine. Florile să iviră pre pământ, vreamea pleavilii au sosit, glasul turturealii sau auzit în pământul nostru. Smochinul au scos ceale fără vreame smochinele lui, și viile înfloresc, deaderă miros, scoală vino cea de aproapele meu, frumoasa mea (porumbița mea vino) și vino tu. Porumbița mea, în acoperământul pietrii, țiindu-te de zidul denainte arată-mi fața ta, și fă mă să auz glasul tău, căci glasul tău dulce e, și fața ta frumoasă. Prindeți noao vulpi mici ștricînd viile și viile noastre înfloresc.

Frățiorul meu mie și eu lui, cel ce paște în crini. Până unde va înceta zioa, și se vor pleca umbrele te întoarce, asamănă te tu frățiorul meu cu căpriorul sau cu puiul cerbilor preste munții încunâmurărilor.

Cap. 7

În patul meu noaptea am căutat pre carele au iubit sufletul meu, cercatul am pre el și nul am aflat chemat am pre el și nu mau ascultat. Sculamăvoi dară și voiu înconjura în cetate în târguri și pren ulițe, și voiu cerca pre carele au iubit sufletul meu cercatul am pre el și nam aflat pre el, chematul am pre el și nu mau ascultat. Aflatumau cei ce păzăsc cei ce încunjură încetate, au doară pre care au iubit sufletul meu aț văzut?

Cât de puțin deaca trecuii dela ei până unde aflaiu pre carele au iubit sufletul meu ținutul am pre el și nu lam lăsat până unde lam băgat pre el în casa mânemea, și la cămara ceia ce mau zămislit. Jurat am pre voi featele ierusalimului întru puteare, și întru țăriile țarinii de veț rădica și veț scula dragostea până unde va vrea. Care e aceasta ce să sue den pustiiu ca buciumi de fum tămâiată cu smirună și tămâie den toate prafurile făcătoriului de mir. Iată patul lui Solomon, 60, de putearnici împrejurul lui den cei tare ai lui Israil.

Toți fiind sabie învățați războiul om sabiia lui preste coapsa lui de spaima nopților. Nesilie au făcut lui împăratul Solomon den leamnele livanului. Stâlpii lui au făcut de argint și plecătoriul lui de aur, și pritblarea lui mohorâtă, înlăuntrul lui cu pietri așternut dragostea de la featele ierusalimului. Featele Sionului esiți și vedeți la împăratul Solomon întru cununa carea lau cununat pre dânsul maica lui în zioa ginerie lui, și în zioa veseliei inimii lui.

Cap. 8

Cât ești frumoasă cea de aproapele meu iată ești frumoasă ochii tăi porumbițe afară den tăcearea ta, părul tău ca turmele caprelor carele sau descoperit de la galaad. Dinții tăi ca turmele celor tunse care sau suit de la bae toate cu geamene, și fără fiiu nu iaste întru iale. Ca funea cea proșie buzele tale și graiul tău frumos ca coaja rodiei mărul tău afară den tăcearea ta. Ca turnul lui David grumazul tău cel zidit la Θαλπίωθε,

de scuturi spânzurați sânt pre el toate svărliturile celor tari. Doao țâțe aletaleca doi pui geameni ai căprioarii cei ce pasc în crini. Până unde va sufla zioa și se vor porni umbrele meargem voi mie cătră măgura zmirnei și cătră gealul livanului. Toată ești frumoasă cea de aproapele meu, și hulă nu iaste întru tine.

Vino de la livan mireasă vino de la livan veni vei și vei treace denceputul credinței de la Capul lui Saniir și Aermon de la stânile leilor, de la mângii pardoșilor.

Datu ne ai inimă sora noastră mireasă în dirjitu ne ai pre noi cu unul dentru ochii tăi cu un șâr de la grumazul tău. Ce să infrumusețară țâțele tale sora mea nevastă cesă infrumusețară țâțele tale de vin, și mirosul hainelor tale mai mult decât toate mirosurile. Fagur pică buzele tale nevastă, miiare și lapte e supt limba ta și mirosul hainelor tale ca mirosul livanului, grădină închisă soru-mea nevastă. Grădină închisă, izvor pecetluit. Trimiterile tale grădină cu rodii, cu roadă den muguri kipri cu nardii. Nardu și șofran, trestie și scortîșoară de toate leamnele livanului, zmirnă aloi cu toate ceale defrunte mirosuri. Izvorul grădinii, și fântâna apei vii, și duduind de la livan. Scoală te crivețe, și vino austre și suflă spre grădina mea, și curgă mirosurile tale.

Cap. 8

Pogoare se frățiorul meu la grădina lui, și sămănânce roada poamelor lui. Intraiu în grădina mea soru mea nevastă cules am zmirna mea, cu mirosurile mele mâncat am pâinea mea cu miiarea mea băut am vinul meu cu laptele meu, mâncați cei de aproape și beați și vă îmbătați fraților. Eu dormu și inima mea bdenuiaște, glasul frățiorului meu bate la ușă deschidem sora mea cea de aproapele meu, porumbița mea deplina mea căce capul meu să împlu de roao și părul meu de răurări de noapte. Dezbrăcatu mam de cămașa mea cum mă voiu îmbrăca cu ia? Spalat am picioarele mele cum

voiu pângări pre iale. Frățiorul meu, trimis au mâna lui pren gaură, și pânțelele meu că turbură spre el. Sculaiu mă eu să deschiz fratelui meu den mânil meale au picat zmirnă deagetele meale pline de zmirnă pre mânil încuitorii.

Deșchișu eu frățiorului meu frățiorul meu trecu, sufletul meu eși cu cuvântul lui cercaiul pre el și nam aflat pre el chemai ul pre el și nau ascultat pre mine. Aflatumau păzitorii cei ce încunjură cetatea, loviră mă și mă râniră luarăm brobodealnicul meu de la mine, păzitorii zidurilor. Jurat-am pre voi featele ierusalimului întru puteri, și întru țăriile țarinii, de veți afla pre frățiorul meu vestiți lui, căce rănită de dragoste eu sînt. Ce e frățiorul tău, de la frățior cea frumoasă înmueri: ce e frățiorul tău de la frățior, căce așa ne ai jurat pre noi? Frățiorul meu alb și rumen alesu dentru zeci de mii. Capul lui cap de aur, cosițele lui brazi neagri ca corbul. Ochii lui ca porumbițele preste împlerile apelor spălate cu lapte, șazănd la împlerile apelor. Fălcile lui ca năstrăpile mirosului odrăslind mirosituri buzele lui, crini picând zmirnă aleasă.

Mânil lui oable de aur, pline de tarsis, pânțelele lui tablă de elefant preste piatră de zamfir. Pulpele lui stâlpi de marmură întemeiați pe cuiburi de aur chipul lui ca livanul ales ca kedrii. Gâtlejul lui îndulcire și tot pohtă, acesta e frățiorul meu, și acesta e aproapele meu, featele ierusalimului. Unde să duse frățiorul tău cea frumoasă întru mueri? Unde au privit frățiorul tău? Șil vom cerca pre el cu tine împreună.

Cap. 5

Frățiorul meu pogoară se la grădina lui la năstrăpile mirosului să pască în grădini, și să adune crini. Eu frățiorulu meu și frățiorul meu, mie cel ce paște în crini. Frumoasă ești cea de aproapele meu ca o bună vreau frumoasă ca ierusalimului spaimă ca ceale rânduite. Întoarce ochii măi den potrivea mea, căce ei mau zburat părul tău ca turmele caprelor carele sau suit de la galaad. Dinții tăi ca turmele

celor tunse carele sau suit de la bae, toate cu geameni, și nefăcând copii și nu iaste întru iale. Ca o ață roșie buzele tale și graiul tău frumos, ca coaja rodiei, mărul tău afară den tacearea ta, 60, sint împărătease, și 80, țiitoare, și fecioare care nau număr. Una iaste porumbița mea, deplina mea una iaste maicii ei, aleasă iaste cea ce au născut pre ia văzutu o au pre ia feate, și au fericit pre ia împărăteasa, și țiitorile și vor lăuda pre ia. Care e ac(e)asta carea să iveaște ca zorile, frumoasă ca luna, aleasă ca soarele spaimă ca ceale rânduite. La grădina nukului am pogorât, să văz întru nașterea pârâului, să văz de au înflorit viia înflorit-au rodiile, acolo voi da țâțele mele ție. Nau cunoscut sufletul meu, pusu mau întru carăle lui aminadab. Întoarce te întoarce te Sulamiteanco, întoarce te și vom vedea întru tine.

Cap. 3

Ce veți vedea la Sulamiteancă ceaia ce vine, ca horele taberilor ce sau înfrumusătat pașii tăi cu încălțămintele tale fiica lui navad. Rândurile coapselor tale aseamene s cu șiarurile, lucru de mâni de meșter. Buricul tău clondiriu oblu, nu lipsinduse de amestecătură, pânțelele tău stog de grâu îngrădit cu crini. Doao țâțe ale tale ca doi pui geameni de căprior. Cerbicia ta ca un turn de elefant, ochii tăi ca iazere în esevon inporți de mulțime de feate, narea ta ca turnul livanului socotind fața damascului. Capul tău preste tine ca carmilul, și impletitura capului tău, ca mohorâtul împărat legat întru alergaturi. Ce teai înfrumusătat și ce teai îndulcit dragoste, întru desfătăciunile tale.

Ac(e)asta e mărimea ta asămănașite finicului și țâțele tale cu strugurii. Ziși sui mă voi preste finic țineavoiu înălțimile lui, și vor fi dară țâțele tale ca strugurii viei, și mirosul nasului tău ca mearele. Și gâtleejul tău ca vinul cel bun mergând la frățiorul meu la îndreptări, destulîndumă cu buzele mele și cu dinții. Eu frățiorului meu și preste mine întoar-

cerea lui. Vino frățiorul meu să eșim la țarină să mănem în sate. Sămânnecăm la vii să vedem de au înflorit via, înfloritau coacerea înfloritau rodiile, acolo voi da țâțele mele ție. Mandragorile au dat miros, și la ușile noastre toate roadele pomilor noao spre vekî, frățiorul meu păzit am ție.

Cap. 11

Cine ți va da frățiorul meu, sugând țâțele maicii mele, aflândute afară săruta te voi, și încă nu mă vor defăima. Lua te voi băgate voi casa maicii mele, și la cămara cei ce mau zămislit, învăța mei adăpate voi de vinul cel mirositoriu de la curgerea rodiilor mele. Stânga lui supt capul meu, și direapta lui mă va lua pre mine. Jurat am pre voi featele ierusalimului, întru puteri și întru țăriile țarinei, ce rădicați și ce sculați dragostea până unde va vrea? Cine e ac(e)asta ce să sue albită, înflorită, răzimându se pre frățiorul ei? Supt măr am sculat, pre tine acolo te au chinuit maica ta, acolo te au chinuit ceaia ce te au născut. Pune mă ca o peceate pre brațul tău căci tare e, ca moartea dragostea, grea e ca iadul, răvnirea prejur peanele ei, ca prejur peanele focului, cărbuni de foc văpăile ei. Apă multă nu va putea să stingă dragostea, și râurile nu vor potopi pre ia, de va da bărbatul toată avuția lui, îndragoste, cu defăimare îl vor defăima pre el. Soră noastră e mică, și țâțe n are, ce vom face surorii noastre în zioa carea să va grăi întru ia. De iaste zidu să zidim preste ia băști de argint și de iaste ușă să scriem pre ia, scândură de kedru. Eu zidu și țâțele mele ca turnurile, eu eram înaintea ochilor lui, aflând pace. Vie sau făcut lui Solomon, în Veelamon, dat au, viia lui celor ce păzesc, omul va aduce întru roada lui o mie de arginți. Viia mea a mea e înaintea mea, cei o mie ai lui Solomon și cei 200, celor ce păzesc roada lui. Cela ce șade îngrădini priiatenii luând aminte, glasului tău auzitîl fă mie. Fugi frățiorul meu, și te asemănă cu căprioara, sau cu puiul cerbului preste munții mirositurilor.

Cântarea lui Solomon

Cap. I

1. Sărute-mă cu sărutarea gurii sale, că mai bune sînt țitele tale decît vinul.
2. Și mirosul mirurilor tale mai mult decît toate mirosurile. Mir vărsat iaste numele tău, pentru aceaia te-au iubit pre tine fecioarele, trasu-te-au dinnapoi.
3. La mirosul mirurilor tale vom alerga. Băgatu-m-au împăratul în cămara sa, bucura-ne-vom, și ne vom veseli de tine, iubi-vom țitele tale mai mult decît vinul, dreptatea te-au iubit pre tine.
4. Neagră sînt, și frumoasă, featele Ierusalimului, ca sălașele lui Chidar, ca corturile lui Solomon.
5. Nu vă uitați la mine, că m-am înnegrit, că m-au ars soarele, fiii maicii mele s-au războit asupra mea, pusu-m-au păzitoare în vii, viia mea nu o am păzit.
6. Spune mie o tu, pre carele iubeaște sufletul mieu, unde paști? Unde ți-ai pus lăcașul întru amiazăzi, ca să nu fiu, ca ceaia ce rătăcește după turmele priiatinilor tăi?
7. De nu te cunoști pre tine, cea frumoasă întră mueri, ești tu pre urma turmelor, și paște iadele tale lingă sălașele păstorilor.
8. Cu călărimea în carăle lui Faraon te-am asemănat pre tine iubita mea.
9. Cît de frumoase sînt obrazele tale ca ale turturealei, grumazul tău ca mărgealele scumpe.

10. Asemănări de aur vom face ție, cu flori de argint.
11. Pînă e împăratul în culcușul său, nardul meu dat-au mirosul său.
12. Mănunchi de stactie, frățiorul meu mie, întră țițele mele va petreace.
13. Strugur de Chipru e frățiorul meu mie din vile Engadi.
14. Iată frumoasă ești iubita mea, iată frumoasă ești, ochii tăi porumbi.
15. Iată bun ești frățiorul meu, și înfrumsătat.
16. Patul nostru iaste umbros, și grinzile noastre de chedru, podurile caselor noastre de chiparos.

Cap. II

1. Eu floarea cîmpului, crinul văilor.
2. Ca crinul întră spini, așa e iubita mea întră feate.
3. Ca mărul întră leamnele pădurii, așa e frățiorul meu întră feciori, supt umbra lui am dorit, și am șezut, și dulce e rodul lui în gitlejul meu.
4. Băgați-mă în casa vinului, grămădiți preste mine dragoste.
5. Întăriți-mă cu miruri, clădiți-mă cu meri, că sînt rănită de dragoste.
6. Stînga lui supt capul meu, și dreapta lui mă va îmbrățișa.
7. Juratu-v-am pre voi featele Ierusalimului pre puteri, și pre țăriile țarinii, să nu deșteptați, nici să sculați pre iubita, pînă cînd va vrea ea.
8. Glasul frățiorului meu, iată el vine sărind preste munți săltînd preste dealuri.
9. Asemenea iaste frățiorul meu căprioarei, sau puiului de cerb pre munții lui Vedil, iată el stă după păreatele nostru privind pre ferestri, uitîndu-să prin mreji.
10. Răspunde frățiorul meu, și zice mie: scoală-te vino iubita mea, frumoasa mea, porumbița mea.
11. Că iată iarna au trecut, ploaia s-au dus, și au mers la sine.

12. Florile s-au ivit pre pământ, vreamea pleavilii au sosit, glasul turturealii s-au auzit în pământul nostru.
13. Smochinul au scos mugurii săi, viile înfloresc, și dau miros, scoală, vino iubita mea, frumoasa mea, porumbița mea, și vino.
14. Tu porumbița mea întru acoperământul pietri, lângă zidul cel dinainte, arată-mi fața ta, și mă fă să auz glasul tău, că dulce e glasul tău, și fața ta frumoasă.
15. Prindeți-ne noao vulpile ceale mici, care strică viile, și viile noastre înfloresc.
16. Frățiorul meu mie, și eu lui, cel ce paște întră crini.
17. Pînă ce va înceta zioa, și să vor pleca umbrele, întoarce-te frățiorul meu, și te aseamănă căpriorului, sau puiului de cerb în munții văilor.

Cap. III

1. În patul meu noaptea am căutat, pre carele iubeaște sufletul meu, căutatu-l-am, și nu l-am aflat, strigatu-l-am, și nu m-au auzit.
2. Scula-mă-voiu dară, și voiu încungiura cetatea, în tîrguri, și pre ulițe voiu căuta, pre carele iubeaște sufletul meu, căutatu-l-am pre el, și nu l-am aflat, strigatu-l-am, și nu m-au auzit.
3. Aflatu-m-au străjile, care încungiură prin cetate, au doară ați văzut pre cel ce iubeaște sufletul meu?
4. Puțin trecînd de la ei, am aflat, pre carele iubeaște sufletul meu, ținutu-l-am, și nu l-am lăsat, pînă nu l-am băgat în casa maicii mele, și în cămara ceii ce m-au zămislit.
5. Juratu-v-am pre voi featele Ierusalimului, pre puteri, și pre țăriile țarinii, să nu deșteptați, nici să sculați pre iubita, pînă cînd va vrea ea.
6. Cine iaste acesta, care să sue din pustie, ca buciumul fumului tămîiată smirnă, și tămîie din toate pravurile făcătorului de mir?

7. Iată patul lui Solomon: șeasăzeci de putearnici împregiurul lui din cei tari ai lui Israil.
8. Toți fiind sabie, învățați la războiu, bărbatului sabiia sa preste coapsa sa pentru frica nopții.
9. (a) Pat me-au făcut și e împăratul Solomon din leamnele Livanului.
10. Stilpii lui i-au făcut de argint, și căpătiul lui de aur, sușul lui de porfiră, înlăuntrul lui cu pietri așternut dragostea de la featele Ierusalimului.
11. Eșiți featele Sionului, și vedeți pre împăratul Solomon cu cununa, cu carea l-au încununat pre el muma lui în zioa nuntei lui, și în zioa veseliei inimii lui.

Cap. IV

1. Iată frumoasă ești iubita mea, iată frumoasă ești, ochii tăi porumbiță, afară de tăcearea ta. Părul tău ca turmele caprelor celor descoperite din Galaad.
2. Dinții tăi ca turmele celor tunsă (a), care s-au suit din scăldătoare, toate geameni nasc, și stearpă nu iaste întru iale.
3. Ca funia cea roșie buzele tale, și vorba ta frumoasă, ca coajea rodului mărului tău (b), afară de tăcearea ta.
4. Grumazul tău, ca turnul lui David cel zidit în Talpiod, o mie de scuturi acățate împrejurul lui, toate aruncăturile celor tari.
5. Doar țite ale tale, ca doi pui geameni de căprioară, carii pasc în crini.
6. Până va lumina zioa, și vor scădea umbrele, duce-mă-voiul la muntele smirnei, și la dealul Livanului.

9 (a) Greci: Foreion, unii pat: alții Tron, sau jilț: alții leptică sau lectică: alții car domnesc tălmăcesc cuvîntul acesta iară din firea sa foreion înșămnează ori pat, ori scaon, cu care te porți.

2 (a) Oilor.

3 (b) Obrazul tău.

7. Toată frumoasă ești iubita mea, și întinăciune nu iaste întru tine.
8. Vino din Livan mireasă, vino din Livan, veni-vei, și vei treace de la începutul credinții, de la capul Sanirului, și al Ermonului, de la peșterile leilor, de la munții pardoșilor.
9. Prins-ai inima sora noastră mireasă, prins-ai inima cu unul din ochii tăi, și cu un șir de la grumazii tăi.
10. Cît de frumoase s-au făcut țițele tale, sora mea mireasă! Mai frumoase sînt țițele tale decît vinul, și mirosul hainelor tale mai mult decît toate mirosurile!
11. Fagur ce pică sînt buzele tale mireasă, miiare, și lapte e supt limba ta, și mirosul hainelor tale, ca mirosul Livanului.
12. Grădină închisă e sora mea mireasa, grădină închisă, izvor pecetluit.
13. Odraslele tale grădină cu rodii, cu rod din măguri, chipri cu narduri.
14. Nard, și șofran, trestie, și scorțișoară cu toate leamnele Livanului, smirnă, și aloi cu toate mirosurile ceale de frunte.
15. Izvor de grădină, și fîntînă de apă vie, carea cu răsunet curge din Livan.
16. Scoală-te vîntule cel de la miază-noapte, și vino boarea cea de la miazăzi, și suflă prin grădina mea, și să curgă mirosurile.

Cap. V

1. Pogoară-să frățiorul meu în grădina sa, și să mănînce din rodul poamelor sale.
2. Întrat-am în grădina mea, sora mea mireasă, cules-am smirna mea cu mirosurile meale, mincat-am pîinea mea cu miiarea mea, beut-am vinul meu cu laptele meu: mincați priiatini, și beați, și vă îmbățați fraților.

3. Eu dorm, și inima mea priveghiază, glasul frățiorului meu bate la ușă. Deșchide-mi sora mea, iubita mea, porumbița mea, săvîrșita mea, că s-au umplut capul meu de roao, și părul meu de picături de noapte.
4. Dezbrăcatu-m-am de haina mea, cum mă voiu îmbrăca cu ea? Spălat-am picioarele mele, cum le voiu întina?
5. Frățiorul meu băgat-au mîna sa pre gaoră, și pîntecele meu s-au turburat spre el.
6. Sculatu-m-am eu să deșchiz frățiorului meu, din mîinile mele au picat smirnă, deagetele mele pline sînt de smirnă.
7. Pus-am mîinile mele pre încuetoare, și am deșchis frățiorului meu, iară frățiorul meu au trecut, sufletul meu s-au topit de cuvîntul lui, căutatu-l-am pre el, și nu l-am aflat, strigatu-l-am, și nu m-au auzit.
8. Aflatu-m-au străjuitorii cei ce încunjură cetatea, bătutu-m-au, și m-au rănit, luatu-mi-au brobodealnicul meu de la mine păzitorii zidurilor.
9. Juratu-v-am pre voi featele Ierusalimului, pre puteri, și pre tăriile țarinii, de veți afla pe frățiorul meu, spuneți lui, că rănită de dragoste sînt eu.
10. Cum (a) frățiorul tău de frățior? cea frumoasă întră mueri? Cum frățiorul tău de frățior? Pentru că așa ne-ai jurat.
11. Frățiorul meu e alb, și rumen, ales din zeci de mii.
12. Capul lui aur lămurit, părul lui brazi, negru ca corbul.
13. Ochii lui ca porumbițele la plinirea apelor, spălate cu lapte, șezînd la mulțimea apelor.
14. Obrazele lui ca năstrăpile ceale de miros, care slobod mirosuri, buzele lui crini, care pică smirnă plină.
15. Mîinile lui verigi de aur pline de Tarsis, pîntecele lui tablă de Elefant preste pîiatră de Sapfir.
16. Pulpele lui stîlpi de marmure în temeiuri de aur.

10 (a) Să osăbească.

17. Fața lui ca Livanul, aleasă ca chedrii, grumazii lui dulceată, și tot dor. Acesta e frățiorul meu, acesta e iubitul meu, o featele Ierusalimului.
18. Unde s-au dus frățiorul tău, cea frumoasă întră mueri, încătro au căutat frățiorul tău, și-l vom căuta pre el împreună cu tine.

Cap. VI

1. Frățiorul meu s-au pogorît în grădina sa la năstrăpile mirosului, să pască în grădini, și să culeagă crini.
2. Eu frățiorului meu, și frățiorul meu mie, cel ce paște întră crini.
3. Frumoasă ești iubita mea, ca bunăvoința, mîndră ca Ierusalimul, cumplită, ca ceale rînduite (a).
4. Întoarce-ți ochii tăi de la mine, că ei mie-au dat aripi, părul tău ca turmele caprelor, care s-au suit de la Galaad.
5. Dinții tăi ca turmele celor tunse, care s-au suit de la scăldătoare, și toate au fii geameni, și stearpă nici una nu iaste întru iale.
6. Ca o funișoară roșie buzele tale, și graiul tău frumos, ca coajea rodiei mărului tău (b), afară de tăcearea ta.
7. Șeasăzeci sînt împărătease, și optzeci țiiitoare, și tinereale fără de număr.
8. Una iaste porumbița mea, cea desăvîrșită a mea, una iaste maicii sale, aleasă ceii ce o au născut, văzutu-o-au pre ea featele, și s-au fericit, împărăteasele, și țiiitoarele, și o vor lăuda pre ea.
9. Cine iaste aceasta, care să iveaște ca zorile, frumoasă ca luna, aleasă ca soarele, cumplită (c) ca ceale rînduite.

3 (a) Taberile.

6 (b) Obrazul.

9 (c) Taberile.

10. În grădina nukului m-am pogorît, ca să văz odraslele părului, să văz, oare înflorit-au viia, înflorit-au rodiile, acolo voiui da țitele mele ție.
11. Nu au cunoscut sufletul meu, pusu-m-au în carăle lui Aminadav.
12. Întoarce-te, întoarce-te, Sunamiteancă, întoarce-te, și să te vedem.

Cap. VII

1. De veți vedea la Sunamiteanca, care vine, ca ceatele taberilor! Cît de frumoși sînt pașii tăi cu încălțămintele tale fiica lui Nadav! Închieturile coastelor tale sînt asemenea lanțurilor de aur ceale făcute de mîini de meșter.
2. Buricul tău clondiriu oblu nicidecum lipsindu-i amestecătură, pîntecele tău stog de griu îngrădit cu crini.
3. Doao țite ale tale, ca doi pui geameni de căprioară.
4. Grumazul tău ca un turn de Elefant, ochii tăi ca lacurile în Esevon, în nopți de mulțime de feate, nasul tău ca turnul Livanului, care caută spre Damasc.
5. Capul tău preste tine ca carmilul, și cosițele capului ca mohorîciul împărat legat întru călătorii.
6. Cît de frumoasă ești, și cît de dulce, iubită, întru desfătăciunile tale!
7. Aceasta e mărimea ta, asemănatu-te-ai finicului, și țitele tale strugurilor.
8. Zis-am, sui-mă-voiui în finic, ținea-mă-voiui de vîrvurile lui, și vor fi țitele tale ca strugurii viei, și mirosul nasului tău ca mearele.
9. Și gitlejul tău ca vinul cel bun, cel ce merge la frățiorul meu spre bună îndreptare, destulu-i buzelor mele, și dinților.
10. Eu frățiorului meu, și la mine întoarcerea lui.
11. Vino frățiorul meu să eșim la țarină, să mînem în sate.

12. Să minecăm la vii, să vedem de au înflorit viia, florile fac rod? Înflorit-au rodiile? Acolo voiui da țigetele mele ție.
13. Mandragorele au dat miros, și la ușile noastre tot feliul de poame, noao, și vechi frățiorul meu ț-am ținut ție.

Cap. VIII

1. Cine te va da mie pre tine frățiorul meu, cel ce sugi țigetele maicii mele, ca să te aflu afară, și să te sărut, și mai mult nime să nu mă defaime?
2. Apuca-te-voiui, și te voiui băga în casa maicii mele, și în cămara ceii ce m-au zemislit, acolo mă vei învăța, și te voiui adăpa cu vin mirositoriu de la curgerea rodiilor mele.
3. Stînga lui supt capul meu, și dreapta lui mă va îmbrățișea pre mine.
4. Juratu-v-am pre voi featele Ierusalimului pre puteri, și pre țăriile țarinii, să nu deșteptați, și să nu sculați pre iubita mea, pînă ce va vrea ea.
5. Cine e aceasta, carea să sue albită, înflorită, răzămîndu-să pre frățiorul său? Supt măr te-au deșteptat pre tine, acolo cu dureri te-au născut maica ta, acolo au cuprins durerile nașterii pre ceaia ce te-au născut pre tine.
6. Pune-mă ca o peceate pre inima ta, ca o peceate pre brațul tău, că tare iaste ca moartea dragostea, grea ca iadul rîvna, aripile ei ca aripile focului, cărbuni înfocați flăcările ei.
7. Apă multă nu va putea stînge dragostea, și rîurile nu o vor îneca pre ea, de va da omul toată avuția casii sale pentru dragoste (a) cu defăimare să va defăima.

7 (a) Aceasta ca o nimica nu să va socoti, ca cum ar zice, că toată bogăția mai puțin iaste decît dragostea, dragostea mai de mare preț iaste decît toată bogăția.

8. Sora noastră mică iaste, și țite nu are, ce vom face surorii noastre în zioa, în carea să va grăi pentru ea.
9. De iaste zid, să zidim preste el băști de argint, și de iaste ușă să o blănim cu scinduri de chedru.
10. Eu sunt zid, și țitele meale ca turnurile, eu eram înaintea ochilor lui aflînd pace.
11. Vie au avut Solomon în Veelamon, dat-au viia sa păzitorilor, omul va aduce pentru roada ei o mie de arginți.
12. Viia mea e înaintea mea, o mie lui Solomon, și doao sute celor ce păzesc rodul ei.
13. Cel ce șezi în grădini cînd priiatinii iau aminte, glasul tău auzit fă-l mie.
14. Fugi frățiorul meu, și te aseamănă cu căprioare, sau cu puiul cerbului în munții mirositurilor.

Tabla de materii

STUDIU INTRODUCŢIV de <i>Zoe Dumitrescu-Buşulenga</i>	5
CÂNTAREA CÂNTĂRILOR	13
Cuvîntul traducătorului	15
Bibliografie	25
Studii speciale	27
Asupra liricii egiptene	28
Studii	28
Literatură babiloniană	28
Documentare	29
Reproducerile	30
Textul	31
NOTE	45
VERSIUNI ALE CÂNTĂRII CÂNTĂRILOR	81
שִׁיר הַשִּׁירִים — textul ebraic	83
ΑΣΜΑ — textul elin	90
Canticum canticorum Salomonis, quod hebraicae dicitur Sir hasirim — textul latin	101
TRADUCERI VECHI ROMÂNEŞTI	111
Traduceri româneşti	113
Cântarea cântărilor (în <i>Biblia lui Şerban</i> , 1688).....	115
Cântarea lui Solomon — traducere de <i>Samuil Micu</i> (1795).....	122

Redactor: IDEL SEGALL
Tehnoredactor: MIRCEA NASTA
Coli de tipar: 8,50; 20 pag. planșe
Tirajul: 31.700 ex.
Bun de tipar: 12.IX 1977

Tiparul executat sub comanda
nr. 1404 la
Întreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918“
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
București,
Republica Socialistă România

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ